नं. ५३३८

ब्रह्म प्रतीक्षा तैलिङ्ग्यां मू.

× × × ×

पत्र. 66 सं. ×

विषय: वेदान्त शास्त्रं

5338

F. = 77 [illegible]

ब्रह्मप्रतिष्ठा नालिंगदेवप्रतिष्ठाम्

५३३८

ब्रह्मप्रतिष्ठा ७८

బ్రా॥౪॥ శ్రీ గురుభ్యో నమః॥ పారిక్షితం॥ అగ్నిర్నః పాతు కృత్తికాః। నక్షత్రం దేవమింద్రియం। ఇదమాసాం
విచక్షణం। హవిరాసం జుహోతన। యస్య భాంతి రశ్మయో యస్య కేతవః। యస్యేమా విశ్వా భువనా
ని సర్వా। స కృత్తికాభిరభిసంవసానః। అగ్నిర్నో దేవస్సువితే దధాతు। ప్రజాపతే రోహిణీ వేతు పత్నీ
విశ్వరూపా బృహతీ చిత్రభానుః॥ ౧॥ సా నో యజ్ఞస్య సువితే దధాతు। యథా జీవేమ శరదస్సవీరాః।
రోహిణీ దేవ్యుదగాత్పురస్తాత్। విశ్వా రూపాణి ప్రతిమోదమానా। ప్రజాపతిగ్ం హవిషా వర్ధయం
తీ। ప్రియా దేవానాముపయాతు యజ్ఞం। సోమో రాజా మృగశీర్షేణ ఆగన్। శివం నక్షత్రం ప్రియమ
స్య ధామ। ఆప్యాయమానో బహుధా జనేషు। రేతః ప్రజాం యజమానే దధాతు॥ ౨॥ యత్తే
నక్షత్రం మృగశీర్షమస్తి। ప్రియగ్ం రాజన్ ప్రియతమం ప్రియాణాం। తస్మై తే సోమ హవిషా విధేమ।
శం న ఏధి ద్విపదే శం చతుష్పదే। ఆర్ద్రయా రుద్రః ప్రథమాన ఏతి। శ్రేష్ఠో దేవానాం పతిరఘ్నియానాం।
నక్షత్రమస్య హవిషా విధేమ। మా నః ప్రజాగ్ం రీరిషన్మోత వీరాన్। హేతీ రుద్రస్య పరి ణో వృణక్తు।
ఆర్ద్రా నక్షత్రం జుషతాగ్ం హవిర్నః॥ ౩॥ ప్రముంచమానౌ దురితాని విశ్వా। అపాఘశగ్ంసం నుదతామ

ప్రవిద్వ॥ మఘాసు యజ్ఞాన్ సుకృతం జుషంతాం। గవాం పత్యే ఫల్గునీనామసి త్వం। తదర్యమన్వరుణా
మిత్ర చారు। తం త్వా వయగ్ం సనితారగ్ం సనీనాం। జీవా జీవంతముపసంవిశేమ। యేనేమా విశ్వా భు
వనాని సంజితా। యస్య దేవా అనుసంయంతి చేతః॥ ౨॥ అర్యమా రాజాఽజరస్తువిష్మాన్। ఫల్గునీ
నామృషభో రోరవీతి। శ్రేష్ఠో దేవానాం భగవో భగాసి। తత్త్వా విదుః ఫల్గునీస్తస్య విత్తాత్। అస్మ
భ్యం క్షత్రమజరగ్ం సువీర్యం। గోమదశ్వవదుపసన్నుదేహ। భగోహ దాతా భగ ఇత్ప్రదాతా। భ
గో దేవీః ఫల్గునీరావివేశ। భగస్యేత్తం ప్రసవం గమేమ। యత్ర దేవైః సధమాదం మదేమ॥ ౩॥ ఆయా
తు దేవః సవితోపయాతు। హిరణ్యయేన సువృతా రథేన। వహన్ హస్తగ్ం సుభగం విద్మనాపసం।
ప్రయచ్ఛంతం పపురిం పుణ్యమచ్ఛ। హస్తః ప్రయచ్ఛత్వమృతం వసీయః। దక్షిణేన ప్రతిగృభ్ణీమ ఏన
త్॥ (జిమిదాశ్వినౌనే దుహ్యాంతరితి మహా। మహాపూజాయాం ౧ అత్ర భూమ్యౌ) దాతారమద్యస
వితా విదేయ। యో నో హస్తాయ ప్రసువాతి యజ్ఞం। త్వష్టా నక్షత్రమభ్యేతి చిత్రాం। సుభగ్ం ససం
యువతిగ్ం రోచమానాం॥ ౭॥ నివేశయన్నమృతాన్మర్త్యాగ్శ్చ। రూపాణి పిగ్ంశన్ భువనాని విశ్వా। తన్నస్త్వష్టా

బ్రా॥ శ్రీ॥= రాతిం।పునర్నో దేవ్యదితిస్స్పృణోతు।పునర్వసూ నః పునరేతాం యజ్ఞం।పునర్నో దేవా అభియంతు
సర్వే।పునః పునర్వో హవిషా యజామః।ఏవా న దేవ్యదితిరనర్వా।విశ్వస్య భర్త్రీ జగతః ప్రతిష్ఠా
।పునర్వసూ హవిషా వర్ధయంతీ।ప్రియం దేవానామప్యేతు పాథః॥౪॥ బృహస్పతిః ప్రథమం జా
యమానః।తిష్యం నక్షత్రమభిసంబభూవ।శ్రేష్ఠో దేవానాం పృతనాసు జిష్ణుః।దిశోను సర్వా
అభయన్నో అస్తు।తిష్యః పురస్తాదుత మధ్యతో నః।బృహస్పతిర్నః పరిపాతు పశ్చాత్।బా
ధేతాం ద్వేషో అభయం కృణుతాం।సువీర్యస్య పతయస్స్యామ।ఇదగ్ం సర్పేభ్యో హవిరస్తు జు
ష్టం।ఆశ్రేషా యేషామనుయంతి చేతః॥౫॥ యే అంతరిక్షం పృథివీం క్షియంతి।తే నస్సర్పాసో హవ
మాగమిష్ఠాః।యే రోచనే సూర్యస్యాపి సర్పాః।యే దివం దేవీమనుసంచరంతి।యేషామాశ్రేషా అ
నుయంతి కామం।తేభ్యస్సర్పేభ్యో మధుమజ్జుహోమి।ఉపహూతాః పితరో యే మఘాసు।
మనోజవసస్సుకృతస్సుకృత్యాః।తే నో నక్షత్రే హవమాగమిష్ఠాః।స్వధాభిర్యజ్ఞం ప్రయతం జుషం
తాం॥౬॥ యే అగ్నిదగ్ధా యేనగ్నిదగ్ధాః।యేముం లోకం పితరః క్షియంతి।యాగ్శ్చ విద్మ యాగ్ం ఉ చ న

అనూరాధాన్ హవిషా వర్ధయంతః। శతం జీవేమ శరదస్సవీరాః। చిత్రం నక్షత్రముదగాత్పురస్తాత్। అనూ
రాధా స ఇతి యద్వదంతి। తన్మిత్ర ఏతి పథిభిర్దేవయానైః। హిరణ్యయైర్వితతైరంతరిక్షే। ఇంద్రో జ్యేష్ఠా=
మను నక్షత్రమేతి। యస్మిన్వృత్రం వృత్రతూర్యే తతార ॥౧॥ తస్మిన్వయమమృతం దుహానాః। క్షుధం తరే
మ దురితిం దురిష్టిం। పురందరాయ వృషభాయ ధృష్ణవే। అషాఢాయ సహమానాయ మీఢుషే। ఇంద్రా
య జ్యేష్ఠా మధుమద్దుహానా। ఉరుం కృణోతు యజమానాయ లోకం। మూలం ప్రజాం వీరవతీం
విదేయ। పరాచ్యేతు నిరృతిః పరాచా। గోభిర్నక్షత్రం పశుభిస్సమక్తం। అహర్భూయాద్యజమానాయ మ
హ్యం ॥౨॥ అహర్నో అద్య సువితే దధాతు। మూలం నక్షత్రమితి యద్వదంతి। పరాచీం వాచా నిరృతిం నుదామి।
శివం ప్రజాయై శివమస్తు మహ్యం। యా దివ్యా ఆపః పయసా సంబభూవుః। యా అంతరిక్ష ఉత పార్థివీర్యాః।
యాసామషాఢా అనుయంతి కామం। తా న ఆపశ్శగ్ం స్యోనా భవంతు। యాశ్చ కూప్యా యాశ్చ నాద్యాస్సము
ద్రియాః। యాశ్చ వైశంతీరుత ప్రాసచీర్యాః ॥౩॥ యామషాఢా మధు భక్షయంతి। తా న ఆపశ్శగ్ం స్యో
నా భవంతు। తన్నో విశ్వే ఉప శృణ్వంతు దేవాః। తదషాఢా అభిసంయంతు యజ్ఞం। తన్నక్షత్రం ప్రథతాం

బ్రా॥తై॥: తదు చిత్రా విచష్టాం। తన్నక్షత్రం భూరిదా అస్తు మహ్యం। తన్నః ప్రజాం వీరవతీగ్ం సనోతు। గోభిర్నో అ
శ్వైః సమనక్తు యజ్ఞం। వాయుర్నక్షత్ర మభ్యేతి నిష్ట్యాం। తిగ్మశృంగో వృషభో రోరువాణః। సమీర
యన్భువనా మాతరిశ్వా। అపద్వేషాగ్ంసి నుదతా మరాతీః॥ ౧౦॥ తన్నో వాయుస్తదు నిష్ట్యా శృణోతు। త
న్నక్షత్రం భూరిదా అస్తు మహ్యం। తన్నో దేవాసో అనుజానంతు కామం। యథా తరేమ దురితాని విశ్వా। దూ
౩ రమస్మచ్ఛత్రవో యంతు భీతాః। తదింద్రాగ్నీ కృణుతాం తద్విశాఖే। తన్నో దేవా అనుమదంతు యజ్ఞం।
నౌర్ణి పశ్చాత్పురస్తా దభయన్నో అస్తు। నక్షత్రాణా మధిపత్నీ విశాఖే। శ్రేష్ఠా వింద్రాగ్నీ భువనస్య గోపౌ। ౧౧॥ విషూచశ్శ
త్రూనపబాధమానౌ। అపక్షుధం నుదతా మరాతిం। పూర్ణా పశ్చాదుత పూర్ణా పురస్తాత్। ఉన్మధ్యతః పౌ
ర్ణమాసీ జిగాయ। తస్యాం దేవా అధి సంవసంతః। ఉత్తమే నాక ఇహ మాదయంతాం। పృథ్వీ సువర్చా యు
వతిః సజోషాః। పౌర్ణమాస్యుదగాచ్ఛోభమానా। ఆప్యాయయంతీ దురితాని విశ్వా। ఉరుం దుహాం యజ
మానాయ యజ్ఞం॥ ౧౨॥ చిత్రభానుర్యజమానే దధాతు వావిర్ణ్ణః పాదక్షే తేహో జుషంతాం చెతోమదెమహో
చమానా మరాతీర్నో హా యజ్ఞం॥ ౧॥ ఋద్ధ్యాస్మ హవ్యైర్నమసోపసద్య। మిత్రం దేవం మిత్రధేయం నో అస్తు।

శతగ్ం సహస్రా భేషజాని ధత్తః। యజ్ఞన్నో రాజా వరుణ ఉపయాతు। తన్నో విశ్వే అభి సంయంతు దేవాః
॥౭॥ తన్నో నక్షత్రగ్ం శతభిషగ్జుషాణం। దీర్ఘమాయుః ప్రతిరద్భేషజాని। అజ ఏకపాదుదగాత్పురస్తాత్।=
విశ్వా భూతాని ప్రతి మోదమానః। తస్య దేవాః ప్రసవం యంతి సర్వే। ప్రోష్ఠపదాసో అమృతస్య గోపాః।
విభ్రాజమానస్సమిధాన ఉగ్రః। ఆంతరిక్షమరుహదగంద్యాం। తగ్ం సూర్యం దేవమజమేకపాదం। ప్రో
ష్ఠపదాసో అనుయంతి సర్వే॥౮॥ అహిర్బుధ్నియః ప్రథమాన ఏతి। శ్రేష్ఠో దేవానాముత మానుషాణాం।
తం బ్రాహ్మణాసస్సోమపాస్సోమ్యాసః। ప్రోష్ఠపదాసో అభిరక్షంతి సర్వే। చత్వార ఏకమభి కర్మ దేవాః। ప్రోష్ఠపదా
స ఇతి యాన్వదంతి। తే బుధ్నియం పరిషద్యగ్ం స్తువంతః। అహిగ్ం రక్షంతి నమసోపసద్య। పూషా రేవత్యన్వేతి
పంథాం। పుష్టిపతీ పశుపా వాజబస్త్యౌ॥౯॥ ఇమాని హవ్యా ప్రయతా జుషాణా। సుగైర్నో యానైరుపయా
తాం యజ్ఞం। క్షుద్రాన్పశూన్రక్షతు రేవతీ నః। గావో నో అశ్వాగ్ం అన్వేతు పూషా। అన్నగ్ం రక్షంతౌ=
బహుధా విరూపం। వాజగ్ం సనుతాం యజమానాయ యజ్ఞం। తదశ్వినావశ్వయుజోపయాతాం।=
శుభం గమిష్ఠౌ సుయమేభిరశ్వైః। స్వన్నక్షత్రగ్ం హవిషా యజంతౌ। మధ్వా సంపృక్తౌ యజుషా సమక్తౌ॥
॥౧౦॥

బ్రా॥ తృ॥ = పశుభ్య ఇషపిన్వమానా యజమానాయకల్పతాం। శుభ్రాః కన్యా యువతయస్సుపేశసః। కర్మకృతస్సుకృతోవీర్యా
వతీః। విశ్వాన్దేవాన్హవిషావర్ధయంతీః। అషాఢాః కామముపయాంతు యజ్ఞం॥౮॥ యస్మిన్బ్రహ్మాభ్యజ
యత్సర్వమేతత్। అముంచలోకమిదమూచసర్వం। తన్నోనక్షత్రమభిజిద్విజిత్య। శ్రియందధాత్వహృణీ
4 యమానం। ఉభౌలోకౌబ్రహ్మణాసంజితేమౌ। తన్నోనక్షత్రమభిజిద్విచష్టాం। తస్మిన్వయంపృతనాస్సం
౮ జయేమ। తంనోదేవాసోఅనుజానంతుకామం। శృణ్వంతిశ్రోణామమృతస్యగోపాం। పుణ్యామస్యా
ఉపశృణోమివాచం॥౯॥ మహీందేవీంవిష్ణుపత్నీమజూర్యాం। ప్రతీచీమేనాగ్ంహవిషా యజామః।
త్రేధావిష్ణురురుగాయోవిచక్రమే। మహీందివంపృథివీమంతరిక్షం। తచ్ఛ్రోణైతిశ్రవ ఇచ్ఛమానా। పుణ్య
గ్ంశ్లోకం యజమానాయకృణ్వతీ। అష్టౌదేవావసవస్సోమ్యాసః। చతస్రోదేవీరజరాశ్శ్రవిష్ఠాః। తేయజ్ఞం
పాంతురజసఃపరస్తాత్। సంవత్సరీణమమృతగ్ంస్వస్తి॥౬॥ యజ్ఞంనఃపాంతువసవఃపురస్తాత్। ద
క్షిణతోఽభియంతుశ్రవిష్ఠాః। పుణ్యంనక్షత్రమభిసంవిశామ। మానోఅరాతిరఘశగ్ంసాగన్। క్ష
త్రస్యరాజావరుణోఽధిరాజః। నక్షత్రాణాగ్ంశతభిషగ్వసిష్ఠః। తౌదేవేభ్యఃకృణుతోదీర్ఘమాయుః।

తిసలానరః | ఉదుప్రయామసుచతె సూర్యః | సచాఽఽద్యన్నక్షత్రమర్చిమత్ | తవేదుషో వ్యుషి సూర్యస్య చ సం
భక్తేన గమేమహి | తన్నో నక్షత్రమర్చిమత్ | భానుమత్తేజ ఉచ్చరత్ | ఉప యజ్ఞమిహాగమత్ ॥ ౨ ॥
ప్ర నక్షత్రాయ దేవాయ | ఇన్ద్రాయేన్దుగ్ం హవామహే | స నః సవితా సువత్సనిం | పుష్టిదాం వీరవత్తమం |
ఉదు త్యం చిత్రం | అదితిర్న ఉరుష్యతు మహీమూషు మాతరం | ఇదం విష్ణుః | ప్ర తద్విష్ణుః | అగ్నిర్మూ
ర్ధా భువః | అను నోఽద్యానుమతిరన్విదనుమతే త్వం | హవ్యవాహగ్ం స్విష్టం ॥ ౩ ॥ ఆయుత్వగమక్షిప
ష్టం ॥ ౩ ॥ అగ్నిర్వా అకామయత | అన్నాదో దేవానాగ్ం స్యామితి | స ఏతమగ్నయే కృత్తికాభ్యః పురోడా
శమష్టాకపాలన్నిరవపత్ | తతో వై సోఽన్నాదో దేవానామభవత్ | అగ్నిర్వై దేవానామన్నాదః | య
థా హ వా అగ్నిర్దేవానామన్నాదః | ఏవగ్ం హ వా ఏష మనుష్యాణాం భవతి | య ఏతేన హవిషా యజతే |
య ఉ చైనదేవం వేద | సోఽత్ర జుహోతి | అగ్నయే స్వాహా కృత్తికాభ్యః స్వాహా | అంబాయై స్వాహా దులా
యై స్వాహా | నితత్న్యై స్వాహా అభ్రయన్త్యై స్వాహా | మేఘయన్త్యై స్వాహా వర్షయన్త్యై స్వాహా | చుపుణీ

శ్రా॥ వ్య॥= యౌదేవానాంభిషజౌ హవ్యవాహౌ। విశ్వస్యదూతా వమృతస్యగోపౌ। తౌనక్షత్రంజుజుషాణో
పయాతాం। నమోఽశ్విభ్యాంకృణుమోఽశ్వయుగ్భ్యాం। అపపాప్మానంభరణీర్భరంతు। తద్యమోరాజా
5 భగవాన్విచష్టాం। లోకస్యరాజామహతోమహాన్హి। సుగంనఃపంథామభయంకృణోతు। యస్మి ద
న్నక్షత్రేయమఏతిరాజా। యస్మిన్నేనమభ్యషించంతదేవాః। తదస్యచిత్రంహవిషాయజామ। అపపా
౭ ప్మానంభరణీర్భరంతు। నివేశనీయత్తెదేవాఅదధుః॥౧౧॥ తతారమవశ్యంప్రాసచేర్ణ్వయమాంతుయజ్ఞం
వాచగ్గ్స్వస్తిదేవాఅనుయంతిసర్వేవాజబస్త్వానమక్తాదేవాస్తాగిభుః॥౧॥ నవోనవోభవతిజాయమా
నోయమాదిత్యాఅగ్ంశుమాప్యాయయంతి। యమవిరూపాసుమనసాసంవ్యయంతే। సమానంతంతుం
పరితాతనాతె। విభూఃప్రభూఅనుభూవిశ్వతోహువే। తేనోనక్షత్రేహవమాగమేతం। వయందేవీబ్రహ్మ
ణసంవిదానాః। సురత్నాసోదేవవీతిందధానాః। అహోరాత్రేహవిషావర్ధయంతః। అతిపాప్మానమతిముక్త్యా
గమెమ। ప్రత్యవత్యశ్వయతీ॥౧॥ వ్యుచ్ఛంతీదుహితాదివః। అపోమహీవృణుతేచక్షుషా। తమోజ్యోతిష్కృణో

నిరవపత్। తతో వై స పశుమానభవత్। పశుమాన్ హ వై భవతి। య ఏతేన హవిషా యజతే। య ఉ చైనదేవం
వేద। సోత్ర జుహోతి। రుద్రాయ స్వాహా రక్తాయై స్వాహా। పిన్వమానాయై స్వాహా పశుభ్యః స్వాహేతి॥౪॥ రూ
క్షా వా ఇయమలోమకాసీత్। సా కామయత। ఓషధీభిర్వనస్పతిభిః ప్రజాయేయేతి। సైతమదిత్యై పున
ర్వసుభ్యాం చరుం నిరవపత్॥ తతో వా ఇయమోషధీభిర్వనస్పతిభిః ప్రజాయత। ప్రజాయతే హ వై ప్ర
జయా పశుభిః। య ఏతేన హవిషా యజతే। య ఉ చైనదేవం వేద। సోత్ర జుహోతి। అదిత్యై స్వాహా పు
నర్వసుభ్యాం। స్వాహా భూత్యై స్వాహా ప్రజాత్యై స్వాహేతి॥౫॥ బృహస్పతిర్వా అకామయత। బ్రహ్మవర్చసీ
స్యామితి। స ఏతం బృహస్పతయే తిష్యాయ నైవారం చరుం పయసి నిరవపత్। తతో వై స బ్రహ్మవర్చస్య
భవత్। బ్రహ్మవర్చసీ హ వై భవతి। య ఏతేన హవిషా యజతే। య ఉ చైనదేవం వేద। సోత్ర జుహోతి।
బృహస్పతయే స్వాహా తిష్యాయ స్వాహా। బ్రహ్మవర్చసాయ స్వాహేతి॥౬॥ దేవాసురాస్సంయత్తా
ఆసన్। తే దేవాస్సర్పేభ్య ఆశ్రేషాభ్య ఆజ్యే కరంభం నిరవపన్। తానేతాభిరేవ దేవతాభిరుపానయన్॥

బ్రా॥ తృ॥= కామ్యై స్వాహేతి॥౧॥ ప్రజాపతిః ప్రజా అసృజత। తా అస్మాత్సృష్టాః పరాచీరాయన్। తాసాగ్ం రోహి
6 ణీమభ్యధ్యాయత్। సో౽కామయత। ఉప మావర్తేత। సమేనయాగచ్ఛేయురితి। స ఏతం ప్రజాపతయే
రోహిణ్యై చరుం నిరవపత్। తతో వై స తా ఉపావర్తన్త। సమేనమాయాగచ్ఛన్త। ఉప హవా ఏనం ప్రి
౬ యమావర్తన్తే। సం ప్రియో గచ్ఛతే। య ఏతేన హవిషా యజతే। య ఉ చైనదేవం వేద। సో౽త్ర జుహోతి।
ప్రజాపతయే స్వాహా రోహిణ్యై స్వాహా। రోచమానాయై స్వాహా ప్రజాభ్యః స్వాహేతి॥౧॥ సోమో వా
అకామయత। ఓషధీనాగ్ం రాజ్యమభిజయేయమితి। స ఏతగ్ం సోమాయ మృగశీర్షాయ శ్యామా
కం చరుం పయసి నిరవపత్। తతో వై స ఓషధీనాగ్ం రాజ్యమభ్యజయత్। సమానానాగ్ం హవై రాజ్య
మభిజయతి। య ఏతేన హవిషా యజతే। య ఉ చైనదేవం వేద। సో౽త్ర జుహోతి। సోమాయ స్వాహా
మృగశీర్షాయ స్వాహా। ఇన్వకాభ్యః స్వాహౌషధీభ్యః స్వాహా। రాజ్యాయ స్వాహా౽భిజిత్యై స్వాహేతి॥౨॥
రుద్రో వా అకామయత। పశుమాన్త్స్యామితి। స ఏతగ్ం రుద్రాయార్ద్రాయై ప్రైయంగవం చరుం పయసి

వోతి। భగాయ స్వాహాఽల్పునే భాస్వగ స్వాహా త్రైష్ట్వాయ స్వాహేతి॥౧౦॥ సవితా వా అకామయత। శ్రన్మే దేవా
దధీరన్। సవితాఽస్యామితి। స ఏతగ్ం సవిత్రే వాజస్వ్యంయ పురోడాశం ద్వాదశకపాలం నిరవపద్దాశరాఽనాం శ్రు
పిఽగాఽం। తతో వై తస్మై శ్రద్దేవా అదధత। సవితాఽభవత్। శ్రద్ధవా అస్మై మనుష్యా దధతి। సవితా సమానానాం
భవతి। య ఏతేన హవిషా యజతే। య ఉ చైనమేవం వేద। సోఽత్ర జుహోతి। సవిత్రే స్వాహా వాజస్వాయః
స్వాహాఽదదతే స్వాహా ప్రగ్రా~~హా~~। స్వాహా ప్రయచ్ఛతే స్వాహా ప్రతిగృహ్ణతే స్వాహేతి॥౧౧॥ త్వష్టా వా అకా
మయత। చిత్రం ప్రజాం విందేయేతి। స ఏతం త్వష్ట్రే చిత్రాయ పురోడాశమష్టాకపాలం నిరవపత్। తతో
వై స చిత్రం ప్రజామవిందత। చిత్రగ్ం హ వై ప్రజాం విందతే। య ఏతేన హవిషా యజతే। య ఉ చైనదేవం వేద।
సోఽత్ర జుహోతి। త్వష్ట్రే స్వాహా చిత్రాయ స్వాహా। చైత్రాయ స్వాహా ప్రజాయై స్వాహేతి॥౧౨॥ వాయుర్వా అ
కామయత। కామచారమేషు లోకేష్వభిజయేయమితి। స ఏతద్వాయవే నిష్ఠాప్యాయై గృష్ట్యై దుగ్ధం పయో
నిరవపత్। తతో వై స కామచారమేషు లోకేష్వభ్యజయత్। కామచారగ్ం హ వా ఏషు లోకేష్వభిజయతి।

బ్రా॥ తృ॥ ఏతాభిర్వా వై దేవతాభిర్ద్విషంతం భ్రాతృవ్యమపనయతి। య ఏతేన హవిషా యజతే। య ఉ చైన దేవం
వేద। సోత్ర జుహోతి। సర్పేభ్యస్స్వాహా। శ్రేషాభ్యస్స్వాహా। దందశూకేభ్యస్స్వాహేతి॥ ౬॥ పితరో వా అకామయం
7 త। పితృలోక ఋధ్నుయామేతి। త ఏతం పితృభ్యో మఘాభ్యః పురోడాశగ్ం షట్కపాలం నిరవపన్। తతో
వై తే పితృలోక ఆర్ధ్నువన్। పితృలోకే హ వా ఋధ్నోతి। య ఏతేన హవిషా యజతే। య ఉ చైనందేవం వేద।
2 సోత్ర జుహోతి పితృభ్యస్స్వాహా మఘాభ్యస్స్వాహా। అనఘాభ్యస్స్వాహా అగదాభ్యస్స్వాహా। అరుంధతీభ్యస్స్వాహే
తి॥ ౭॥ అర్యమా వా అకామయత। పశుమాన్ స్యామితి। స ఏతమర్యమ్ణే ఫల్గునీభ్యాం చరుం నిరవపత్। తతో
వై స పశుమానభవత్। పశుమాన్ హ వై భవతి। య ఏతేన హవిషా యజతే। య ఉ చైనందేవం వేద। సోత్ర
జుహోతి। అర్యమ్ణే స్వాహా ఫల్గునీభ్యాగ్ం స్వాహా। పశుభ్యస్స్వాహేతి॥ ౮॥ భగో వా అకామయత। భ
గీ శ్రేష్ఠీ దేవానాగ్ం స్యామితి। స ఏతం భగాయ ఫల్గునీభ్యాం చరుం నిరవపత్। తతో వై స భగీ శ్రేష్ఠీ దేవానా
మభవత్। భగీ హ వై శ్రేష్ఠీ సమానానాం భవతి। య ఏతేన హవిషా యజతే। య ఉ చైనదేవం వేద। సోత్ర జు

తేంవైశ్రైష్ఠ్యభజంయతి।యఏతేనహవిషాయజతే।యఉచైనదేవంవేద।సోంత్రజుహోతి।మిత్రాయస్వాహా
సూర్యాదిత్యేభ్యస్స్వాహా।మిత్రధేయాయస్వాహాభిజిత్యైస్వాహేతి।౧౧।ఇంద్రోవాఅకామయత।శ్రైష్ఠ్యం
దేవానామభిజయేయమితి।సఏతమింద్రాయజ్యైష్ఠాయపురోడాశమేకాదశకపాలంనిరవ
పత్స్వాయాంప్రదిశి।తతోవైసశ్రైష్ఠ్యందేవానామభిజయత్।శ్రైష్ఠ్యంగచ్ఛతిసమానానామభిజ
యతి।యఏతేనహవిషాయజతే।యఉచైనదేవంవేద।సోంత్రజుహోతి।ఇంద్రాయస్వాహా।జ్యై
ష్ఠాయస్వాహాభిజిత్యైస్వాహేతి।౧౨।ప్రజాపతిర్వాఅకామయత।మూలంప్రజాంవిందేయేతి।
సఏతంప్రజాపతయేమూలాయచరుంనిరవపత్।తతోవైసమూలంప్రజామవిందత।మూల
గ్వాన్వైప్రజాంవిందతే।యఏతేనహవిషాయజతే।యఉచైనదేవంవేద।సోంత్రజుహోతి।ప్రజాప
తయేస్వాహామూలాయస్వాహాప్రజాయైస్వాహేతి।౧౩।ఆపోవాఅకామయంత।సముద్రంకా
మమభిజయేమేతి।తాఏతమద్భ్యస్సాధ్యాభ్యశ్చరుంనిరవపత్।తతోవైతాస్సముద్రంకామమభ్య

బ్రా॥ వ్యే॥ య ఏతేన హవిషా యజతే। య ఉ చైనదే(వం) వేద। సోత్ర జుహోతి। వాయవే స్వాహా నియుత్వతే స్వాహా। కామ
చారాయ స్వాహాభిజిత్యై స్వాహేతి॥౧౩॥ ఇంద్రాగ్నీ వా అకామయేతాం। శ్రైష్ఠ్యం దేవానామభిజయేవే
8 తి। తావేతమింద్రాగ్నిభ్యాం విశాఖాభ్యాం పురోడాశమేకాదశకపాలం నిరవపతాం। తతో వై తౌ
శ్రైష్ఠ్యం దేవానామభ్యజయతాం। శ్రైష్ఠ్యగ్ం హ వై సమానానామభిజయతి। య ఏతేన హవిషా
యజతే। య ఉ చైనదేవం వేద। సోత్ర జుహోతి। ఇంద్రాగ్నిభ్యాగ్ం స్వాహా విశాఖాభ్యాగ్ం స్వాహా।
5 శ్రైష్ఠ్యాయ స్వాహాభిజిత్యై స్వాహేతి।౧౪॥ అద్యై తత్పౌర్ణమస్యా ఆజ్యం నిర్వపతి। కామో వై పౌర్ణ
మాసీ। కామ ఆజ్యం। కామేనైవ కామగ్ం సమర్ధయతి। క్షిప్రమేనగ్ం స కామ ఉపనమతి। యేన కామే
న కామేన యజతే। సోత్ర జుహోతి। పౌర్ణమాస్యై స్వాహా కామాయ స్వాహాగత్యై స్వాహేతి॥౧౫॥౪॥
మిత్రో వా అకామయత। మిత్రధేయమేషు లోకేష్వభిజయేయమితి। స ఏతం మిత్రాయానూ
రాధేభ్యశ్చరుం నిరవపత్। తతో వై స మిత్రధేయమేషు లోకేష్వభ్యజయత్। మిత్రధేయగ్ం హ వా ఏషు

నైనంపాపీకీర్తిరాగచ్ఛతి। పుంస్యాగవాన్వైశ్లోకేగశ్శ్యాలుతే। నైనంపాపీకీర్తిరాగచ్ఛతి। య ఏతేనహవిషాయ
జతే। య ఉ చైనందేవంవేద। సొత్రజ్ఞావేంతి। విష్ణవే స్వాహా। గ్నేయాగాయై స్వాహా। శ్లోకాయ స్వాహా శ్రుతా
య స్వాహేతి। ౭॥ వసవోవా అకామయన్త। అగ్రందేవతానాంపరీయామేతి। తఏతం వసుభ్యశ్శ్రవిష్ఠా
భ్యః పురోడాశమష్టాకపాలం నిరవపన్। తతో వై తే గ్రందేవతానాం పర్యాయన్। అగ్రగ్ం హ వై సమానా
నాంపర్యేతి। య ఏతేనహవిషా యజతే। య ఉ చైనదేవంవేద। సొత్రజ్ఞావేంతి। వసుభ్యః స్వాహా శ్రవిష్ఠా
భ్యస్స్వాహా। అగ్రాయ స్వాహా పరీత్యై స్వాహేతి। ౮॥ ఇన్ద్రోవా అకామయత। దృఢో శిథిల స్స్యామితి।
స ఏతం వరుణాయ శతభిషజే భేషజేభ్యః పురోడాశం దశకపాలం నిరవపత్ఫ్యస్నానాంప్రవిశాం। త
తో వై స దృఢో శిథిలో భవత్। దృఢో హ వా అశిథిలో భవతి। య ఏతేన హవిషా యజతే। య ఉ చైనదేవం వే
ద। సొత్రజ్ఞావేంతి। వరుణాయ స్వాహా శతభిషజే స్వాహా। భేషజేభ్యః స్వాహేతి॥ ౯॥ అజో వా ఏకపాదకా
మయత। తేజస్వీ బ్రహ్మవర్చసీ స్యామితి। స ఏతమజాయైకపదే ప్రోష్ఠపదేభ్యశ్చరుం నిరవపత్। తతో

బ్రా॥ త్రి॥= జయన్ । సముద్రగ్ం హ వై కామమభిజయతి । య ఏతేన హవిషా యజతే । య ఉ చైనదేవం వేద । సోఽత్ర జు
హోతి । అద్భ్యః స్వాహా । అషాఢాభ్యః స్వాహా । సముద్రాయ స్వాహా । కామాయ స్వాహా । అభిజిత్యై స్వాహేతి ॥
౮ ॥ విశ్వే వై దేవా అకామయంత । అనపజయ్యం జయేమేతి । త ఏతం విశ్వేభ్యో దేవేభ్యోఽషాఢాభ్
9 శ్చరుం నిరవపన్ । తతో వై తేఽనపజయ్యమజయన్ । అనపజయ్యగ్ం హ వై జయతి । య ఏతేన హవిషా య
జతే । య ఉ చైనదేవం వేద । సోఽత్ర జుహోతి । విశ్వేభ్యో దేవేభ్యః స్వాహా । అషాఢాభ్యః స్వాహా । అనపజయ్యా
८ య స్వాహా । జిత్యై స్వాహేతి ॥ ౯ ॥ బ్రహ్మా వా అకామయత । బ్రహ్మలోకమభిజయేయమితి । స ఏతం బ్రహ్మ
ణేఽభిజితే చరుం నిరవపత్ । తతో వై స బ్రహ్మలోకమభ్యజయత్ । బ్రహ్మలోకగ్ం హ వా అభిజయతి । య
ఏతేన హవిషా యజతే । య ఉ చైనదేవం వేద । సోఽత్ర జుహోతి । బ్రహ్మణే స్వాహా । అభిజితే స్వాహా । బ్రహ్మలో
కాయ స్వాహా । అభిజిత్యై స్వాహేతి ॥ ౧౦ ॥ విష్ణుర్వా అకామయత । పుణ్యగ్ం శ్లోకగ్ం శృణ్వీయ । న మా పాపీ కీర్తి
రాగచ్ఛేదితి । స ఏతం విష్ణవే శ్రోణాయై పురోడాశం త్రికపాలం నిరవపత్ । తతో వై స పుణ్యగ్ం శ్లోకమశృణుత ।

శ్వేభూ పూష్ణే స్వాహా వృఞ్చంత్యై స్వాహా వృషాయై స్వాహేతి ॥౭॥ అథైతస్మై నక్షత్రాయ చరుం నిర్వపతి । య
థాశ్వ్యం దేవానామసి । ఏవమహం మనుష్యాణాం భూయాసమితి । యథా హవా ఏతద్దేవానాం । ఏవꣳ
హవా ఏష మనుష్యాణాం భవతి । య ఏతేన హవిషా యజతే । య ఉ చైనదేవం వెద । సొ౽త్ర జుహోతి । నక్ష
త్రాయ స్వాహా దేష్యతే స్వాహా । ఉద్యతే స్వాహోదితాయ స్వాహా । హరసే స్వాహా భరసే స్వాహా । భ్రాజసే
స్వాహా తేజసే స్వాహా । తపసే స్వాహా బ్రహ్మవర్చసాయ స్వాహేతి ॥౮॥ సూర్యో వా అకామయత । నక్ష
త్రాణాం ప్రతిష్ఠా స్యామితి । స ఏతꣳ సూర్యాయ నక్షత్రేభ్యశ్చరుం నిరవపత్ । తతో వై స నక్షత్రాణాం ప్ర
తిష్ఠాభవత్ । ప్రతిష్ఠా హ వై సమానానాం భవతి । య ఏతేన హవిషా యజతే । య ఉ చైనందేవం
వెద । సొ౽త్ర జుహోతి । సూర్యాయ స్వాహా నక్షత్రేభ్యః స్వాహా ప్రతిష్ఠాయై స్వాహేతి ॥౯॥ అథైతమ
దిత్యై చరుం నిర్వపతి । ఇయం వా అదితిః । అస్యామేవ ప్రతితిష్ఠతి । సొ౽త్ర జుహోతి । అదిత్యై స్వాహా ప్రతి
ష్ఠాయై స్వాహేతి ॥౧౦॥ అథైతం విష్ణవే చరుం నిర్వపతి । యజ్ఞో వై విష్ణుః । యజ్ఞ ఏవాంతతః ప్రతితిష్ఠతి । సొ౽త్ర

బ్రా॥ ష్ఠే॥= మాసె పిన్నాతి। య ఉ ఏతేన హవిషా యజతే। య ఉ చైనదేవం వేద। సోఽత్ర జుహోతి। చంద్రమసే స్వాహా। ప్ర
తిపద్యై స్వాహా। అహోరాత్రేభ్యః స్వాహా। అర్ధమాసేభ్యః స్వాహా। మాసేభ్యః స్వాహా। ఋతుభ్యః స్వాహా। సం
వత్సరాయ స్వాహేతి॥ ౧॥ అహోరాత్రే వా అకామయేతాం। అత్యహోరాత్రే ముచ్యేవహి। న నావహో
10 రాత్రే ఆప్నుయాతామితి। తే ఏతమహోరాత్రాభ్యాం చరుం నిరవపతాం। ద్వయానాం వ్రీహీణాం। శు
క్లానాం చ కృష్ణానాం చ। సవాత్యోర్దుగ్ధే। శ్వేతాయై చ కృష్ణాయై చ। తతో వై తే అత్యహోరాత్రే అము
౧౧ చ్యేతాం। నైనే అహోరాత్రే ఆప్నుతాం। అతి వా అహోరాత్రే ముచ్యతే। నైనమహోరాత్రే ఆప్నుతః। య ఉ ఏ
తేన హవిషా యజతే। య ఉ చైనదేవం వేద। సోఽత్ర జుహోతి। అహ్నే స్వాహా। రాత్రియై స్వాహా। అతి
ముక్త్యై స్వాహేతి॥ ౨॥ ఉషా వా అకామయత। ప్రియాదిత్యస్య సుభగా స్యామితి। సైతముషసే చరుం
నిరవపత్। తతో వై సా ప్రియాదిత్యస్య సుభగాభవత్। ప్రియో వై సమానానాం సుభగో భవ
తి। య ఉ ఏతేన హవిషా యజతే। య ఉ చైనదేవం వేద। సోఽత్ర జుహోతి। ఉషసే స్వాహా। వ్యుష్ట్యై స్వాహా।

గస్వాహా వర్త్యం యుగన్యేగ్గస్వాహా | శ్రోత్రాయస్వాహా శ్రుత్యై స్వాహేతి ॥ ౧౩ ॥ యమో వా అకామయత | పితౄణాం
రాజ్యమభిజయేయమితి | స ఏతం యమాయాపభరణీభ్యశ్చరుం నిరవపత్ | తతో వై స పితౄణాగ్ం రాజ్య
మభ్యజయత్ | సమానానాగ్ం హ వై రాజ్యమభిజయతి | య ఏతేన హవిషా యజతే | య ఉ చైనదేవం వే
ద | సోఽత్ర జుహోతి | యమాయ స్వాహాఽపభరణీభ్యః స్వాహా | రాజ్యాయ స్వాహాఽభిజిత్యై స్వాహేతి ॥ ౧౪ ॥
అథైతదమావాస్యాయా ఆజ్యం నిర్వపతి | కామో వా అమావాస్యా | కామ ఆజ్యం కామేనైవ కామగ్ం స
మర్ధయతి | క్షిప్రమేనగ్ం స కామ ఉపనమతి | యేన కామేన యజతే | సోఽత్ర జుహోతి | అమావాస్యా
యై స్వాహా కామాయ స్వాహాఽగత్యై స్వాహేతి ॥ ౧౫ ॥ ౫ ॥ చంద్రమా వా అకామయత | అహోరాత్రా
నర్ధమాసాన్మాసానృతూగ్ం సంవత్సరమాప్త్వా | చంద్రమసః సాయుజ్యగ్ం సలోకతామాప్నుయా
మితి | స ఏతం చంద్రమసే ప్రతీదృశ్యాయ పురోడాశం పంచదశకపాలం నిరవపత్ | తతో వై సో
ఽహోరాత్రానర్ధమాసాన్మాసానృతూగ్ం సంవత్సరమాప్త్వా | చంద్రమసః సాయుజ్యగ్ం సలోకతామాప్నోత్ |
అహోరాత్రాన్హ వా అర్ధమాసాన్మాసానృతూగ్ం సంవత్సరమాప్త్వా | చంద్రమసః సాయుజ్యగ్ం సలోకతా

బ్రా॥వ్రే॥= వైసతేజస్వీ బ్రహ్మవర్చస్యభవత్। తేజస్వీవహైబ్రహ్మవర్చసీభవతి। యఏతేనహవిషాయజతే। యఉచ
చైనదేవంవేద। సొంత్రుజుహోతి। అజాయైకపదేస్వాహా ప్రోష్ఠపదేభ్యఃస్వాహా। తేజసేస్వాహా బ్రహ్మవర్చసాయ
స్వాహేతి।౧౦॥ అహిర్వైబుధ్నియోకామయత। ఇమాంప్రతిష్ఠాంవిందేయేతి। సఏతమహయేబుధ్ని=
యాయప్రోష్ఠపదేభ్యః పురోడాశంభూమికపాలంనిరవపత్। తతోవైసఇమాంప్రతిష్ఠామవిందత।=
ఇమాంహవాఏప్రతిష్ఠాంవిందతే। యఏతేనహవిషాయజతే। యఉచైనదేవంవేద। సొంత్రుజుహోతి। అ
౧౦ హయేబుధ్నియాయస్వాహా ప్రోష్ఠపదేభ్యఃస్వాహా। ప్రతిష్ఠాయైస్వాహేతి॥౧౧॥ పూషావాఅకామయ
త। పశుమాంస్స్యామితి। సఏతంపూష్ణేరేవత్యైచరుంనిరవపత్। తతోవైసపశుమానభవత్। పశుమాన్హవా
వైభవతి। యఏతేనహవిషాయజతే। యఉచైనదేవంవేద। సొంత్రుజుహోతి। పూష్ణేస్వాహా రేవత్యైస్వాహా।
పశుభ్యస్స్వాహేతి॥౧౨॥ అశ్వినౌవాఅకామయేతాం। శ్రోత్రస్వినావబధిరౌస్యావేతి। తావేతమశ్విభ్యా
మశ్వయుగ్భ్యాంపురోడాశంద్వికపాలంనిరవపతాం। తతోవైతౌశ్రోత్రస్వినావబధిరావభవతాం। శ్రో
త్రస్వీహవా అబధిరోభవతి। యఏతేనహవిషాయజతే। యఉచైనదేవంవేద। సొంత్రుజుహోతి। అశ్విభ్యా

దశకపాలమింద్ర ఏకాదశకపాలమింద్రాగ్నీ ద్వాదశకపాలం విష్ణుస్త్రికపాలమహారుద్రస్త్విమికపాలమశ్వినా
ద్వికపాలంచంద్రమాః పంచదశకపాలమగ్నిస్త్వష్టా వసవో పూషా ద్వికపాలమన్యత్ర చరుం। రుద్రోరశ్వమా
ఃపూషా పశుమాన్సోమో వైరాట్ రుద్రో బృహస్పతిః పయసా వాయుః పయః। సోమో వాయురింద్రాగ్నీ
మింద్రస్త్వంద్ర ఆపో బ్రహ్మణ్యమోఽభిజిత్యై। త్వష్టా ప్రజాపతిః ప్రజాయై। పౌర్ణమాస్యౌ అమా
వాస్యాయా అగత్యై। విశ్వేజిత్యై। అశ్వినా శ్రుత్యై। బ్రహ్మ తదేతం। విష్ణుస్సుతం। వాయుస్సు ఏతత్। ఆప
స్తౌః। ఇంద్రాగ్నీ శ్రేష్ఠ్యమింద్రో జ్యైష్ఠ్యమింద్రో ధృతః। అహాసూనురోచ్యదిత్యై విష్ణవే పుత్తిష్ఠా త్యై। సోమో
యమస్సమానానాం। అగ్నిర్ధశశత్। అన్యత్ర శరిషః। నమో నమో నాః। అగ్నిర్ఋద్ధ్యా స్మ నమో నమో
గ్నిర్విత్రశ్చంద్రమాః ష్టత్॥ అగ్నిర్తస్తస్నా వాయుర వాప్సు ద్విర్యుఖుక్ష్మా వాగ్నియమష్టైత త్పౌర్ణమాస్యౌ
అజ్ఞావా ఏకపామ్నా రోహ్యావా అకామయత త్రిష్టుప్॥ వారి ౯ ఖం ౦ తత్ప్రత॥=॥

బ్రా॥ త్రీ॥ జుహోతి। విష్ణవే స్వాహా యజ్ఞాయ స్వాహా ప్రతిష్ఠాయై స్వాహేతి॥ ౨॥ అగ్నిః పంచదశః ప్రజాపతిః షోడశః సో
మ ఏకాదశ రుద్రా దశ క్షత్రి ఏకాదశ బృహస్పతిర్దశ దేవాసురా నవ పితర ఏకాదశార్యమా భగో దశ దేశ సవితా
12 చతుర్దశ త్వష్టా వాయు రింద్రాగ్నీ దశ దశాష్టైతత్ పౌర్ణమాస్యా అష్టౌ పంచదశ మిత్ర ఇంద్రః ప్రజాపతిర్దశ
దశాప ఏకాదశ విశ్వే బ్రహ్మాదశ దశ విష్ణుస్త్రయోదశ వసవ ఇంద్రో జ్యోపాం ర్వైబుధ్నియః పూషా శివ
౧౨ నౌ యమోదశ దశాష్టైతదమావాస్యాయా అష్టౌ పంచదశ చంద్రమాః పంచదశాహోరాత్రే సప్తదశోషా ఏ
కాదశాష్టైతస్మై నక్షత్రా యుత్రయోదశ సూర్యో ద్వాదశాష్టైమదిత్యై పంచాష్టైతం విష్ణవే శిపిష్టప॥ పితరో విశ్వేవ
న ఏపి కామయంత మోతి త ఏతం నిరవపన్। అహో కామయంత మోతి తా ఏతం నిరవపన్। ఇంద్రాగ్నీ అశ్వినావకా
మయేతాం వితి తావేతం నిరవపతాం। అహోరాత్రావా అకామయేతామితి తే ఏతం నిరవపతాం। అన్వత్రాకా
మయంత మితి స ఏతం నిరవపత్। సవితా సూనాం ప్రవిహాసామింద్రోముప ప్రవిహాగామింద్రః స్వష్టానాం
ప్రావిహాసామహోరాత్రేద్వయానాం ప్రవిహాసాం। పితరః షష్ట్యాం పాలగ సవితా ద్వాదశ వపాల మింద్రాగ్న్య ఏకా

వపశూనుపవ్వాయతె।దెవొవస్సవితాప్రార్పయత్విత్యాహప్రసూత్యై। శ్రేష్ఠతమాయకర్మణ ఇత్యా
హ।యజ్ఞోవైశ్రేష్ఠతమంకర్మ।తస్మాదెవమాహ।ఆప్యాయధ్వమఘ్నియా ఀ దెవభాగమిత్యాహ॥౪॥
వత్సెభ్యశ్చవా ఏతాః పురామనుష్యెభ్యశ్చాప్యాయంతె।దెవెభ్యఏవైనా ఇంద్రాయాప్యాయయ
తి।ఊర్జస్వతీః పయస్వతీరిత్యాహ।ఊర్జꣳహ్యాపయస్సంభరంతి।ప్రజావతీరనమీవా అయక్ష్మా
ఇత్యాహప్రజాత్యై।మావస్తెన ఈశత మాఘశꣳస ఇత్యాహగుప్త్యై।రుద్రస్యహెతిః పరివోవృ
ణక్త్విత్యాహ।రుద్రాదెవైనాస్త్రాయతె।ధ్రువా అస్మిన్గోపతౌస్యాత బహ్వీరిత్యాహ।ధ్రువా ఏవాస్మిన్బ
హ్వీఃకరోతి॥౫॥ యజమానస్యపశూన్పాహీత్యాహ।పశూనాంగోపీథాయ।తస్మాత్సాయంపశ
వ ఉపసమావర్తంతె।అనధస్సాదయతి।గర్భాణాంధృత్యై।అప్రపాదాయ।తస్మాద్గర్భాః ప్రజానామ
ప్రపాదుకాః।ఉపరీవనిదధాతి।ఉపరీవహిసువర్గో లోకః।సువర్గస్యలోకస్యసమష్ట్యై॥౬॥పశూః
వఃవెరలాతి పశవోదెవభాగమిత్యాహకరోతినవచ॥౧॥ దెవస్యత్వాసవితుఃప్రసవ ఇత్యశ్వపరశు

॥శుభమస్తు॥

(బ్రా)॥తృ॥ హరిః ఓం॥ తృతీయస్యామితో దివి సోమ ఆసీత్। తం గాయత్ర్యాహరత్। తస్య పర్ణమచ్ఛిద్యత। తత్పర్ణో
భవత్। తత్పర్ణస్య పర్ణత్వం। బ్రహ్మ వై పర్ణః। యత్పర్ణశాఖయా వత్సానపాకరోతి। బ్రహ్మణైవైనానపా
కరోతి। గాయత్రో వై పర్ణః। గాయత్రాః పశవః। తస్మాత్త్రీణి త్రీణి పర్ణస్య పలాశాని। త్రిపదా గాయ
13 త్రీ। యత్పర్ణశాఖయా గాః ప్రార్పయతి। స్వయైవైనా దేవతయా ప్రార్పయతి। యం కామయేతా
పశుస్స్యాదితి। అపర్ణాం తస్మై ~~[illegible]~~మాహరేత్। అపశురేవ భవతి। యం కామయేత పశు
౧౩ మాంస్స్యాదితి। బహుపర్ణాం తస్మై బహుశాఖామాహరేత్। పశుమంతమేవైనం కరోతి॥ ౧ ॥ య
త్ప్రాచీమాహరేత్। దేవలోకమభిజయేత్। యదుదీచీం మనుష్యలోకం। ప్రాచీముదీచీమాహరతి। ఉ
భయోర్లోకయోరభిజిత్యై। ఇషే త్వోర్జే త్వేత్యాహ। ఇషమేవోర్జం యజమానే దధాతి। వాయవస్స్థే
త్యాహ। వాయుర్వా అంతరిక్షస్యాధ్యక్షాః। అంతరిక్షదేవత్యాః ఖలు వై పశవః॥ ౨ ॥ వాయవ ఏవైనాన్ప
రిదదాతి। ప్ర వా ఏనానేతదర్పయతి। యదాహ। వాయవస్స్థేత్యుపాయవస్స్థేత్యాహ। యజమానాయ

ఖావస్య సప్రతిష్ఠాయై ప్రాచ్యావోదంచరిష్యామీతి। ఏవమేవతదధ్వర్యుర్యజ్ఞే వేభ్యః ప్రతిష్ఠాప్య బర్హిషోద్ధార్తి।
ఆత్మనో హాగ్నేయ్యై। యావత్తస్యాం బాష్పరిదిశేత్। యత్రైవా ముచ్ఛ్రిగ్గస్యాత్। అతితదయజ్ఞస్య రే
చయేత్। ఏకేగ్నేస్త్యం బం పరిదిశేత్। తన్నసర్వందాయాంత్॥౮॥ యజ్ఞస్యానతిరేకాయ। వర్షవృద్ధ
మసీతి త్వాహ। వర్షవృద్ధా వా ఓషధయః। దేవబర్హిర్మా వివిత్త్వాహ। దేవేభ్య ఏవైనత్స్తృణాతి। మత్వా
నవజ్నాతిరర్వగితా శ్ఛేవహో హాగ్నేయ్యై। పర్వతేరాధాసమిత్త్వాహ ద్వైధ। అచ్ఛృత్తా తెమారిషమిత్త్వాహ।
నానాత్మనో హీయతే। య ఏవం వేద। ౯॥ దేవబర్హిశ్శతవల్ విరోహేత్యాహ। ప్రజా వై బర్హిః॥
ప్రజానాం ప్రజననాయ। సహస్రవల్శా వివయం రుహేమేత్యాహ। ఆశిషమేవైతామాశాస్తే।
పృథివ్యాస్సంపృచః పాహీత్యాహ ప్రతిష్ఠిత్యై। అయుఙ్గాయుఙ్గాన్ లునోతి। మిథున
త్వాయ ప్రజాత్యై। సుసంభృతా త్వా సంభరామీత్యాహ। బ్రహ్మణైవైనత్సంభరతి॥ ౧౦॥ అదిత్యై
రాస్నాసీత్యాహ। ఇయం వా అదితిః। అస్యా ఏవైనద్రాస్నాం కరోతి। ఇంద్రాణ్యై సంనహనమిత్యాహ।

బ్రా॥ తృ॥= మాదత్తే ప్రసూత్యై। అశ్వినోర్బాహుభ్యామిత్యాహ। అశ్వినౌ హి దేవానామధ్వర్యూ ఆస్తాం। పూష్ణో
హస్తాభ్యామిత్యాహ యత్యై। యో వా ఓషధీః పర్వశో వేద। నైనాస్స హినస్తి। ప్రజాపతిర్వా ఓషధీః
పర్వశో వేద। స ఏనా న హినస్తి। అశ్వపర్శ్వా బర్హిరచ్ఛైతి। ప్రాజాపత్యో వా అశ్వః సయోనిత్వాయ
14 ౧॥ ఓషధీనామహింసాయై। యజ్ఞస్య ఘోషదసీత్యాహ। యజమానమేవ రయిం దధాతి।
౧౪ ప్రత్యుష్టం రక్షః ప్రత్యుష్టా అరాతయ ఇత్యాహ। రక్షసామపహత్యై। ప్రేయమగాద్ధిషణా బర్హి
రచ్ఛేత్యాహ। విద్యా వై ధిషణా। విద్యయైవైనదచ్ఛైతి। మనునా కృతా స్వధయా వితష్టేత్యాహ। మానవీ హి ప
ర్శుస్స్వధాకృతా॥ ౨॥ త ఆవహంతి కవయః పురస్తాదిత్యాహ। శుశ్రువాꣳసో వై కవయః। యజ్ఞః పు
రస్తాత్। ముఖత ఏవ యజ్ఞమారభతే। అథో యదేవ దుర్వాయత్తంకుతశ్చాహరతి। తత్రాప్రు=
చ్ఛా ఏవ దిశ్యో భవతి। దేవేభ్యో జుష్టమిహ బర్హిరాసద ఇత్యాహ। బర్హిషః సమృద్ధ్యై। ...నపరా
భాయ। దేవానాం పరిషూతమసీత్యాహ॥ ౩॥ యద్వా అగ్నిదం కించ। తద్దేవానాం పరిషూతం। అధిరాయ

స ఇతి। ప్రజాపతిర్యజ్ఞమసృజత। తస్యోఖాఽస్రగసతాం। యజ్ఞో వై ప్రజాపతిః। యత్సంన్నామ్యోర్వా
భవతః। యజ్ఞస్యైవ తదుఖాముపదధాత్యప్రసగసాయ। శుంధధ్వం దైవ్యాయ కర్మణే దేవయజ్యాయా
ఇత్యాహ। దేవయజ్యాయా ఏవైనాని శుంధతి। మాతరిశ్వనో ఘర్మోఽసీత్యాహ।౧॥ అంతరిక్షం వై మా
తరిశ్వనో ఘర్మః। ఏషాం లోకానాం విధృత్యై। ద్యౌరసి పృథివ్యసీత్యాహ। దివశ్చ హ్యేషా పృథివ్యాశ్చ సం
భృతా। యదుఖా। తస్మాదేవమాహ। విశ్వధాయా అసి పరమేణ ధామ్నేత్యాహ। వృష్టిర్వై విశ్వధాయాః।
వృష్టిమేవావరుంధే। దృంహస్వ మా హ్వారిత్యాహ ధృత్యై॥౨॥ వసూనాం పవిత్రమసీత్యాహ। ప్రాణా వై వసవః।
తేషాం వా ఏతద్భాగధేయం। యత్పవిత్రం। తేభ్య ఏవైనత్కరోతి। శతధారꣳ సహస్రధారమిత్యాహ। ప్రా
ణేష్వేవాయుర్దధాతి। సర్వత్వాయ। త్రివృత్పలాశశాఖాం యాం దర్భమయం భవతి। త్రివృద్వై
ప్రాణః। త్రివృతమేవ ప్రాణం మధ్యతో యజమానే దధాతి॥౩॥ సామ్యః పర్యాః। స యోనిత్వాయ। సాక్షాత్ప
విత్రం దర్భాః। ప్రాకస్య మధినిదధాతి। తత్ప్రాణాపానయోరూపం। తిర్యఞ్చ ప్రాతః। తద్ధర్మస్య రూపం। దార్ఢ్య

ప్రా॥ శ్రా॥ = ఇంద్రాగ్నీవా అగ్రేదేవతానాగ్ం సమనహ్యేత। సాధ్వైన్ద్రాగ్నేత్। ఋధ్యైవసంనహ్యతి। ప్రజావై బర్హిః। ప్రజా
నామపరావాపాయ। తస్మాత్స్నావసంతతాః ప్రజాజాయంతే॥ ౨॥ పూషాతేగ్రంథింగ్రథ్నాత్విత్యా
15 హ। పుష్టిమేవయజమానేదధాతి। సతేమాస్థాదిత్యాహ। ప్రాగ్సాయ్యై। పశ్చాత్ప్రాంచముప=
గూహతి। పశ్చాద్వైప్రాచీనగ్ంరేతోధీయతే। పశ్చాదేవాస్మైప్రాచీనగ్ంరేతోదధాతి। ఇంద్రస్యత్వాబా
౧౩ హుభ్యాముద్యచ్ఛ ఇత్యాహ। ఇంద్రియమేవయజమానేదధాతి। బృహస్పతేమూర్ధ్నాహరా
మీత్యాహ। బ్రహ్మవైదేవానాంబృహస్పతిః॥ ౫॥ బ్రహ్మణైవైనదాహరతి। ఉర్వంతరిక్షమన్విహీత్యా
హగత్యై। దేవంగమమసీత్యాహ। దేవానేవైనద్గమయతి। అనధస్సాదయతి। గర్భాణాంధృత్యా అ
ప్రపాదాయ। తస్మాద్గర్భాః ప్రజానామప్రపాదుకాః। ఉపరీవనిదధాతి। ఉపరీవహిసువర్గో
లోకః। సువర్గస్యలోకస్యసమష్ట్యై॥ ౬॥ సతేయోనిత్త్వాయజ్ఞస్యధామ్నేత్యాసాత్యాహాదాయాద్వైదభరతిజా
యంతేబృహస్పతిః సమష్ట్యై॥ ౭॥ పూర్వేద్యుర్బర్హిః కరోతి। యజ్ఞమేవారభ్యగృహీత్వోపవస

నాపతదుపస్పృశతి। తస్మాత్ప్రాదాదిత్యస్నేయస్యైవం దధానా అపసువంతః పశూం దూహాపాంతి।౭॥ బహు
దుక్థం ద్రాయదేవేభ్యో హావిరిదాచ· విసృజతే। యథా దేవతమేవప్రసాతి। దైవ్యస్య చ మానుషస్య చ వాచ్యో వ్య
త్యై। త్రిరాహ। త్రిషత్యా హి దేవాః। అవాచంయమో న స్వరభ్యో త్రిరాహ। అపరిమితమేవావరుంధే।
న దారుపాత్రే గాదుహ్యాత్। అగ్నివద్వై దారుపాత్రం। యద్దారుపాత్రే గాదుహ్యాత్।౮॥ యాం తయాం ముష్నావా
విషాంయమజ్జైత। అథో ఖల్వాహుః। పురోడాశముఖాన్నైవావగచ్ఛే। నేతన్నితః పురోడాశగేహా వి
షాంయమోస్తీతి। కామమేవ దారుపాత్రేగాదుహ్యాత్। శూద్ర ఏవ న దుహ్యాత్। అసతో వా ఏ
షసంభూతః। యచ్ఛూద్రః। అహవిరేవ తదిత్యాహుః। యచ్ఛూద్రో దోగ్ధీతి।౯॥ అగ్నిహోత్రమేవ న
దుహ్యాచ్ఛూద్రః। తద్ధి నోత్పునంతి। యదా ఖలు వై పవిత్రమత్యేతి। అథ తద్ధవిరేతి। సంతప్య
ధ్రువవృతావరశరిత్యాహ। అపాం వా ఓషధీనాం చ రసః సగ్ంసృజతి। తస్మాదపాం చౌషధీనాం చ రసము
పజీవామ। యద్ద్రాధనన్యసాంతయ ఇత్యాహ। పుష్టిమేవ యజమానే దధాతి। నామోన తావ్యుతనచ్ఛేంద్రాయద

బ్రా॥ తృ॥= గ్నిర్వై తదహాః। అన్నం వై చంద్రమాః। అన్నం ప్రాణాః। ఉభయమేవాప్యై తృ జ్ఞాయింతాత్యర్థః।౪॥ తస్మాదయ
గ్ సర్వతః పవతే వాయుః తస్మా కీలావలంతోద్రుఘ్నిత్యర్థః ప్రతిష్ఠిత్యై। వావిష్టాష్కందా య। న వావాయు
16 తస్మాద్వావరత్స్య తస్య స్కందతి। దివి నాకో నామాగ్నిః। తస్య విప్రుష్ట్ఃభాగధేయం। అగ్నయే బృహతే నా
కాయేత్యర్థః॥ నాక ఏవాగ్నిం భాగధేయేన సమర్ధయతి। స్వాహా దద్యావా పృథివీ భ్యామిత్యర్థః। ద్యా
౧౬ వాపృథివ్యోరేవైనత్ప్రతిష్ఠాపయతి। అపాం చైవౌషధీనాంచ రసగ్ సగ్ సృజతి। అద్భ్యో ఓషధిభ్యోవపశూ
న్ప్రతిష్ఠాపయతి। అన్నాపురభ్యవాచంయచ్ఛతి। యజ్ఞస్యధృత్యై। ధారయన్నాస్తే। ధారయం తన్న
వపాం దువపాంతి। కామ ధుక్షేత్యర్థః। వృత్రే యస్యై। త్రయ ఇమే లోకాః। ఇమానేవ లోకాన్ య
జమానో దుహే॥ ౬॥ అమూం మి తి నామగృహ్ణాతి। భద్రమేవాసాం కర్మాభిర్ఘ్నావిష్కరోతి। సా విశ్వాయుః
సా విశ్వవ్యచా సా విశ్వకర్మేత్యర్థః। ఇయం వై విశ్వాయుః। అంతరిక్షం విశ్వవ్యచాః। అసౌ విశ్వకర్మా।
ఇమానేవైతాభిర్లోకాన్ యథాపూర్వం దుహే। అథో యథాప్రదాత్రే పుంగావమాశాస్తే। ఏవమేవై

యజ్ఞస్యవిచ్ఛిత్తిమనుప్రజాఃపశవోయజమానస్యవిచ్ఛిద్యంతె।యజ్ఞస్యసంతతిరసియజ్ఞస్య
త్వాసంతత్యైస్తృణామిసంతత్యైత్వాయజ్ఞస్యేత్యాహావనయత్నంతనోతి।యజమానస్యప్రజా
యైపశూనాగ్ంసంతత్యై।అపఃప్రణయతి।శ్రద్ధావాఆపః।శ్రద్ధామేవారభ్యప్రణీయప్రచరతి।అపః
ప్రణయతి।యజ్ఞోవాఆపః।యజ్ఞమేవారభ్యప్రణీయప్రచరతి।అపఃప్రణయతి।వజ్రోవాఆ
పః।వజ్రమేవభ్రాతృవ్యేభ్యఃప్రహృత్యప్రణీయప్రచరతి।అపఃప్రణయతి।ఆపోవైరక్షోఘ్నీః।రక్షసా
మపహత్యై।అపఃప్రణయతి।ఆపోవైదేవానాంప్రియంధామ।దేవానామేవప్రియంధామప్రణీ=
యప్రచరతి॥౧॥అపఃప్రణయతి।ఆపోవైసర్వాదేవతాః।దేవతాఏవారభ్యప్రణీయప్రచరతి।వేషా
యత్వేత్యాహ।వేషాయహ్యేనదాదత్తే।ప్రత్యుష్టగ్ంరక్షఃప్రత్యు ష్టాఅరాతయఇత్యాహ।రక్షసామ
పహత్యై।ధూరసీత్యాహ।ఏషవైధుర్యోఽగ్నిః।తంయదనుపస్పృశ్యాతీయాత్॥౨॥అధ్వర్యుంచ=
యజమానంచప్రదహేత్।ఉపస్పృశ్యాత్యేతి।అధ్వర్యోశ్చయజమానస్యచాప్రదాహాయ।ధూర్వ=

బ్రా॥ తృ॥ భీతావా॥ ౧౦॥ సోమవామై నత్రక్షాంతి। యోవై సోమం భక్షయిత్వా। సంవత్సరగ్ం సోమం న పిబతి। పున
ర్భక్తోస్య సోమపీథో భవతి। సోమః ఖలు వై సాంన్నాయ్యం। య ఏవం విద్వాన్ సాంన్నాయ్యం
17 పిబతి। అపునర్భక్తోస్య సోమపీథో భవతి। న మృన్మయేనాపిదధ్యాత్। యన్మృన్మయేనాపిదధ్యా
త్। పితృదేవత్యగ్గ్ స్యాత్। ౧౧॥ అయస్పాత్రేణ వా దారుపాత్రేణ వాపిదధాతి। తద్ధి సదేవం। ఉదన్వవతి। ఆ=
౧౨ పో వై రక్షోఘ్నీః। రక్షసామపహత్యై। అదస్తమసి విష్ణవే త్వేత్యాహ। యజ్ఞో వై విష్ణుః। యజ్ఞాయైవైన=
దదస్తం కరోతి। విష్ణో హవ్యగ్ం రక్షస్వేత్యాహ గుప్త్యై। అనధస్సాదయతి। గర్భాణాం ధృత్యా అప్ర
పాదాయ। తస్మాద్గర్భాః ప్రజానామప్రపాదుకాః। ఉపరీవ నిదధాతి। ఉపరీవ హి సువర్గో లో
కః। సువర్గస్య లోకస్య సమష్ట్యై। ౧౨॥ అసింతాశ్వపాధ్యత్త్యై। యజమానే దధాత్యజామిత్వాయ। తస్మా
పయతి। ఉ●పాంశువంతి దుర్వద్దేష్టాగ్స్తితి దధీత్వాహ స్యేత్వాదయతి పంచచ॥ ౩॥ తక్ష్ణసేవాందివె=
భ్యః శకేయమితా శక్త్యై। యజ్ఞస్య వై సం●తతిమను ప్రజాః పశవో యజమానస్య సంతాయం తే●

ఇతి । యత్కరీరగవ్యా । సువర్గ భూమిపృష్ఠే వైశ్వానరం జ్యోతిరిత్యాహ । సువర్గ ఏవా భూమిపశ్యతి వైశ్వానరం జ్యోతిరిత్యాహ । ద్యా
వాపృథివీ వావిషి = ౪ గృహ్ణాతి ఉదవేపేతాం । దృగ్ంహేతాం దుర్యా ద్యావాపృథివ్యోరిత్యాహ । గృహాణాగ్ం ద్యావాపృ
థివ్యోర్ధృత్యై । ఉర్వన్తరిక్షమన్విహీత్యాహ గత్యై । అదిత్యాస్త్వోపస్థే సాదయామీత్యాహ । ఇయం వా అది
తిః । అస్యా ఏవైనదుపస్థే సాదయతి । అగ్నే హవ్యగ్ం రక్షస్వేత్యాహ గుప్త్యై ॥ ౨ ॥ యజ్ఞో వా ఆపో ధామ ప్రణీయ్య
ప్రచరత్యతీయాదితద్వా వాయభ్యాయేత్యాహ వాయవేఙ్హి నిర్వపతి గత్యై చ త్వాహ చ ॥ ౪ ॥ ఇన్ద్రో వృత్రమహన్ ।
సో ఽపః ॥ అభ్యమ్రియత । తాసాం యన్మేధ్యం యజ్ఞియగ్ం సదేవమాసీత్ । తదపోదక్రామత్ । తే దర్భా అ
భవన్ । యద్దర్భైః పవిత్రైరుత్పునాతి । యా ఏవ మేధ్యా యజ్ఞియాః సదేవా ఆపః । తాభిరేవైనా ఉత్పునాతి ।
ద్వాభ్యాముత్పునాతి । ౧ ॥ ద్విపాద్యజమానః ప్రతిష్ఠిత్యై । దేవో వస్సవితోత్పునాత్విత్యాహ । సవితృప్ర
సూత ఏవైనా ఉత్పునాతి । అచ్ఛిద్రేణ పవిత్రేణేత్యాహ । అసౌ వా ఆదిత్యో ఽచ్ఛిద్రం పవిత్రమ్ । తేనైవైనా ఉత్పు
నాతి । వసోస్సూర్యస్య రశ్మిభిరిత్యాహ । ప్రాణా వా ఆపః । ప్రాణా వసవః । ప్రాణా రశ్మయః ॥ ౭ ॥ ప్రాణైరేవ ప్రా

(బ్రా)॥ తై॥ తంయోఽస్మాంధూర్వతి తంధూర్వయంవయంధూర్వామ ఇత్యాహ। ద్వౌవావపురుషౌ। యంచైవధూర్వ
తి। యశ్చైనంధూర్వతి। తావుభౌ శుచార్పయతి। త్వందేవానామసి సస్నితమంపప్రితమంజుష్టతమంవహ్ని
18 తమందేవహూతమమిత్యాహ। యథాయజురేవైతత్।౪॥ అహ్రుతమసిహవిర్ధానమిత్యాహానార్త్యై। దృగ్ం
హస్వమాహ్వారిత్యాహధృత్యై। మిత్రస్యత్వాచక్షుషాప్రేక్ష ఇత్యాహమిత్రత్వాయ। మాభేర్మాసంవిక్థామాత్వాహి
౭౫ గ్ంసిషమిత్యాహాహిగ్ంసాయై। యద్వైకించవాతోనాభివాతి। తత్సర్వంవరుణదేవత్యం। ఉరువాతాయేత్యాహ।
అవారుణమేవైనత్కరోతి। దేవస్యత్వాసవితుఃప్రసవ ఇత్యాహప్రసూత్యై। అశ్వినోర్బాహుభ్యామిత్యాహ॥
౫॥ అశ్వినౌహిదేవానామధ్వర్యూ ఆస్తాం। పూష్ణోహస్తాభ్యామిత్యాహయత్యై। అగ్నయేజుష్టంనిర్వపా
మీత్యాహ। అగ్నయ ఏవైనాంజుష్టంనిర్వపతి। త్రిర్యజుషా। త్రయ ఇమేలోకాః। ఏషాంలోకానామా
ప్త్యై। తూష్ణీంచతుర్థం। అపరిమితమేవావరుంధే। సువవెమెవానుపూర్వగ్ంహవీగ్ంషినిర్వపతి॥ ౬॥ ఇదందే
వానామిదమునస్సహేత్యాహవ్యావృత్త్యై। స్ఫాత్యైత్వానారాత్యా ఇత్యాహగుప్త్యై। తమసేవవా ఏషాంతత్స్య

హాప్రతిష్ఠిత్యై। పురస్తాత్ప్రతీచీనస్తువముత్తరతోవమోపస్పృశాతి మేధ్యత్వాయ। తస్మాత్పురస్తాత్ప్రత్యంచః
పశవో మేధముపతిష్ఠంతే। తస్మాత్ప్రజావృగం గ్రావలుకాః। యజ్ఞో దేవేభ్యో నిలాయత। కృష్ణోరూపంకృ=
త్వా। యత్కృష్ణాజినేనావిరధవవాంతి। యజ్ఞాదేవతద్యజ్ఞంప్రయుఙ్క్తే। హావిషొస్కందాయ॥
అధిషవణమసి వానస్పత్యమిత్యాహ। అధిషవణమేవైనత్కరోతి। ప్రతిత్వాదితాస్త్వగ్వేత్త్విత్యాహ సయోని=
త్వాయ। అగ్నేస్తనూరసీత్యాహ। అగ్నేర్వా ఏషా తనూః। యదోషధయః। వాచో విసర్జనమిత్యాహ।
యదా హి ప్రజా ఓషధీనామశ్నంతి। అథ వాచం విసృజంతే। దేవవీతయే త్వా గృహ్ణామీత్యాహ। ౭॥ దేవతా
భిరేవైనత్సమర్ధయతి। అద్రిరసి వానస్పత్య ఇత్యాహ। గ్రావాణమేవైనత్కరోతి। స ఇదం దేవేభ్యో హవ్యగ్ం సు
శమి శమిష్వేత్యాహ శాంత్యై। హవిష్కృదేహీత్యాహ। య ఏవ దేవానాగ్ం హవిష్కృతః। తాన్ హ్వయతి। త్రిర్హ్వ
హా యతి। త్రిషత్యా హి దేవాః। ఇషమావదోర్జమావదేత్యాహ॥ ౮॥ ఇషమేవోర్జం యజమానే దధాతి। ద్యు
మద్వదత వయగ్ం సంఘాతం జేష్మేత్యాహ భ్రాతృవ్యాభిభూత్యై। మనోశ్శ్రద్ధాదేవస్య యజమానస్యాసుర

బ్రా॥ తృ॥ శాంత్యం పుణ్యాత్ని । సావిత్రియర్చా । సవితృప్రసూతం మే కర్మాసదితి । సవితృప్రసూతమేవాస్యైతత్కర్మ భవతి । పచ్ఛో
గాయత్రియా త్రిష్టుప్పృద్ధత్వాయ । ఆపో దేవీరగ్రేపువో అగ్రేగువ ఇతి త్వా వా । రూపమేవాసామేతన్మహిమాం
మానం వ్యాచష్టే । అగ్ర ఇమమద్య యజ్ఞం నయతాగ్రే యజ్ఞపతిమితి త్వా వా । అగ్రే వ ఇమం యజ్ఞం నయంతి । అ
19 గ్రే యజ్ఞపతిం ॥ ౩॥ యుష్మానింద్రో వృణీత వృత్రతూర్యే యూయమింద్రమవృణీధ్వం వృత్రతూర్య
ఇతి త్వా వా । వృత్రగ్ం హ వా హనిష్యన్నింద్ర ఆపో వవ్రే । ఆపో హేంద్రం వవ్రిరే । సంజ్ఞామేవాసామేతత్సమానం =
౧౭ వ్యాచష్టే ప్రోక్షితా స్థేతి త్వా వా । తేనాపః ప్రోక్షితాః । అగ్నయే వో జుష్టం ప్రోక్షామ్యగ్నీషోమాభ్యామితి త్వా వా । యథా
థా దేవతమేవైనా నేత్ప్రోక్షతి । త్రిః ప్రోక్షతి । త్రివృద్ధి యజ్ఞః ॥ ౪॥ అథో రక్షసామపహత్యై । శుంధధ్వం దై=
వ్యాయ కర్మణే దేవయజ్యాయా ఇతి త్వా వా । దేవయజ్యాయై హ్యేనా నిశుంధతి । త్రిః ప్రోక్షతి । త్రివృద్ధి
యజ్ఞః । అథో మేధ్యత్వాయ । అవధూతగ్ం రక్షోఽవధూతా అరాతయ ఇతి త్వా వా । రక్షసామపహ
త్యై । అదిత్యాస్త్వగసీతి త్వా వా । ఇయం వా అదితిః ॥ ౫॥ అస్యా ఏవైనత్త్వచం కరోతి । ప్రతి త్వా పృథివీ వేత్త్వితి త్వా

రక్ష్న్య యోఽసయం శ్వగ్రైంయ జ్ఞపతింయజ్ఞాన్నదివిరక్షః ందాయ గృం వస్వామీ త్వావావదేత్వావాఙ్జి
త్వా। అపవాత్వా। అస్కందా యత్రే ని చ॥ ౫॥ అవధూతంరక్షో ఽవధూతా అరాతయ ఇత్వావా। రక్షసామప
వాత్యై। అదిత్యాస్త్వగసి త్వావా। ఇయం వా అదితిః। అస్యా ఏవైన త్వచం కరోతి। ప్రతిత్వా పృథివీ వే
త్త్వితి త్వావా ప్రతిష్ఠిత్యై। పురస్తాత్ప్రతీచీనగ్రీవము త్తరలోమోపస్తృణాతి మేధ్యత్వాయ। తస్మాత్పు
రస్తాత్ప్రత్యంచః పశవో మేధముపతిష్ఠంతే। తస్మాత్ప్రజా మృగం గ్రాహుకాః। యజ్ఞో దేవేభ్యో నిలా
యత। ౯॥ కృష్ణో రూపం కృత్వా। యత్కృష్ణాజినే హవిరధివపతి। యజ్ఞాదేవ తద్యజ్ఞం ప్రయుంక్తే।
హవిషో స్కందాయ। ద్వావా పృథివీ సహాస్తాం। తే శంవర్యామాత్రమేకమహర్వ్యైతాం। శంమ్యామాత్రమే
కమహః। దివస్కంభనిరసి ప్రతిత్వా దిత్యాస్త్వగ్వేత్త్వితి త్వావా। ద్వావాపృథివ్యోర్విధృత్యై। ధిషణాసి పర్వతా
ప్రతిత్వా దివస్కంభని ర్వేత్త్వితి త్వావా। ద్వావాపృథివ్యోర్విధృత్యై॥ ౧౦॥ ధిషణాసి పార్వతేయీ ప్రతిత్వా
పర్వతీ వేత్త్వితి త్వావా। ద్వావాపృథివ్యోర్విధృత్యై। దేవస్య త్వా సవితుః ప్రసవ ఇతి త్వావా ప్రసూత్యై। అశ్వినోర్బా

బ్రా॥ తృ॥ లక్ష్మీర్వాక్। యజ్ఞాయుధేషు ప్రవిష్టాసీత్। తేసురా యావంతో యజ్ఞాయుధానాముద్యతానాము
పాశృణ్వన్। తేపరాభవన్। తస్మాత్స్వానాం మధ్యేవసాయ యజేత। యావంతోస్య భ్రాతృవ్యా యజ్ఞాయు
ధానాముద్యతానాముపశృణ్వంతి। తేపరాభవంతి। ప్రోహన్ప్రసవమాహాంతవా ఆహ విజిత్యై॥ ౯॥ వృష్టిరేవా
20 సావింద్రియం వీర్యం శ్రేష్ఠ ఏషాం భవతి। వర్షవృద్ధమసీత్యాహ వర్షవృద్ధం వై త్వాహ। వర్షవృద్ధా వా
౧౦ ఓషధయః। వర్షవృద్ధా ఇషీకా సమృద్ధ్యై। యజ్ఞాగరక్షాగ్స్యనసత్ప్రావిశన్। తాన్యసా పశుభ్యో నిరవా
దయంత। తస్మై రోషధీభ్యః। పరాపూతగ్ రక్షః పరాపూతా అరాతయ ఇత్యాహ। రక్షసామపహా
త్యై॥ ౧౦॥ రక్షసాం భాగోసీత్యాహ। తుషైరేవ రక్షాగ్సి నిరవదయతే। అప ఉపస్పృశతి మేధ్యత్వాయ।
వాయుర్వో వివినక్త్విత్యాహ। పవిత్రం వై వాయుః। పునాత్యేవైనాన్। అంతరిక్షాదివ వా ఏతే ప్రస్కందంతి।
యచ్ఛూర్పాత్। దేవో వః సవితా హిరణ్యపాణిః ప్రతిగృహ్ణాత్విత్యాహ ప్రతిష్ఠిత్యై। హవిషోస్కందాయ।
త్రిష్ఫలీకర్తవా ఆహ త్రివృద్ధి యజ్ఞః। అథో మేధ్యత్వాయ॥ ౧౧॥ ద్వాభ్యామవతృణాతి

తిర్ధత్తే। అంగారమధివర్తయతి।౧। అంతరిక్ష ఏవ జ్యోతిర్ధత్తే। ఆదిత్యమేవాముష్మింల్లోకే జ్యోతిః
ర్ధత్తే। జ్యోతిష్మంతోఽస్మా ఇమే లోకా భవంతి। య ఏవం వేద। ధ్రువమసి పృథివీం దృగ్ంహేత్యాహ। పృథివీమేవై
తేన దృగ్ంహతి। ధర్త్రమస్యంతరిక్షం దృగ్ంహేత్యాహ। అంతరిక్షమేవైతేన దృగ్ంహతి। ధరుణమసి దివం దృగ్ంహేత్యా
హ। దివమేవైతేన దృగ్ంహతి।౨। ధర్మాసి దిశో దృగ్ంహేత్యాహ। దిశ ఏవైతేన దృగ్ంహతి। ఇమానేవైతైర్లో
కాన్ దృగ్ంహతి। దృగ్ంహంతేఽస్మా ఇమే లోకాః ప్రజయా పశుభిః। య ఏవం వేద। త్రీణ్యగ్రే కపాలాన్యుపదధాతి।
త్రయ ఇమే లోకాః। ఏషాం లోకానామాప్త్యై। ఏకమగ్రే కపాలముపదధాతి। ఏకం వా అగ్రే కపాలం పు
రుషస్య సంభవతి।౩। అథ ద్వే। అథ త్రీణి। అథ చత్వారి। అథాష్టౌ। తస్మాదష్టాకపాలం పురుషస్య శిరః। య
దేవం కపాలాన్యుపదధాతి। యజ్ఞో వై ప్రజాపతిః। యజ్ఞమేవ ప్రజాపతిగ్ం సగ్ంస్కరోతి। ఆత్మానమేవ
తత్సగ్ంస్కరోతి। తగ్ం సగ్ంస్కృతమాత్మానం।౪। అముష్మింల్లోకేఽనుపర్యేతి। యదష్టావుపదధాతి। గాయ
త్రియా తత్సమ్మితం। యన్నవ। త్రివృతా తత్। యద్దశ। విరాజా తత్। యద్ద్వాదశ। త్రిష్టుభా తత్॥

బ్రా॥ తృ॥ = బాహుభ్యామిత్యాహ। అశ్వినౌ హి దేవానామధ్వర్యూ ఆస్తాం। పూష్ణో హస్తాభ్యామిత్యాహ యత్యై। అధి
వపామీత్యాహ। యథాదేవతమేవైనానధివపతి। ధ్రువా స్యమసిదిసువాందేవానిత్యాహ। ఏతస్య యజు
21 షో వీర్యేణ॥ ౩॥ యావదేకా దేవతా కామయతే యావదేకా। తావదాహవనీయం ప్రథతే। న వా తదస్తి। య
త్తావదేవ స్యాత్। యావజ్జుహోతి ప్రాణాయ త్వాపానాయ త్వేత్యాహ। ప్రాణానేవ యజమానే దధా
౨౧ తి। దీర్ఘామనుప్రసితిమాయుషే ధామిత్యాహ। ఆయురేవాస్మిన్దధాతి। అంతరిక్షాద్దివం వా ఏతాని
ప్రస్కందంతి। యాని దృషదః। దేవో వస్సవితా హిరణ్యపాణిః ప్రతిగృహ్ణాత్విత్యాహ ప్రతిష్ఠిత్యై। తావిషా
స్కందాయ। అసంవపంతీ పింషాణూని కురుతాదిత్యాహ మేధ్యత్వాయ॥ ౪॥ నిలాయత ఇవ హ్యేతద్యద్వేశ్యా
స్కందంతి చ తాపరిచ॥ ౬॥ ధృష్టిరసి బ్రహ్మ యచ్ఛేత్యాహ ధృత్యై। అపాగ్నేఽగ్నిమామాదం జహి నిష్క్రవ్యాదం సేధా
దేవయజం వహేత్యాహ। య ఏవామాత్క్రవ్యాత్। తమపహత్య। మేధ్యేఽగ్నౌ కపాలముపదధాతి। నిర్దగ్ధ=
గ్ధం రక్షో నిర్దగ్ధా అరాతయ ఇత్యాహ। రక్షసాం నిర్దగ్ధ్యై వాంతి। అగ్నిమేవ తద్దధాతి। అస్మిన్నేవ హోతే జ్జ్వ

తస్మాదేవమాహ। స గర్భవతీ జగతీ భూర్మధుమతీ మర్మధుమతీ భూరసన్వజువఘ్నుమిత్యాహ। ఆపో వై గర్భవతీః।
పశవో జగతీః। ఓషధయో మధుమతీః। ఆప ఓషధీః పశూన్। తానేవాస్మా ఏకధా సగ్ంసృజతి। మధు
మతః కరోతి। అద్భ్యః పరి ప్రజాతా స్థ సమద్భిః పృచ్యధ్వమితి పర్యాప్లావయతి। యథా సువృ
ష్టమేవ హామనువిసృజత్య(౧)॥ ఆప ఓషధీర్మహయంతి। తా ద్యౌరివ తత్॥ జనయత్యైత్వా సంయౌమీ
త్యాహ। ప్రజా వా ఏతేన దధాతి। అగ్నయే త్వాగ్నీషోమాభ్యామిత్యాహ వ్యావృత్త్యై। మఖస్య శిరోఽసీత్యా
హ। యజ్ఞో వై మఖః। తస్యైతచ్ఛిరః। యత్పురోడాశః। తస్మాదేవమాహ(౩)॥ ఘర్మోఽసి విశ్వాయురిత్యా
హ। విశ్వమేవాయుర్యజమానే దధాతి। ఉరు ప్రథా ఉరు తే యజ్ఞపతిః ప్రథతామిత్యాహ। యజ
మానమేవ ప్రజయా పశుభిః ప్రథయతి। త్వచం గృహ్ణీష్వేత్యాహ। సర్వమేవైనగ్ం సతనుం కరోతి।
అథో ఆప ఆనీయ పరిమార్ష్టి। మాగ్ంసమేవ తత్త్వచా ఛందయతి। తస్మాత్త్వచా మాగ్ంసం ఛన్నం। ఘర్మో
వా ఏష అశాంతః।(౪)॥ అర్చిర్మానస్సిద్ధ వహ్నౌ ప్రవృజ్యతే। యత్పురోడాశః। స ఈశ్వరో యజమా

బ్రా॥ తృ॥ యుదత్వాదశ॥౧॥ జగత్యా తత్। ఛందస్సంధింతాని సప్తపదతత్త్వపాలాని। ఇమాంల్లోకాననుపూర్వం
దిశోవిధృత్యై పృగ్వహతి। అథాంయుం ప్రాగాన్ప్రజాం పశూన్ యజమానేదధాతి। సజాతానస్మా
అభితో బహులాన్ కరోతి। బిత్వస్థ త్వాహ। యథాయజురేవైతత్। భృగూణాం త్వాంగిరసాం తప
సాతప్యధ్వమిత్యాహ। దేవతానామేవైనాని తపసా తపతి। తాని తతస్సగ్గ్స్థితే। యానిఘర్మే కపాలాన్యు వ
పచిన్వంతి వేధస ఇతి చతుష్పదయర్చా విముంచతి। చతుష్పాదః పశవః। పశుష్వేవోపరిష్టాత్ప్రతి
తిష్ఠతి॥౯॥ వత్ర యతిథవమేవైతేనద్పృగ్వహతి సంభవతి తద్గ్రసధ్యే తమాంత్రానంద్వాదశ్యగ్ని స్థితే స
శ్రీనివ॥౨॥ దేవస్య త్వా సవితుః ప్రసవ ఇత్యాహ ప్రసూత్యై। అశ్వినోర్బాహుభ్యామిత్యాహ।
అశ్వినౌ హి దేవానామధ్వర్యూ ఆస్తాం। పూష్ణో హస్తాభ్యామిత్యాహ యత్యై। సంవపామీత్యా
హ। యథాదేవతమేవైనాని సంవపతి। సమాపః అద్భిరగ్మత సమోషధయో రసేనేత్యాహ। ఆపో
వా ఓషధీర్జిన్వంతి। ఓషధయోఽపో జిన్వంతి। అస్యా వా ఏతాసామన్యా జిన్వంతి॥౧॥=॥=

స్వః। వృథైవ స్యాత్। తస్మై వా యజమానస్య పశవః ప్రమోతోః। స బ్రహ్మణా సాంపృచ్య స్పృత్యైవ। ప్రాణా వై
బ్రహ్మ। ౭॥ ప్రాణాః పశవః। ప్రాణైరేవ పశూన్ త్సంస్పృశతి। న ప్రమాయుకా భవంతి। యజమానో వై ప
శూనాం శంస్రు ప్రజాః పశవః పురీషం। యదేవమభివాసయతి। యజమానమేవ ప్రజయా పశుభిస్స
మర్ధయతి। దేవా వై హవిర్భృత్వాఽబ్రువన్। కస్మిన్నిదం మృక్ష్యామహా ఇతి। సోఽగ్నిరబ్రవీత్। ౮॥ మయి
తనూస్సంనిధధ్వం। అహం వస్తం జనిష్యామి। యస్మిన్మృక్ష్యధ్వ ఇతి। తే దేవా అగ్నౌ తనూస్సంన్యద
ధత। తస్మాదాహుః। అగ్నిస్సర్వా దేవతా ఇతి। సోంగారేణాపః। అభ్యపాతయత్। తత ఏకతో
జాయత। స ద్వితీయమభ్యపాతయత్। ౯॥ తతో ద్వితోఽజాయత। స తృతీయమభ్యపాత
యత్। తతస్త్రితోఽజాయత। యదద్భ్యోఽజాయంత। తదాప్త్యానామాప్త్యత్వం। యదాత్మభ్యో
జాయంత। తదాత్మ్యానామాత్మ్యత్వం। తే దేవా ఆప్త్యేష్వమృజత। ఆప్త్యా అమృజత సూర్యాభ్యుదితే।
సూర్యాభ్యుదితస్సూర్యాభినిమ్రుక్తే। ౧౦॥ సూర్యాభినిమ్రుక్తః కునఖిని। కునఖీ శ్యావదతి। శ్యావద

బ్రా।౪౯॥ వర్గశ్చాప్రదహాం॰ ప్రత్యగ్నిం కరోతి । పశుమేవైనమకః ॥ శాంత్యా అప్రదాహాయ । త్రిః పర్యగ్నిం కరోతి ।
త్రివృద్ధి యజ్ఞః । అఘోరక్షసామపహత్యై । అంతరితగ్ం రక్షోంతరితా అరాతయ ఇత్యా
హ । ౩॥ రక్షసామంతర్హిత్యై । పురోడాశం వా అధిశ్రితగ్ం రక్షాగ్ంస్యజిఘాగ్ంసన్ । దివి నాకో నామా
గ్నిరక్షోహా । స ఏవాస్మాద్రక్షాగ్ంస్యపాహన్ । దేవస్త్వా సవితా శ్రపయత్విత్యాహ । సవితృప్రసూత ఏవైనగ్ం
23 శ్రపయతి । వర్షిష్ఠే అధి నాక ఇత్యాహ । రక్షసామపహత్యై । అగ్నిస్తే తనువం మాతిధాగిత్యాహ । అనతిదా
హాయ । అగ్నే హవ్యగ్ం రక్షస్వేత్యాహ గుప్త్యై ॥ అవిదహంతః శ్రపయతేతి వాచం విసృజతే । యజ్ఞమేవ
హావిర్గ్రహ్య విహ్వావ్రతమనుపే । పురీషాణ వమవిదాహాయ శ్రుత్యై కరోతి । మస్రిష్కాఇవై పురో
డాశః । తం యన్నాభివాసయేత్ । ఆవిర్మస్రిష్కః స్యాత్ । అభివాసయతి । తస్మాద్గుహా మస్రిష్కం ।
భస్మనాభివాసయతి । తస్మాన్మాగ్ంసేనాస్థిచ్ఛన్నం ॥ ౨ ॥ వేదేనాభివాసయతి । తస్మాత్కేశైః శిరశ్ఛన్నం । అ
ఖలతిర్భావుకో భవతి । య ఏవం వేద । ప్రకాశ్రైప్రతి మాపురోడాశం । స నాయజ్ఞుష్మ భిహా

ష్టైనం వేహోతి। వర్షతు తే ద్యౌరితి వా ఆహ। వృష్టిర్వై ద్యౌః। వృష్టిమేవావరుంధే। బధాన దేవ సవితః పరమస్యాం పరావతి
త్యాహ॥ ౩॥ ద్వౌ వావ పురుషౌ। యంచైవ ద్వేష్టి। యశ్చైనం ద్వేష్టి। తావుభౌ బధ్నాతి పరమస్యాం పరావతి శతేన పాశైః।
యోఽస్మాం ద్వేష్టి యంచ వయం ద్విష్మస్తమతో మా మౌచీదిత్యాహ। నిర్ముక్త్యై। అరరుర్వై నామాసుర ఆ
సీత్। స పృథివ్యా ఉపమ్లుప్తోఽశయత్। తం దేవా అపహతోఽరరుః పృథివ్యా ఇతి పృథివ్యా అపాఘ్నన్। భ్రాతృ
వ్యో వా అరరుః। అపహతోఽరరుః పృథివ్యా ఇతి యదాహ॥ ౪॥ భ్రాతృవ్యమేవ పృథివ్యా అపహంతి। తేఽమన్యం
త। దివం వా అయమితః పతిష్యతీతి। తమరరో ద్యౌస్తే దివం మాస్కానితి దివం పర్యబాధంత। భ్రాతృవ్యో వా అరరుః।
అరరో ద్యౌస్తే దివం మాస్కానితి యదాహ। భ్రాతృవ్యమేవ దివః పరిబాధతే। స్తంబయజుర్హరతి। పృథివ్యా ఏవ
భ్రాతృవ్యమపహంతి। ద్వితీయం హరతి॥ ౫॥ అంతరిక్షాదేవైనమపహంతి। తృతీయం హరతి। దివ ఏవైనమ
పహంతి। తూష్ణీం చతుర్థం హరతి। అపరిమితాదేవైనమపహంతి। అసురాణాం వా ఇయమగ్ర ఆసీత్।
యావదాసీనః పరాపశ్యతి। తావద్దేవానాం। తే దేవా అబ్రువన్। అస్త్వేవ నోఽస్యామపీతి॥ ౬॥ కియన్నో దాస్యథేతి।
యావత్స్వయం పరిగృహ్ణీథేతి। తే వసవస్త్వేతి దక్షిణతః పర్యగృహ్ణన్। రుద్రాస్త్వేతి పశ్చాత్। ఆదిత్యాస్త్వేత్యుత్త

౹ల॥ త్రీ॥ః ఛంన్నప్రదిధిష్టా అగ్రదిధిషుః పరివిత్తౌ। పరివిత్తో వరవాంసి। వరవో బ్రంహ్మహాసి। తన్రంహ్మహాంగాంనాత్యవధ్యవత్।
అతర్ప్యదిని న యత్యవరుధ్యై। యేల్మకేనాభిగృంహ్ణాతి శృతత్వాయ। శృతకామా హ్యవహిదేవాః॥ ౧౨॥ తేనాభిజి=
న్వంత్యనువిసృత్యైవమహోశాం తతఆహా గుప్త్యై ఛంనంబ్రంహ్మబ్రవద్విపీయమభ్యపాతయతమూన్సర్వాభినిం
24 ప్రముక్త్యైదేవాః॥ ౫॥ దేవస్య త్వా సవితుః ప్రసవ ఇత్యష్టపియమాదత్తే ప్రసూత్యై। అశ్వినోర్బాహుభ్యామిత్యా
౨౪ హ। అశ్వినౌ హి దేవానామధ్వర్యూ ఆస్తాం। పూష్ణో హస్తాభ్యామిత్యాహ యత్యై। ఆదదఇంద్రస్య బాహురసి
దక్షిణ ఇత్యాహ। ఇంద్రియమేవ యజమానే దధాతి। సహస్రభృష్టిశ్శతతేజా ఇత్యాహ। రూపమేవా
స్యైతన్మహిమానంవ్యాచష్టే। వాయురసి తిగ్మతేజా ఇత్యాహ। తేజో వై వాయుః॥ ౧॥ తేజ ఏవాస్మిందధా
తి। విష్ణోర్వైనామాసురఆసోత్। సోఽబిభేత్। యజ్ఞేన మా దేవా అభి భవిష్యంతీతి। స పృథివీమభ్యవమృశత్। సా
మేధ్యాభవత్। అధోయదింద్రో వృత్రమహన్। తస్యహాంవాం తం పృథివీమనువ్యధావత్। సామేధ్యాభవత్। పృథివి దే
వయజన ఇత్యాహ॥ ౧॥ మేధ్యామేవైనాం దేవయజనం కరోతి। ఓషధ్యాస్తే మూలం మాహింసిషమిత్యాహ।
ఓషధీనామహింసాయై। వ్రజం గచ్ఛ గోస్థానమిత్యాహ। ఛందాంసి వై వ్రజో గోస్థానః। ఛందాంస్యేవాస్మై వ్రజంగో

షడ్యజూంప్రుతి తిష్ఠంతి । ప్రతిష్ఠాయై ఖనతి । యజమానమేవప్రతిష్ఠాంగమయతి । దక్షిణాతో వర్షీ
యసీం కరోతి । దేవయజనస్యైవ రూపమకః ॥ ౧౧ ॥ పురుషవతీం కరోతి । ప్రజా వై పశవః పురుషః । ప్ర
జయైవైనం పశుభిః పురుషవంతం కరోతి । ఉత్తరం పరిగ్రాహం పరిగృహ్ణాతి । ఏతావతీ వై పృథివీ । యా
వతీ వేదిః । తస్యా ఏతావత ఏవ భ్రాతృవ్యం నిర్భజతి । ఆత్మన ఉత్తరం పరిగ్రాహం పరిగృహ్ణాతి । ఖనతి
సృతసదనమస్తృతత్వే రసో త్వావా । యథా యజుః రేవైతత్ ॥ ౧౨ ॥ క్రూరమివ వా ఏతత్ కరోతి । యద్వే
దిం కరోతి । ధా అసి స్వధా అసీతి యోయుప్యతే శాంత్యై । ఊర్జస్వతీ చాసి పయస్వతీ చాసి త్వా వా । ఊర్జమేవై
నాం పయస్వతీం కరోతి । పురా క్రూరస్య విసృపో విరప్శిన్నిత్యాహ । ఊర్జమేవైనాం పయస్వతీం కరోతి । మేధ్య
త్వాయ । ప్రోదాదాయ పృథివీం జీరదానుర్యామైరయం చంద్రమసి స్వధాభిరిత్యాహ । యద్దేవాస్యా అమేధ్యం ।
తదపహత్యై । మేధ్యాం దేవయజనీం కృత్వా ॥ ౧౩ ॥ యదదశ్చంద్రమసి మేధ్యం । తదస్యామేరయతి । తాంధీరా
సో అనుదృశ్య యజంత ఇత్యాహ । అనుఖ్యాత్యై । ప్రోక్షణీరాసాదయ । ఇధ్మాబర్హిరుపసాదయ । స్రువం చ స్రుచ

బ్రా॥ తృ॥ తత్రశతః। తేగ్నినాప్రాంచోజయన్। వసుభిర్దక్షిణా। రుద్రైః ప్రత్యంచః। ఆదిత్యైరుదంచః। యస్యైవం విదుషో వేదిం
పరిగృహ్ణన్తి ॥౨॥ భవత్యాత్మనా। పరాస్య భ్రాతృవ్యో భవతి। దేవస్య సవితుస్సవ ఇత్యాహ। ప్రసూత్యై। వర్త్మ కృణ్వన్తి
15 వేధస ఇత్యాహ। ఇషితఙ్కృదాకృత్యై। యత్పృథివ్యై మేధ్యం చామేధ్యం చ వ్యుదక్రామత్। తాం ప్రాచీనముదీచీనం మేధ్యం।
ప్రతీచీనం దక్షిణామేధ్యం। ప్రాచీముదీచీం ప్రవణాం కరోతి। మేధ్యామేవైనాం దేవయజనం కరోతి ॥౩॥
ప్రాంచౌ వేద్యంసావున్నయతి। ఆహవనీయస్య పరిగృహీత్యై। ప్రతీచీ శ్రోణీ। గార్హపత్యస్య పరిగృహీత్యై। అ
థో మిథునత్వాయ। ఉద్ధన్తి। యదేవాస్యా అమేధ్యం। తదపహన్తి। ఉద్ధన్తి। తస్మాదోషధయః పరా
భవన్తి ॥౪॥ మూలం ఛినత్తి। భ్రాతృవ్యస్యైవ మూలం ఛినత్తి। మూలం వా అతితిష్ఠద్రక్షాగ్‌ంస్యనూపవతి।
యద్దైస్తనక్ష్ణం దాష్టర్త్। మునఖినే। ప్రజా స్యుః। స్త్యైనఛినత్తి। వజ్రో వై స్ఫ్యః। వజ్రేణైవ యజ్ఞాద్రక్షాగ్‌ంస్యవహన్తి। పి
తృదేవత్యాతిఖాతా। ఇయతీం ఖనతి। ప్రజాపతినా యజ్ఞముఖేన సమ్మితాం। వేదిర్దైవ పశ్యో
నిలాయత। తాం చతురఙ్గులేన్వవిన్దన్। తస్మాచ్చతురఙ్గులం ఖేయాం। చతురఙ్గులం ఖనతి। చతురఙ్గులే వేద్య

జఘ్నస్య మిథునత్వాయ। అథో పురోరుచమేవైతాం దధాతి। యత్ర కస్య చ శత్రుస్సేనాను ఖ్యాత్యై। స పు
రస్తాత్ప్రత్యగుపసాదయేత్॥ ౧౧॥ యత్పురస్తాత్ప్రత్యగుపసాదయేత్। అన్యత్రావయతి పథాదిష్ఠం=
ప్రతిపాదయేత్ ప్రజా వై బర్హీంషి। అపశాద్వ్యయాద్బర్హిషాం ప్రజానాం ప్రజననం। పశ్చాత్ప్రా
గుపసాదయతి। అవారుతిప థెనైష్టం ప్రతిపాదయతి। సంప్రత్యేవ బర్హిషాం ప్రజానాం ప్ర
జననమప్యేతి। దక్షిణానమిథ్యం। ఉత్తరం బర్హిషః। ఆత్మా వా ఇధ్మః। ప్రజా బర్హిః। ప్రజా వా స్వాత్మన
ప్యుత్తరతరాం దధేత్। తస్మాదేథమనుపసేయ। యద్ధా దేవతమేవైనత్ప్రతిష్ఠాపయతి। ప్రతితిష్ఠతి ప్ర
జయా పశుభిర్యజమానః॥ ౩॥ వృశ్చతి సాదయేదిధ్మం ర్గపంచచ॥ ౧౦॥ తృతీయస్యాం దేవస్యాం శ్వపశుం
యో వై ఫూత్కైద్ధ్యం తచ్ఛ్వశ్నగేవాం ఇంద్రో వృత్రమహం తేనాప్లావధూనం తం ధృష్టి దేవస్యైతాచహా సంవపామి
దేవస్య స్వమాద దేవజ్రో వై సొత్ద్యదశః। తృతీయస్యాం యజ్ఞస్యానతిరేకాయ పవిత్రవత్యానయత్య=
ధ్వర్యుం చాధిషవగామస్యం త అక్షేవ అక్షేసాం మంత రిహా తైవెదశ్వావపురుషాయ దదక్ష్వద్రుమస్సి

బ్రా॥ త్రే॥ చక్షుస్సంమృద్ధ్యై। పత్నిగ్ం సంన్నహ్య। ఆజ్యేనోదేహి త్వా వర సుపూర్ణ్వ తాయ్యై ప్రోక్షణీరాసాదయతి। ఆపో
వైరక్షోఘ్నీః॥ ౧౮॥ రక్షసామపహత్యై। స్ఫ్యస్య వర్త్మన్త్సాదయతి। యజ్ఞస్య సంతత్యై। ఉవాచ వాఽసి
షోఢ్త్రైవలర్గః। ఏతావతీర్వా అముష్మింల్లోకే ఆప ఆపన్। యావతీః ప్రోక్షణీరితి। తస్మాద్బర్హిష్యాసాదయ్యః।
26 స్ఫ్యమధస్యన్। యం ద్విష్యాత్తం ధ్యాయేత్। శుచైవైనమర్పయతి ౧౯॥ వైవాయురావాపు ఖావత త్వాహా
హాద్వితీయగ్ం హరతి। పరిగృహ్ణాతి దేవయజనం కేశూతి భవంతి ఖనత్యకేరి తత్ప్రతాప్ర రక్షోఘ్నీర్వయ
౨౬ తి॥౨౦॥ వజ్రో వై స్ఫ్యః। యం ద్విష్యంచంధారయేత్। వజ్రేణైవైనం స్తృణుతే। పురస్తాత్తిర్యంచం ధారయతి। వజ్రో
వై స్ఫ్యః। వజ్రేణైవ యజ్ఞస్య దక్షిణతో రక్షాగ్ంస్యపహంతి। అగ్నిభ్యాం ప్రాచఙ్ప్రతిపద్య స్ఫ్యయోనోదీచ
శ్చాపధరాచశ్చ। స్ఫ్యేన వావ పుర ఇంద్రో స్వపాప్మానం భ్రాతృవ్యమపహంత్య। ఉత్తరతః ప్రవృశ్చతి॥ ౨౧॥ యు
ధ్యోపధాయాం వృశ్చంత్యేవం। హస్తావవనేనిక్తే। ఆత్మానమేవ పవయతే। స్ఫ్యం ప్రక్షాలయతి। మేధ్యత్వాయ
య। ఆధోపాంప్యానప ఏవ భ్రాతృవ్యస్య స్యంగ్గంధినత్తి। ఇధ్మాబర్హిరుపసాదయతి। యుక్త్యై। యు

వంతి। ఊర్జ ఏవాన్నాద్యస్యావరుద్ధ్యై। అథ స్రుక్ప్రతిచేం। దండముత్తమతః। మూలేనమూలం ప్రతిష్ఠిత్యై
తస్మాదరత్నిప్రాంచ్యుపరిష్టాల్లోమాని। ప్రత్యంచ్యధస్తాత్।। ౮।। స్వైష్వపా। ప్రాణో వై స్రువః। జుహూర్ద
క్షిణో హస్తః। ఉపభృత్సవ్యః। ఆత్మా ధ్రువా। అన్నగ్ం సంమార్జనాని। ముఖతో వై ప్రాణాపానౌ భూ
త్వా। ఆత్మానమన్నం ప్రవిశ్య। బాహ్వాతస్సనువర్తేశుభయతః। తస్మాత్స్రువమేవాగ్రే సంమార్ష్టి। ముఖ
తో హి ప్రాణాపానౌ భూత్వా। ఆత్మానమన్నమావిశతి। తౌ ప్రాణాపానౌ। అమృత్యుర్దత్తం ప్రాణాపానా
భ్యాం భవతి। య ఏవం వేద। ౯।। జుహూమగ్రే జ్యాధ్రువతీతి ప్రత్యంచ్యధస్తాన్మార్ష్టి పంచ చ।। ౧౦।। దివ
శ్శిల్పమవతతం। పృథివ్యాః కకుభి శ్రితం। తేన వయగ్ం సహస్రవల్శేన। సపత్నం నాశయామసి స్వా
హేతి స్రుక్షు సంమార్జనాన్యగ్నౌ ప్రహరతి। ఆపో వై దర్భాః। రూపమేవైషామేతన్మహిమానం వ్యాచష్టే
అనుష్టుభచర్। అనుష్టుప్ఛందః ప్రజాపతిః। ప్రాజాపత్యో వేదః। వేదస్యాగ్రం స్రుక్షు సంమార్జనాని।।
౧।। స్వేనైవైనాని ఛందసా। స్వయా దేవతయా సమర్ధయతి। అథో ఋగ్భ్యావయాంసాం। దక్షోర్ణవృషా।

ప్రా॥ తృ॥ = మేధ్యం పంచాశీతిః॥ ౧౫॥ వారిః ఖం తత్సత్॥

వారిః ఖం ప్రత్యుష్టగ్ం రక్షః ప్రత్యుష్టా అరాతయ ఇత్యాహ। రక్షసామపహత్యై। అగ్నేర్వస్తేజిష్ఠేన తే
జసా నిష్టపామీత్యాహ మేధ్యత్వాయ। స్రుచః సమ్మార్ష్టి। స్రువమగ్రే। పుమాగ్ంసమేవాభ్యస్సగ్ంశ్యతి మి
థునత్వాయ। అథ జుహూం। అథోపభృతం। అథ ధ్రువాం। అసౌ వై జుహూః॥ ౧॥ అంతరిక్షముపభృ
త్। పృథివీ ధ్రువా। ఇమే వై లోకాః స్రుచః। వృష్టిస్సమ్మార్జనాని। వృష్టిర్వా ఇమాం లోకాననుపూర్వం కల్పయతి। తే
22 తతః క్లృప్తాః సమేధంతే। సమేధంతేఽస్మా ఇమే లోకాః ప్రజయా పశుభిః। య ఏవం వేద। యది కామయే
27 త వర్షుకః పర్జన్యస్స్యాదితి। అగ్రతస్సమ్మృజ్యాత్। ౨॥ వృష్టిమేవ నియచ్ఛతి। అవాచీనాగ్రా హి వృష్టిః। య
ది కామయేతావర్షుకః స్యాదితి। మూలతస్సమ్మృజ్యాత్। వృష్టిమేవోద్యచ్ఛతి। తదు వా ఆహుః। అగ్రత
ఏవోపరిష్టాత్సమ్మృజ్యాత్। మూలతోఽధస్తాత్। తదనుపూర్వం కల్పతే। వర్షుకో భవతీతి॥ ౩॥ ప్రాచీ
ముఖ్యాకారం। అగ్నేరంతరతః। ఏవమివాప్యం న మధ్యతే। అథో అన్నాద్వా జ్యేష్ఠేనాముం జగ్ంప్రజా ఉపజీ

రేత్| యుతరస్సేక్తృం మృజ్యాత్ప్రశూనాంధృత్యై| యోభూతానామధిపతిః| రుద్రస్తంతిచరోవృషా|
పశూనస్మాకం మాహింసీః| ఏతదస్తు హుతంతవస్వాహా| త్యగ్నిసంమార్జనాన్యగ్నౌప్రహరతి| ఏషావా
ఏతేషాం యోనిః| ఏషాప్రతిష్ఠా| స్వామేవైనాని యోనిం| స్వాం ప్రతిష్ఠాంగమయతి| ప్రతితిష్ఠతి ప్రజ
యాపశుభిర్యజమానః|| ౫|| వేదస్యాగ్రగ్స్ప్రక్షం మార్జనానివిదోవాగమయతి పశవోరమంతే
వాగసిష్ఠుష్ఠు|| ౬|| ప్రయజ్ఞెనా ఏషః| యోపత్నీకః| నప్రజాః ప్రజాయేరన్నప.. త్న్యంస్యస్తా| య
జ్ఞమేవాకః| ప్రజానాంప్రజననాయ| యత్తిష్ఠంతీసన్నహ్యేత్ప్రియంజ్ఞాతిగచ్ఛంత్యాత్| ఆసీనా
సంనహ్యతే| ఆసీనాహ్యేషావీర్యంకరోతి|| ౭|| యత్ప్రాశ్చత్వాప్రచ్యస్యాస్యాత్| ప్రసయాంసముదం
దధాత| దేవానాంపత్నీయాంసముదందధీతఉశాద్దక్షిణాతయుదచ్యస్యాస్త్రాత్| ఆత్మనోగోపీథాయ| ఆశా
సానాసాంమనసేనవింత్వావా| మేధ్యామేవైనాంకేవలాంకృత్వా| ఆశిషాంసమర్ధయతి| అగ్నేరనువ్రతా
భూత్వాసంనహ్యేసుకృతాయకమిత్యాహ| ఏతద్వైపత్నియైవ్రతోపనయనం|| ౮|| తేనైవైనాం

(బ్రా)॥ తై॥ తన్మిథునం। మిథునమేవాస్య తద్యజ్ఞే కరోతి। ప్రజననాయ। ప్రజాయతే ప్రజయా పశుభిర్యజమా
నః। తాన్యేకైకం వృథా వాపాస్యంతి। తత్తథా న కార్యం। ఆర్త్విజ్యస్య యజ్ఞో యస్య కర్మాణ్యసవిదోహాః॥ ౧॥ యశ్యా
నాని పశవోభితిష్ఠేయుః। న తత్పశుభ్యః కం। అథ్వర్యో మార్జయితేవో త్తరే న్యస్యేత్। యద్వై యజ్ఞస్య
28 స్వకర్మణో న్యత్రాపాహుతేభ్యః సంతిష్ఠతే। ఋత్విజే వావ తస్య ప్రతిష్ఠా। ఏతాగ్ం హాతస్మై ప్రతిష్ఠాం దేవాస్స
మభరన్। యదద్భిర్మార్జయతి। తేన శాంతం। యదుత్తరే న్యస్యతి। ప్రతిష్ఠామేవైనాని తద్గమయతి।
౨౫ ౩॥ ప్రతితిష్ఠతి ప్రజయా పశుభిర్యజమానః। అథో స్తంబస్యైవ తదుత్ప్రావం। యః త్స్యక్షేమం మార్జనా
న్యస్తంబశో వా అస్యోషధయః। తాసాం జరత్యక్షే పశవో న రమంతే। అప్రియో హ్యాసాం జరత్యక్షః। యావ
దప్రియో హ్యాసాం జరత్యక్షః పశూనాం। తావదప్రియః పశూనాం భవతి। యస్యైతాన్యన్యత్రాగ్నేర్దధతి। న
న దాహావ్యాసు వా ఓషధీషు పశవో రమంతే॥ ౪॥ న వదాహో హ్యస్యాప్రియః। యావత్ప్రియో హ్యేనవదా
వః పశూనాం। తావత్ప్రియః పశూనాం భవతి। యస్యైతాన్యగ్నౌ ప్రహరంతి। తస్మాదేతాన్యగ్నావేవ ప్రహ

యాఽతయామత్వాయ।పత్న్యవేక్షతే।౧।మిథునత్వాయ ప్రజాత్యై।యద్వై పత్నీ యజ్ఞస్య కరోతి।మి
థునం తత్।అథో పత్నియా ఏవైష యజ్ఞస్యాన్వారంభోఽనవచ్ఛిత్త్యై।అమేధ్యం వా ఏతత్ కరోతి।యత్ప
త్న్యవేక్షతే।గార్హపత్యేఽధిశ్రయతి మేధ్యత్వాయ।ఆహవనీయమభ్యుద్రవతి।యజ్ఞస్య సంతత్యై।
తేజోఽసి తేజోఽనుప్రేహీత్యాహ।౨।తేజో వా అగ్నిః।తేజ ఆజ్యం।తేజసైవ తేజః సమర్ధయతి।అగ్ని
తె స్తే తేజో మా వినైదిత్యాహాహింసాయై।స్ఫ్యస్య వర్త్మన్సాదయతి।యజ్ఞస్య సంతత్యై।అగ్నేర్జి
హ్వాసి సుభూర్దేవానామిత్యాహ।యథాయజురేవైతత్।ధామ్నే ధామ్నే దేవేభ్యో యజుషే యజు
షే భవేత్యాహ।ఆశిషమేవైతామాశాస్తే।౩।తద్వా అతః పవిత్రాభ్యాముత్పునాతి।యజ్ఞ=
మానో వా ఆజ్యం।ప్రాణాపానౌ పవిత్రే।యజమాన ఏవ ప్రాణాపానౌ దధాతి।పునరాహారం।ఏవమి
వ హి ప్రాణాపానౌ సంచరతః।శుక్రమసి జ్యోతిరసి తేజోఽసీత్యాహ।రూపమేవాస్యైతన్మహిమానం
వ్యాచష్టే।త్రిరుత్పునాతి।త్రయ ఇమే లోకాః।౪।ఏషాం లోకానామాప్త్యై।త్ర్యావృద్ధి యజ్ఞః।అ
థో మేధ్యత్వాయ।అథాజ్యవతీభ్యామపః।రూపమేవాసామేతన్మహిమానం దధాతి।అపి వా ఏతాహుః।

(బా) ॥త్రే॥ వ్రతముపనయతి। తస్మాదాహుః। యశ్చైవం వేద యశ్చ న। యోక్త్రేణైవ యయుత్తే। యమసావస్సై। తస్మాదముష్మిం
ల్లోకే భవతీతి యోక్త్రేణ। యద్యోక్త్రేం సయోగః। యదాశాస్సై। స క్షేమః ॥౩॥ యోగక్షేమస్య క్లృప్త్యై। యజ
29 త్రివృదియంతా। ఆశ్లేష్మా౽ఽశావమే యుజ్యాత్వాన్నతి। ఆశిషసమృద్ధ్యై। గ్రంథిం గ్రథ్నాతి। ఆశిషమేవాస్యాం పరిగృ
హ్ణాతి। పుమాన్వై గ్రంథిః। స్త్రీ పత్నీ। తన్మిథునం। మిథునమేవాస్య తద్యజ్ఞే కరోతి। ప్రజననాయ। ప్రజాయ
తే ప్రజయా పశుభిర్యజమానః ॥౪॥ అర్ధో వా ఏష ఆత్మనః। యత్పత్నీ। యజ్ఞస్య ధృత్యా అశిథి
—౭౬ లంభావాయ। సుప్రజసస్త్వా వయమ్। సుపత్నీరుపసేదిమేత్యాహ। యజ్ఞమేవ తన్మిథునీకరోతి।
ఊనే౽తిరిక్తం ధియాతా ఇతి ప్రజాత్యై। మహీనాం పయో౽సీత్యోషధీనాగ్ం రసం తాం చాహ। రూపమేవా
స్యై తన్మహిమానం వ్యాచష్టే। తస్య తే క్షీయమాణస్య నిర్వపామి దేవయజ్యాయా ఇత్యాహ। ఆశిషమే
వైతామాశాస్తే ॥౫॥ కరోంతివ్రతోంపన యసంత్రైమో యజమానః శాస్తే। ధ్రువతం చ వై మిథునం ప్రజా
పతిరాసీత్। యతో మధ్యాసీత్ తతః ప్రజా అసృజత। తస్మాన్మిథునాత్ప్రజననమివాస్తే। తస్మాన్మిథునా
న్ప్రచరంతి। యాం తమాహుః। అజైవ న ప్రచరంతి। యజ్ఞో వా అజాః। యజ్ఞేనైవ యజ్ఞం ప్రచరంత్యే

అథకేనాజ్యమితి।సత్యేనేతి బ్రూయాత్।చక్షుర్వై సత్యం।సత్యేనైవైనదభిఘారయతి।రశ్మిర్వైశో
వా ఏషాంధో ఖవిత్యోః।యః క్షేత్రేషాజ్యమవేక్షతే।నవిల్యావేక్షేత।బాధారాత్మం చక్షుః।అథ్యా
జ్యంతేనాఘారయతి।ఆజ్యం గృహ్ణాతి॥౧॥ఛందాంసి వా ఆజ్యం।ఛందాంస్యేవ ప్రీణాతి।చతుర్జు
హ్వాంగృహ్ణాతి।చతుష్పాదః పశవః।పశూనేవావరుంధే।అష్టావుపభృతి।అష్టాక్షరా గాయత్రీ।
గాయత్రం ప్రాణః।ప్రాణమేవ పశుషు దధాతి।చతుర్ధ్రువాయాం॥౩॥చతుష్పాదః పశవః।పశు
30 ష్వేవోపరిష్టాత్ప్రతితిష్ఠతి।యజమానదేవత్యా వై జుహూః।భ్రాతృవ్యదేవత్యోపభృత్।చతుర్జుహ్వాం
గృహ్ణన్భూయో గృహ్ణీయాత్।అష్టావుపభృతి గృహ్ణన్కనీయః।యజమానాయైవ భ్రాతృవ్యముపస్తిం
కరోతి।గౌర్వై స్రుచః।చతుర్జుహ్వాం గృహ్ణాతి।తస్మాచ్చతుష్పదీ॥౪॥అష్టావుపభృతి।తస్మాదష్టాశఫా
చతుర్ధ్రువాయాం।తస్మాచ్చతుస్స్తనా।గామేవ తత్సంస్కరోతి।సాస్మై సంస్కృతేషమూర్జం దుహే।య
జ్జుహ్వాం గృహ్ణాతి।ప్రయాజేభ్యస్తత్।యదుపభృతి।ప్రయాజానూయాజేభ్యస్తత్।సర్వస్మై వా

బ్రా॥ తృ॥= యద్ధా వా వై యోऽశ్మాసు వర్గస్య లోకం గన్యపేశలం బిభ్రతి రూపాణ్యస్మై। ఏవమేతావత్ పశ్యతి। ఆపో
వై సర్వా దేవతాః॥ ఏషా వావ విశ్వేషాం దేవానాం తనూః। యదాజ్యం। తత్రోభయోర్మీమాం=
30 సా। జామి స్యాత్। యద్యజుషాజ్యం యజుషాప ఉత్పునీయాత్। ఛందసాప ఉత్పునాత్యజా
మిత్వాయ। అథో మిథునత్వాయ। సావిత్రియర్చా। సవితృప్రసూతం మే కర్మాసదితి। సవితృప్ర=
౩౦ సూతమేవాస్య కర్మ భవతి। పచ్ఛోర్ధర్చగా। యత్రియాం త్రిష్టుప్ వృద్ధత్వాయ। అద్భిరేవౌషధీస్సంనయ
తి। ఓషధీః॥ భిః పశూన్। పశుభిర్యజమానం। శుక్రం త్వా శుక్రాయాం జ్యోతిస్త్వా జ్యోతిష్య
ర్చిస్త్వార్చిషీత్యాహ। సర్వత్వాయ। పర్యాప్త్యై। అనంతరాయాయ॥ ౯॥ ఇయత్త్వేత అహం శస్త్రై లో
కా దేవతా భవతి షష్ఠ్యై॥ ౪॥ దేవాసురాస్సంయత్తా ఆసన్। స ఏతమింద్ర ఆజ్యస్యావకాశమపశ్య
త్। తేనావైక్షత। తతో దేవా అభవన్। పరాసురాః। య ఏవం విద్వానాజ్యమవేక్షతే। భవత్యాత్మనా। పరా
స్య భ్రాతృవ్యో భవతి। బ్రహ్మవాదినో వదంతి। యదాజ్యేనాన్యాని హవీగ్ంష్యభిఘారయతి॥ ౧॥=

ఏష్వ ఏవైనమేతన్నాకే భ్యం ప్రాప్నోతి। అథతతం సమాస్తృణాతి పురస్తాత్ప్రత్యంచం గ్రంథిం ప్రత్యుత్కృష్ణాతి। ప్రజాపతిర్వై బర్హిః। యథా
థాసూత్రైవతాల ఆపస్పురస్తాద్యంతి॥3॥ తార్ప్య గెవతత్। స్వధాపితృభ్య ఇత్యాహ। స్వధాకారో హి పితౄణాం।
ఊర్ధ్వం బర్హిషద్భ్య ఇతి దక్షిణాయ్యై శ్రాగ్నిరోత్తరస్యానన యతి సంతత్యై। మాసా వై పితరో బర్హిషా
షదః। మాసానేవ ప్రీణాతి। మాసా వా ఓషధీర్వర్ధయంతి। మాసాః పచంతి సమృద్ధ్యై। అనతిస్కన్దం పర్జ
న్యో వర్షతి। యత్రైతదేవం క్రియతే॥4॥ ఊర్జ ర్ష పృథివీం గచ్ఛతేత్యాహ। పృథివ్యా హ్యేవోర్జ ముద్ధాతి।
తస్మాత్పృథివ్యా ఊర్జా భుంజతే। గ్రంథిం విస్రగ్రసయతి। ప్రజనయత్యేవ తత్। ఊర్ధ్వం ప్రాంచము
దస్యార్థం ప్రత్యంచమాయచ్ఛతి। తస్మాత్ప్రాచీనగ్రంథో ధంయతే ప్రతీచీః ప్రజా జాయంతే। విష్ణో
స్తూపోసీత్యాహ। యజ్ఞో వై విష్ణుః। యజ్ఞస్య ధృత్యై। పురస్తాత్ప్రస్తరం గృహ్ణాతి। ముఖ్యమే
వైనం కరోతి। ఇయంతం గృహ్ణాతి। ప్రజాపతినా యజ్ఞముఖేన సంమితం। ఇయంతం గృహ్ణాతి। యజ్ఞ
జ్ఞపరుషా సంమితం। ఇయంతం గృహ్ణాతి। ఏతావద్వై పురుషే వీర్యం। వీర్యసంమితం॥5॥ అపరిమితం గృ

బ్రా॥ తై॥ ఏతద్వై యజ్ఞాయ గృహ్యతే। యద్ధ్రువాయామాజ్యం॥౧॥ అభిఘారయతి గృహ్ణాతి ధ్రువాయాంచతు
ష్టయే ప్రయాజానూయాజేభ్యస్తద్వై చ॥౨॥ ఆపో దేవీరగ్రేపువో అగ్రేగువ ఇత్యాహ। రూపమేవాసామేత
31 న్మహిమానం వ్యాచష్టే। అగ్ర ఇమమద్య యజ్ఞం నయతాగ్రే యజ్ఞపతిమిత్యాహ। అగ్ర ఏవ యజ్ఞం నయం
తి। అగ్రే యజ్ఞపతిం। యుష్మానింద్రోఽవృణీత వృత్రతూర్యే యూయమింద్రమవృణీధ్వం వృత్రతూర్య
౩౧ ఇత్యాహ। వృత్రగ్ం హవా హనిష్యన్నింద్ర ఆపో వవ్రే। ఆపో హేంద్రం వవ్రిరే। సంజ్ఞామేవాసామేతత్సామానం
వ్యాచష్టే। ప్రోక్షితాస్థేత్యాహ॥౩॥ తేనాపః ప్రోక్షితాః। అగ్నిర్దేవేభ్యో నిలాయత। కృష్ణో రూపం కృత్వా।
స వనస్పతీన్ప్రావిశత్। కృష్ణోస్యాఖరేష్ఠోఽగ్నయే త్వా స్వాహేత్యాహ। అగ్నయ ఏవైనం జుష్టం కరోతి। అథో
అగ్నేరేవ మేధమవరుంధే। వేదిరసి బర్హిషే త్వా స్వాహేత్యాహ। ప్రజా వై బర్హిః। పృథివీ వేదిః॥౪॥ ప్రజా ఏవ
పృథివ్యాం ప్రతిష్ఠాపయతి। బర్హిరసి స్రుగ్భ్యస్త్వా స్వాహేత్యాహ। ప్రజా వై బర్హిః। యజమానః స్రుచః।
యజమానమేవ ప్రజాసు ప్రతిష్ఠాపయతి। దివే త్వాంతరిక్షాయ త్వా పృథివ్యై త్వేతి బర్హిరాసాద్య ప్రోక్షతి।

మిత్యర్థః। అగ్నే బృహంతమధ్వరమిత్యాహ మహత్త్వాయ। విశో యంత్రే స్థ ఇత్యాహ। విశాం యన్త్ర్యై వ దధ్యే నాగ్రే నిదధా
తి ప్రతిష్ఠిత్యై। వసూనాగ్ం రుద్రాణామాదిత్యానాగ్ం సదసి సీదేత్యాహ। దేవతానామేవ సదనే ప్రస్తరగ్ం సా
దయతి। జుహూరసి ఘృతాచీ నామ్నేత్యాహ। ౧౦॥ అసౌ వై జుహూః। అంతరిక్షముపభృత్। పృథివీ ధ్రు
వా। తాసామేతదేవ ప్రియం నామ। యద్ఘృతాచీతి। యద్ఘృతాచీత్యాహ। ప్రియేణైవైనా నామ్నా సా
దయతి। ఏతా అసదన్త్సుకృతస్య లోక ఇత్యాహ। సత్యం వై సుకృతస్య లోకః। సత్య ఏవైనాస్సుకృతస్య
లోకే సాదయతి। తా విష్ణో పాహీత్యాహ। యజ్ఞో వై విష్ణుః। యజ్ఞస్య ధృత్యై। పాహి యజ్ఞం పాహి
పా యజ్ఞపతిం పా[redacted]హి మాం యజ్ఞనియమిత్యాహ। యజ్ఞాయ యజమానాయాత్మనే। తేభ్య ఏ
వాశిషమాశాస్తేనార్త్యై॥౧౧॥ స్థిత్యాహ పృథివీ వై దిర్యం తిస్రో యతె విష్ణుశ్చ ర్యసమ్మితం వేరోత్యాహ
పాతి నామ్నేత్యాహ లోకే సాదయతి షష్ఠ్యా॥ ౯॥ అగ్నినా వై హోత్రా దేవా అసురానభ్యభవన్। అగ్నయే స
మిధ్యమానాయానుబ్రూహీత్యాహ భ్రాతృవ్యాభిభూత్యై। ఏకవిగ్ంశతిమిధ్మదారూణి భవంతి। ఏకవిగ్

బ్రా॥ తృ॥ అపరిమితస్యావరుద్ధ్యై। తస్మిన్పవిత్రే అపిసృజతి। యజమానో వై ప్రస్తరః। ప్రాణాపానౌ పవిత్రే।
యజమాన ఏవ ప్రాణాపానౌ దధాతి। ఊర్ణామ్రదసం త్వా స్తృణామీత్యాహ। యథా యజు
32 రేవైతత్। స్వాసస్థం దేవేభ్య ఇత్యాహ। దేవేభ్య ఏవైనత్స్వాసస్థం కరోతి॥ ౨॥ బర్హిస్స్తృణాతి। ప్రజా వై బ
ర్హిః। పృథివీ వేదిః। ప్రజా ఏవ పృథివ్యాం ప్రతిష్ఠాపయతి। అనతిదృశ్నగ్ం స్తృణాతి। ప్రజయైవైనం పశు
భిరనతిదృశ్నం కరోతి। ధారయన్ప్రస్తరం పరిధీన్పరిదధాతి। యజమానో వై ప్రస్తరః। యజమా
౩౧ న ఏవ తత్స్వయా పరిధీన్పరిదధాతి। గంధర్వోఽసి విశ్వావసురిత్యాహ॥ ౩॥ విశ్వమేవాయుర్యజమా
నే దధాతి। ఇంద్రస్య బాహురసి దక్షిణ ఇత్యాహ। ఇంద్రియమేవ యజమానే దధాతి। మిత్రావరుణౌ
త్వోత్తరతః పరిధత్తామిత్యాహ। ప్రాణాపానౌ మిత్రావరుణౌ। ప్రాణాపానావేవాస్మిన్దధాతి। సూ
ర్యస్త్వా పురస్తాత్పాత్విత్యాహ। రక్షసామపహత్యై। కస్యాశ్చిదభిశస్త్యా ఇత్యాహ। అపరిమితాదేవైనం పా
తి॥ ౪॥ వీతిహోత్రం త్వా కవ ఇత్యాహ। అగ్నిమేవ హోత్రేణ సమర్ధయతి। ద్యుమంతగ్ం సమిధీమహీత్యాహ। స

తదభ్యుదయస్య జన్మం ఉదయనేతి। సువర్గస్య లోకస్యాభ్యూఢ్యై। మహాంత్యే సంగ్రామ్యాః పశవః। య ఏవం వే
ద। భువనమసి విప్రథస్వేత్యాహ। యజ్ఞో వై భువనం। యజ్ఞమేవ యజమానం ప్రజయా పశుభిః ప్రథయ
తి। అగ్నే యష్టరిదం నమ ఇత్యాహ॥౫॥ అగ్నిర్వై దేవానాం యష్టా। య ఏవ దేవానాం యష్టా। తస్మా ఏవ
నమస్కరోతి। జుహ్వేహ్యగ్నిస్త్వా హ్వయతి దేవయజ్యాయా ఉపభృదేహి దేవస్త్వా సవితా హ్వయతి
దేవయజ్యాయా ఇత్యాహ। అగ్నిర్యై జుహ్వాః। సావిత్ర్యుపభృత్। తాభ్యామేవైనే ప్రసూత ఆదత్తే। అ
గ్నావిష్ణూ మా వామవక్రమిషమిత్యాహ। అగ్నిః పురస్తాత్। విష్ణుర్యజ్ఞః పశ్చాత్॥౬॥ తాభ్యామేవ ప్రతిప్రోచ్యా
త్క్రామతి। విజిహాథాం మా మా సంతాప్తమిత్యాహ। హింసాయై। లోకం మే లోకకృతౌ కృణుతమిత్యాహ। ఆశిషమేవైతా
మాశాస్తే। విష్ణోః స్థానమసీత్యాహ। యజ్ఞో వై విష్ణుః। ఏతత్ఖలు వై దేవానామపరాజితమాయతనం। యద్య
జ్ఞః। దేవానామేవాపరాజిత ఆయతనే తిష్ఠతి। ఇత ఇంద్రో అకృణోద్వీర్యాణీత్యాహ॥౭॥ ఇంద్రియమేవ
యజమానే దధాతి। సమారభ్యోర్ధ్వో అధ్వరో దివిస్పృశమిత్యాహ వృద్ధ్యై। అహూరమహూర్యమాగామను

(బ్రా॥ తృ॥ కోవై పురుషః। పురుషస్యాప్త్యై। పంచదశేధ్మదారూణ్యభ్యాదధాతి। పంచదశవా అర్ధమాసస్య రాత్రయః।
అర్ధమాసశస్సంవత్సర ఆప్యతే। త్రీన్పరిధీన్పరిదధాతి॥ ౧॥ ఊర్ధ్వే సమిధావాదధాతి। అనూయాజేభ్యః
33 సమిధమతిశినష్టి। షట్సంపద్యంతే। షడ్వా ఋతవః। ఋతూనేవ ప్రీణాతి। వేదేనోపవాజయతి। ప్రాజా
పత్యో వై వేదః। ప్రాజాపత్యః ప్రాణాః। యజమాన ఆహవనీయః। యజమాన ఏవ ప్రాణాన్దధాతి॥ ౨॥ త్రిరుపవాజ
యతి। త్రయో వై ప్రాణాః। ప్రాణానేవాస్మిందధాతి। వేదేనోపయత్య స్రువేణ ప్రాజాపత్యమాఘారమాఘారయ
౩౩ తి। యజ్ఞో వై ప్రజాపతిః। యజ్ఞమేవ ప్రజాపతిం ముఖత ఆరభతే। అథో ప్రజాపతిస్సర్వా దేవతాః।
సర్వా ఏవ దేవతాః ప్రీణాతి। అగ్నిమగ్నీత్త్రిస్త్రిస్సంమృడ్ఢీత్యాహ। త్ర్యావృద్ధి యజ్ఞః॥ ౩॥ అథో రక్షసా
మపహత్యై। పరిధీన్థ్సంమార్ష్టి॥ పునాత్యేవైనాన్। త్రిస్త్రిస్సంమార్ష్టి। త్ర్యావృద్ధి యజ్ఞః। అథో మేధ్యత్వాయ।
అథో మేధ్యత్వాయ। అథో ఏతే వై దేవాశ్వాః। దేవాశ్వానేవ తత్సంమార్ష్టి ౪। సువర్గస్య లోకస్య సమష్ట్యై।
ఆసీనోన్వఞ్చమాఘారమాఘారయతి ౫॥ తిష్ఠన్పూర్వం। యథానో వా రథం వా యుంజ్యాత్। ఏవమేవ

న్నతి। శిరణ్వై తద్యజ్ఞస్య। అథోత్తరో యో వై ప్రాణస్త్రాణానేవాస్మిం దధాతి। ముఖస్య శిరోఽసి సంజ్యో
తిషా జ్యోతిరంక్ష్వేత్యాహ। జ్యోతిరేవాస్మా ఉపరిష్టాద్దధాతి। సువర్గస్య లోకస్యానుఖ్యాత్యై॥ ౧౧॥
పరిదధాతి ప్రాణాంద్దధాతీత్యాహ। యజ్ఞస్యాఘారయతి। నమస్తేత్యాహ పశుభ్యో ర్వా ఈశే త్యాహ భాగత్యాహ
భజేత్యాహ ధ్రువై వాస్మిం దధాతి త్రీణి చ॥ ౨॥ ఇష్టం యావా వతె స్యవ్యంతె। యద్యుంక్ష్వ। యుతి దేవతా। యుం
ద్వ దధ్వర్యుః। యదగ్నీత్। యజమానః। తానియదంతరా యాతి। యజమానస్య ప్రాణాంత్సంకర్షేత్। ప్ర
మాయుకస్స్యాత్। పురోడాశమపగృహ్య సంచరత్యధ్వర్యుః॥ ౧౪॥ యజమానాయైవ తల్లోకం శిం
షతి। నాస్య ప్రాణాంత్సంకర్షతి। న ప్రమాయుకో భవతి। పురస్తాత్ప్రత్యఙ్ఙాసీనః। ఇడాయా ఇ
డామాదధాతి। పశవో వా ఇడా। పశవః పురుషః। పశుష్వేవ పశూన్ప్రతిష్ఠాపయతి।
ఇడాయై వా ఏషా ప్రజాపతిః॥ ౧౫॥ తాం ప్రజాపతిం యజమానో ఽనుప్రజాయతే। ద్వ్యంగులావనక్తి
పర్వసోః। ద్విపాద్యజమానః ప్రతిష్ఠిత్యై। సకృదుపస్తృణాతి। ద్విరాదధాతి। సకృదభిఘారయతి।

బ్రా|| వ్రై||= సమారభ్య | ఏతస్మిన్వా ఏతే దేవాస్సువర్గం లోకమాయన్ | సాక్షాదేవ యజమానస్సువర్గం లోకమేతి | అ
థో సమృద్ధ్యై నైవ యజ్ఞేన యజమానస్సువర్గం లోకమేతి | అప్రాణో యజ్ఞో యజ్ఞపతేరిత్యాహ ప్రాణత్యై |
ఇంద్రాపానాం త్వా పశౌ త్వేత్యాహ | ఇంద్రియమేవ యజమానే దధాతి | బృహద్భా ఇత్యాహ | ౮ || సువర్గో వై లో
34 కో బృహద్భాః | సువర్గస్య లోకస్య సమష్ట్యై | యజమానదేవత్యా వై జుహూః | భ్రాతృవ్యదేవత్యోపభృ
త్ప్రాణా ఆఘారః | యత్సగ్స్పర్శయేత్ | భ్రాతృవ్యేఽస్య ప్రాణాందధ్యాత్ | అసగ్స్పర్శయంస్త్వాక్రామతి | య
౩౪ జమాన ఏవ ప్రాణాందధాతి | పాహి మాగ్నే దుశ్చరితాదా మా సుచరితే భజేత్యాహ | ౯ || అగ్నిర్వావపవిత్రం |
వృజినమనృతం దుశ్చరితం | ఋజుకర్మ సత్యగ్ం సుచరితం | అగ్నిరేవైనం వృజినాదనృతాద్దుశ్చరితాత్పాతి |
ఋజుకర్మే సత్యే సుచరితే భజతి | తస్మాదేవమాశాస్తే | ఆత్మనో గోపీథాయ | శిరో వా ఏతద్యజ్ఞ
స్య | యదాఘారః | ఆత్మా ధ్రువా | ౧౦ || ఆఘారమాఘార్య ధ్రువాగ్ం సమనక్తి | ఆత్మన్నేవ యజ్ఞస్య
శిరః ప్రతిదధాతి | ద్విస్సమనక్తి | ద్వౌ హి ప్రాణాపానౌ | తదాహుః | త్రిరేవ సమంజ్యాత్ | త్రిధాతు హి శిర

రోతి। చతస్రో దిశః। దిక్ష్వేవ ప్రతితిష్ఠతి। బర్హిష్ఠదం కరోతి॥ ౬॥ యజమానో వా ఏష పురోడాశః। ప్రజా
బర్హిః। యజమానమేవ ప్రజాసు ప్రతిష్ఠాపయతి। తస్మాదస్థ్నాన్యాః ప్రజాః ప్రతితిష్ఠంతి। మాగ్ంసేనాన్యాః నా
అథో ఖల్వాహుః। దక్షిణా వా ఏతా హవిర్యజ్ఞస్యాంతర్వేద్యవరుంధ్యంతే। యత్పురోడాశం బర్హిష
దం కరోతీతి। చతుర్ధా కరోతి। చతస్రో హ్యేతా హవిర్యజ్ఞస్య ఋత్విజః॥ ౭॥ బ్రహ్మా హోతాధ్వర్యురగ్నీత్।
తమభిమృశేత్। ఇదం బ్రహ్మణః। ఇదగ్ం హోతుః। ఇదమధ్వర్యోః। ఇదమగ్నీధ ఇతి। యథైవాదః సౌమ్యే
ఽధ్వరే। ఆదేశమృత్విగ్భ్యో దక్షిణా నీయంతే। తాదృగేవ తత్। అగ్నీధే పుథమాయాదధాతి॥ ౮॥ అగ్నిముఖా
హ్యృద్ధిః। అగ్నిముఖామేవర్ద్ధిం యజమాన ఋధ్నోతి। సకృదుపస్తీర్య ద్విరాదధత్। ఉపస్తీర్య ద్విరభిఘా
రయతి। షట్సంపద్యంతే। షడ్వా ఋతవః। ఋతూనేవ ప్రీణాతి। వేదేన బ్రహ్మణే బ్రహ్మభాగం పరిహర
తి। ప్రాజాపత్యో వై వేదః। ప్రాజాపత్యో బ్రహ్మా॥ ౯॥ సవితా యజ్ఞస్య ప్రసూత్యై। అథ కామమన్యేన తతో
హరేత్। మధ్యం వా ఏతద్యజ్ఞస్య। యద్బ్రహ్మా। మధ్యత ఏవ యజ్ఞం ప్రీణాతి। అథో అధ్వర్యవే। ప్రతిష్ఠా వా ఏషా య

బ్రా॥ తై॥ చతుస్సంపద్యతే। చత్వారి వై పశోః ప్రతిష్ఠానాని। యావానేవ పశుః। తముపప్లావయతి॥౩॥ ముఖమివ-
ప్ర త్యుపప్లావయేత। ముఖత ఏవ పశూనుపప్లావయతే। పశవో వా ఇడా। తస్మాత్తాం సర్వ ఋత్విజః। అధ్వ
35 ర్యుశ్చాచ యజమానశ్చ। ఉపహూతం పశుమానసానీత్యేవం। ఉపహ్వానాప్యాయతే ఽతా ఇడా
య్యై దేవతానాముపహ్వానే। ఉపహూతం పశుమాన్భవతి। య ఏవం వేద॥౪॥ యాం వై హవిష్యావిడా
మాదధాతి। వాచస్సా భాగధేయం। యాముపప్లావయతి। ప్రాణానాం సా। వాచం చైవ ప్రాణాంశ్చావరుం
౩ ౩ ధే। అథ వా ఏతర్హ్యుపహూతాం తామిడాయాం। పురోడాశస్యైవ బర్హిషదో మాంసానాం। య
జమానం దేవా అబ్రువన్। హవిర్నో నిర్వపేతి। నాహమభాగో నిర్వప్స్యామీత్యబ్రవీత్॥౫॥ న మయా
భగయానువక్ష్యన్తీతి వాగబ్రవీత్। నాహమభాగా పురోనువాక్యా భవిష్యామీతి పురోను
వాక్యా। నాహమభాగా యాజ్యా భవిష్యామీతి యాజ్యా। న మయాభాగేన వషట్కరిష్యథేతి వషట్కారః।
యద్యజమానభాగం నిధాయ పురోడాశం బర్హిషదం కరోతి। తానేవ తద్భాగినః కరోతి। చతుర్ధా కరో

రెవైనం తత్ | స్రుక్షు ప్రస్తరమనక్తి | ఇమె వై లోకాస్స్రుచః | యజమానః ప్రస్తరః | యజమానమెవ తెజసా
నక్తి | త్రెధానక్తి | త్రయ ఇమె లోకాః ||౧|| ఎభ్య ఎవైనం లోకెభ్యోనక్తి | అభిపూర్వమనక్తి | అభిపూర్వమెవయ
జమానం తెజసానక్తి | అక్తగ్ం రిహాణా ఇత్యాహ | తెజో వా ఆజ్యం | యజమానః ప్రస్తరః | యజమానమె
వ తెజసానక్తి | వియన్తు వయ ఇత్యాహ | వయ ఎవైనం కృత్వా | సువర్గం లోకం గమయతి || ౨ || ప్రజాం యో
నిం మా నిర్మృక్షమిత్యాహ | ప్రజాయై గోపీథాయ | ఆప్యాయన్తామాప ఓషధయ ఇత్యాహ || ఆప
ఎవౌషధీరాప్యాయయతి || మరుతాం పృషతయస్థేత్యాహ | మరుతో వై వృష్ట్యా ఈశతె | వృష్టిమెవావరుం
ధె | దివం గచ్ఛ తతో నో వృష్టిమెరయెత్యాహ | వృష్టిర్వై ద్యౌః | వృష్టిమెవావరున్ధె || ౪ || యావద్వా అధ్వర్యుః
ప్రస్తరం ప్రహరతి | తావదస్యాయుర్మీయతె | ఆయుష్పా అగ్నేస్యాయుర్మె పాహీత్యాహ | ఆయురె
వాత్మన్ధత్తె | యావద్వా అధ్వర్యుః ప్రస్తరం ప్రహరతి | తావదస్య చక్షుర్మీయతె | చక్షుష్పా అగ్నేసి చక్షుర్మె
పాహీత్యాహ | చక్షురెవాత్మన్ధత్తె | ధ్రువాసీత్యాహ ప్రతిష్ఠిత్యై | యం పరిధిం పర్యధత్థా ఇత్యాహ || ౫ || యద్ధా

బ్రా॥ త్రై॥ జ్ఞస్య । యదధ్వర్యుః । తస్మాదధ్వర్యుర్యజ్ఞస్యైతామేవావృతమను ॥ ౧౦ ॥ అన్వాదక్షిణానీయంతే । యజ్ఞస్య ప్రతిష్ఠిత్యై
అగ్నిమగ్నీత్సకృత్సకృత్సంమృడ్ఢీత్యాహ । పరాఙివ హ్యేతర్హి యజ్ఞః । ఇషితా దైవ్యా హోతార ఇత్యాహ । ఇషిత
36 గ్ం హ్యేతర్హి యతే । భద్రవాచ్యాయ ప్రేషితో మానుషః సూక్తవాకాయ సూక్తా బ్రూహీత్యాహ । ఆశిషమేవై
తామాశాస్తే । స్వగా దైవ్యా హోతృభ్య ఇత్యాహ । యజ్ఞమేవ తత్స్వగాకరోతి । స్వస్తిర్మానుషేభ్య ఇత్యా
హ । ఆశిషమేవైతామాశాస్తే । శంయోర్బ్రూహీత్యాహ । శంయుమేవ బార్హస్పత్యం భాగధేయేన సమ
౩౬ ర్ధయతి ॥ ౧౧ ॥ చరత్యధ్వర్యుం ప్రజాతక్ష్వ్యయుతే వేదా । ప్రవేధ్వర్యాహ పదం వేశో హోతుస్స్విజ్జోదధాతి । బ్రువన్ని
నుష్కరోతి చత్వారి చ ॥ ౪ ॥ అథ స్రుచావనుష్టుగ్భ్యాం వాజవతీభ్యాం వ్యూహతి । ప్రతిష్ఠా వా అనుష్టుక్ । అం
నం వాజః । ప్రతిష్ఠిత్యై । అన్నాద్యస్యావరుద్ధ్యై । ప్రాచీం జుహూమూహతి । జాతానేవ భ్రాతృవ్యాన్ప్రణుదతే ।
ప్రతీచీముపభృతం । జనిష్యమాణానేవ ప్రతినుదతే । సవిషూచేవాహ్యూహ వ్యసహస్కార్యజమానః । అస్మిం
న్నేవైప్రతితిష్ఠతి ॥ ౧౧ ॥ ద్వాభ్యాం । ద్విప్రతిష్ఠో హి । వసుభ్యస్త్వా రుద్రేభ్యస్త్వాదిత్యేభ్యస్త్వేత్యాహ । యథాయజు

శితతసేలా ఇత్యాహ। యథాయ జుకేవైతత్। పాపిం మాద్యేదివః పాపాప్రసిచ్యై పాపిందు రిష్ట్యై పాపిందు రద్ధ్యై
న్యై పాపిందుశ్చరితాదిత్యాహ। ఆశిషమేవైతామాశాస్తే। అవిషం నః పితుం కృణ్వితి సుషదా యోనిస్స్వాహేతి
స్వా తన్మసంవృశ్చనా స్వప్నాశ్శపచనేభ్యాథాయ ఫలీకరణాని మంజుహోతి। అతిరిక్తాని వా ఇతి సంవృశ్చనాని॥౮॥
అతిరిక్తాం ఫలీకరణాః। అతిరిక్త ఏవాజ్యే శేషగాం। అతిరిక్త ఏవాతిరిక్తం దధాతి। అథో అతిరిక్తేనై
వాతిరిక్తమాప్త్వావరుంధే। వేదిర్ద్వేవేభ్యో నిలాయత। తాం వేదేనాన్వవిందన్। వేదేన వేదిం వివిదుః పృథివీం।
సా పప్రథే పృథివీ పార్థివాని। గర్భం బిభర్తి భువనేష్వంతః। తతో యజ్ఞో జాయతే విశ్వదానిరితి పురస్తాం
త్స్తంభయజుషా వేదేన వేదిగ్ం సంమార్ష్ట్యనువిత్త్యై॥౧౦॥ అథో యద్వై దక్షవేదిశ్చ భవతః। మిథునత్వా
య ప్రజాత్యై। ప్రజాపతేర్వా ఏతాని శ్మశ్రూణి। యద్వేదః। పత్నియా ఉపస్థ ఆస్యతి। మిథునమేవ కరోతి। విం
దతే ప్రజాం। వేదగ్ం హోతా వావనే యాత్తనీ గాహేతి। యజ్ఞమేవ తత్సంతనోతి। తోత్రాత్పురస్తాదధ్వర్యవేహాసా
త్। తగ్ం సంతతముత్తరవేద్యా మాసాదాలభతే॥౧౧॥ తం వా ఏతం కాలమాగతే యజతి। బ్రహ్మవాదినో వదంతి।

బ్రా॥ తృ॥ యజ్ఞో వై తత్ । అగ్నే దేవపణిభిర్వీయమాణ ఇత్యాహ । అగ్నయ ఏవైనం జుష్టం కరోతి । తం త్వైతమను
జోషం భరామీత్యాహ । సజాతానేవాస్మా అనుకాన్కరోతి । నేదేష త్వదపచేతయాతా ఇత్యాహానుఖ్యా
37 త్యై । యజ్ఞస్య పాథ ఉప సమితమిత్యాహ । భూమానమేవోపైతి । పరిధీన్ప్రహరతి । యజ్ఞస్య సమిష్ట్యై ।
౯ ॥ స్రుచౌ సంప్రస్రావయతి । యదేవ తత్ర క్రూరం । తత్తేన శమయతి । జుహ్వాముపభృతం । యజమా
౩౭ న దేవత్యా వై జుహూః । భ్రాతృవ్యదేవత్యోపభృత్ । యజమానమేవ భ్రాతృవ్యమ్ముపస్తిం కరోతి ।
సగ్ంస్రావభాగా స్థేత్యాహ । వసవో వై రుద్రా ఆదిత్యాః సగ్ంస్రావభాగాః । తేషాం తద్భాగధేయం ॥ ౧౦ ॥ తా
నేవ తేన ప్రీణాతి । వైశ్వదేవ్యర్చా । ఏతే వావ విశ్వేదేవాః । త్రిష్టుభా భవతి । ఇంద్రియం వై త్రిష్టుక్ । ఇంద్రియమే
వ యజమానే దధాతి । అగ్నేర్వామపన్నగృహస్య సదసి సాదయామీత్యాహ । ఇయం వా అగ్నిరపన్నగృ
హాః । అస్యా ఏవైనే సదనే సాదయతి । సుమ్నాయ సుమ్నినీ సుమ్నే మా ధత్తమిత్యాహ ॥ ౧౧ ॥ ప్రజా వై పశవః సుమ్నం ।
ప్రజామేవ పశూనాత్మంధత్తే । ధురి ధుర్యౌ పాతమిత్యాహ । జాయాపత్యోర్గోపీథాయ । అగ్నే అదబ్ధాయో

షాసంప్రజయెత్వావా॥ ౨॥ ఆశిషమేవైతామాశాస్తేపూర్ణాపాత్రే। అంతతోనుష్టుభా। చతుష్పద్వా ఎతచ్ఛం
దప్రతిష్ఠితం పత్నిన్యాస్తేపూర్ణాపాత్రే భవతి। అస్మింహోకే ప్రతితిష్ఠానీతి। అస్మింనేవ హోకే ప్రతితిష్ఠతి। అథో
వాగ్వా అనుష్టుక్। వాఙ్మిథునం। ఆపోరేతః ప్రజననం। ఎతస్మాద్వై మిథునాద్వృష్ట్యా తమాస్వనయన్వ
ర్షతి। రేతస్సించన్॥ ౩॥ ప్రజాంప్రజనయన్। యద్వై యజ్ఞస్య బ్రహ్మణా యుజ్యతే బ్రహ్మణా వై
తస్య విమోకః। అద్భిః శాంతిః। విముక్తం వా ఎతర్హి యజ్ఞో బ్రహ్మణా। ఆదాయ్యైన తృప్తి సమా
ఉపగృం విశ్వస్తే శాంత్యై। అంజలౌ పూర్ణాపాత్రమానయతి। రేత ఎవాస్యాం ప్రజాం దధాతి। ప్రజం తూ
వామనుష్యః। తపూర్ణాశ్చ ముఖం విమృష్టే। అవభృథస్యైవ రూపం కృత్వోత్తిష్ఠతి॥ ౪॥ సవితృప్రసూ
తో యథాదేవతం ప్రజయెత్వావాసించస్వల్పష్ట ఎతంచ॥ ౫॥ పరివేషోవా ఎష వనస్పతీనాం। యదుపవే
షః। య ఎవం వేద। విందతే పరివేష్టారం। తవఉత్తరత్రియం దేవా మనుష్యేషు। ఉపవేషమధారయన్।
యెఅస్యదపచేతసః। తానస్య భృమివాకురు। ఉపవేషో పవిద్ధినః॥ ౬॥ ప్రజాం పశ్చిమథోధనం। ద్విప

బ్రా॥ తృ॥ సత్వా అధ్వర్యుస్స్యాత్। యోయతెయజ్ఞంప్రయుఙ్క్తే॥ తదేనంప్రతిష్ఠాపయతీతి। వాతాద్వా అ
ధ్వర్యుర్యజ్ఞంప్రయుఙ్క్తే। దేవాగాతువిదోగాతుంవిత్త్వాగాతుమితేత్యాహ। యత ఏవ యజ్ఞం
38 ప్రయుఙ్క్తే। తదేనంప్రతిష్ఠాపయతి। ప్రతితిష్ఠతిప్రజయాపశుభిర్యజమానః॥ (౧౨)॥ త్రిషుత్రిషులో
కాఙ్గమయతి ద్వౌ వృష్టిమేవావరుంధే పర్యధత్థా ఇత్యాహ సమిష్ట్యై భాగధేయంధత్త్వా మిత్యాహావాప్న
ధ్నసంవృశ్చ్యనానుసువిత్త్యైలభతేయజమానః॥ ౭॥ యోవా అయథాదేవతంయజ్ఞముపచరతి। ఆదే
౩౮ వతాభ్యోవృశ్చ్యతే। పాపీయాన్భవతి। యోయథాదేవతం। నదేవతాభ్య ఆవృశ్చ్యతే। వసీయాన్భవతి। వా
రుణ్యోపైతాపాశః। ఇమంవిష్యామివరుణస్యపాశమిత్యాహ। వరుణపాశాదేవైనాంముంచతి। సవితృప్ర
సూతోయథాదేవతం॥ ౧॥ నదేవతాభ్య ఆవృశ్చ్యతే। వసీయాన్భవతి। ధాతుశ్చయోనౌసుకృతస్య
లోక ఇత్యాహ। అగ్నిర్వై ధాతా। పుణ్యంకర్మసుకృతస్యలోకః। అగ్నిరేవైనాంధాతా। పుణ్యేకర్మణిసుకృతస్యలో
కేదధాతి। స్యోనంమేసహపత్యైకరోమీత్యాహ। ఆత్మనశ్చయజమానస్యచానార్త్యైసంత్వాయ। సమాయు

దెవతంపరివెష్టారొవా ఎకాదశ॥ ౧౧॥ ప్రత్యుష్టమయజ్ఞ ఎషాపరస్యజార్ణప్యధివేమ ధూరాశక్త్రే సామపవా
త్త్రైవతాంప్రజాతింయాబ్భాన్యంతంతాపెకాపెనవసప్తతిః॥ ౭౮॥ హరిః ఓం శ్రీరాంతెన్త్యరాపర్గొవుస్సూ॥ త్రా
[illegible]
హరిః ఓం బ్రహ్మణెబ్రాహ్మణమాలభతె। క్షత్రాయరాజన్యం। మరుద్భ్యొవైశ్యం। తపసెశూద్రం। తమసె
తస్కరం। నారకాయవీరహణం। పాప్మనెక్లీబం। ఆక్రయాయాఅయొగూం। కామాయపుంశ్చలూం। అతి
క్రుష్టాయమాగధం॥ ౧॥ గీతాయసూతం। నృత్తాయశైలూషం। ధర్మాయసభాచరం। నర్మాయరెభం।
నరిష్ఠాయైభీమలం। హసాయకారిం। ఆనందాయస్త్రీషఖం। ప్రముదెకుమారీపుత్రం। మెధాయై
రథకారం। ధైర్యాయతక్షాణం॥ ౨॥ శ్రమాయకౌలాలం। మాయాయైకార్మారం। రూపాయమ
ణికారం। శుభెవపం। శరవ్యాయా ఇషుకారం। హెత్యైధన్వకారం। కర్మణెజ్యాకారం। దిష్టాయరజ్జుసర్జం।
మృత్యవెమృగయుం। అంతకాయశ్వనినం॥ ౩॥ సంధయెజారం। గెహాయొపపతిం। నిరృత్యైపరివిత్తం। ఆ

బ్రా॥ శ్రౌ॥ హోనః కృతస్తద్ధః॥ ధ్రువా న నపగాన్మృత్రివతి పుర స్తాత్ప్రత్యంచవముపగచ్ఛాంవాతి। తస్మాత్పురస్తాత్ప్రత్యం
39 చక్షూంద్రా అవస్యంతి। స్థవిమ తత్ఉపగచ్ఛాతి। అప్రతివాదినవపై నాన్యరుతె। దృష్టిశ్రావ్యపవేషః।
శుచతెరాః వజ్రో బ్రహ్మగాసగశితః। యోపవేషశుక్। సామమృచ్ఛతు యుంధ్విష్మన్నతి॥ ౨॥ అ
ధాస్మై నామగృహ్యాత్రువాంరతి। నిరమలు న్నదజ్ కేసః। సపత్నా యుక్తాన్ తన్నతి। నిబార్ధ్వెన వావిషా
३८ । ఇంద్రువి గాంపరాశరేత్। ఇవిపాతిప్రః వరావతః। ఇవిపాపంచజనాగ్ అతి। ఇవిపాతి స్తోతి రోచనాంయా
వత్। సూరోస్యాఅసత్ధివి। పరమాంతాపరావతం॥ ౩॥ ఇంద్రోనయతు వృత్రహా। యతొనపున
రాయసి। శశ్వతీ ఖ్యస్సమాఖ్యన్నతి। త్రివృద్వా ఏష వజ్రో బ్రహ్మగాసగశితః। శుచైవైనం విధ్యాప్య భ్రోన్య
తొంకే ఘ్నోన్యనిగాయుః। వజ్రెగాభ్రంహ్మశాస్త్రయుతె। పాతోసావవధిష్యామవిత్యాప్యవాస్త్రతై। యుంధ్విష్మ
త్రంధాన్య యోత్। శుచైవైన మపేయతి॥ ౪॥ నెహా ధ్విష్మన్నతి పరావవతమపయయతి। ప్రత్యన్యప్యుంది వశ్మిల్ప
మయజ్ఞాఖ్యతంచ దేవాసురాః। సవతయుంద్రు అపోదేవరగ్నినాధిష్ఠియా అభస్తుచా తెటావాలయథా

నుష్యలోకాయ ప్రకరితారం। సర్వేభ్యో లోకేభ్య ఉపసేక్తారం। అవర్త్యై వధాయోపమంథితారం। సువర్గా
య లోకాయ భాగదుఘం। వర్షిష్ఠాయ నాకాయ పరివేష్టారం॥౫॥ అర్మేభ్యో హస్తిపం। జవాయాశ్వపం।
పుష్ట్యై గోపాలం। తేజసేఽజపాలం। వీర్యాయావిపాలం। ఇరాయై కీనాశం। కీలాలాయ సురాకారం। భద్రాయ
గృహపం। శ్రేయసే విత్తధం। ఆధ్యక్ష్యాయానుక్షత్తారం॥౬॥ మన్యవేఽయస్తాపం। క్రోధాయ నిసరం। శోకాయా
భిసరం। ఉత్కూలవికూలాభ్యాం త్రిస్థినం। యోగాయ యోక్తారం। క్షేమాయ విమోక్తారం। వపు
షే మానస్కృతం। శీలాయాంజనీకారీం। నిరృత్యై కోశకారీం। యమాయాఽసూం॥౭॥ యమ్యై యమ
సూం। అథర్వభ్యోఽవతోకాం। సంవథ్సరాయ పర్యాయిణీం। పరివథ్సరాయావిజాతాం। ఇదావథ్సరాయాప
స్కద్వరీం। ఇద్వథ్సరాయాతీత్వరీం। వథ్సరాయ విజర్జరాం। సంవథ్సరాయ పలిక్నీం। వనాయ వనపం।
అన్యతోఽరణ్యాయ దావపం॥౮॥ సరోభ్యో ధైవరం। వేశంతాభ్యో దాశం। ఉపస్థావరీభ్యో బైందం। నడ్వ
లాభ్యః శౌష్కలం। పారాయ మార్గారం। అవారాయ కైవర్తం। తీర్థేభ్య ఆందం। విషమేభ్యో మై

బ్రా॥ తృ॥ ర్త్యై పరివివిదానం। అరాధ్యై దిధిషూపతిం। పవిత్రాయ భిషజం। ప్రజ్ఞానాయ నక్షత్రదర్శం। నిష్కృత్యై పేశ
స్కారీం। బలాయోపదాం। వర్ణాయానూరుధం।౧। నదీభ్యః పౌంజిష్ఠం। ఋక్షీకాభ్యో నైషాదం। పు
40 రుషవ్యాఘ్రాయ దుర్మదం। ప్రయుద్భ్య ఉన్మత్తం। గంధర్వాప్సరాభ్యో వ్రాత్యం। సర్పదేవజనేభ్యో ప్ర
తిపదం। అవేభ్యః కితవం। ఇర్యతాయా అకితవం। పిశాచేభ్యో బిదలకారీం। యాతుధానేభ్యః కంటకకా
రీం॥౨॥ ఉత్సాదేభ్యః కుబ్జం। ప్రముదే వామనం। ద్వార్భ్యస్స్రామం। స్వప్నాయాంధం। అధర్మాయ బధిరం।
౪౦ సంజ్ఞానాయ స్మరకారీం। ప్రకామోద్యాయోపసదం। ఆశిక్షాయై ప్రశ్నినం। ఉపశిక్షాయా అభిప్రశ్నినం। మ ర్యై
ర్యాదాయై ప్రశ్నవివాకం॥౩॥ ఋత్యై స్తేనహృదయం। వైరహత్యాయ పిశునం। వివిక్త్యై క్షత్తారం। ఔపద్ర
ష్ట్రాయ సంగ్రహీతారం। బలాయానుచరం। భూమ్నే పరిష్కందం। ప్రియాయ ప్రియవాదినం। అరిష్ట్యా అ
శ్వసాదం। మేధాయ వాసఃపల్పూలీం। ప్రకామాయ రజయిత్రీం॥౪॥ భాయై దార్వాహారం। ప్రభాయా
అగ్న్యేధం। నాకస్య పృష్ఠాయాభిషేక్తారం। బ్రధ్నస్య విష్టపాయ పాత్రనిర్ణేగం। దేవలోకాయ పేశితారం। మ

గొూవృక్షం। నిర్ రత్త్వో గొూధూతం। క్షుధె గొూ విశేర్థం। క్షుత్త్వ ష్ఠాఘోంతం। యొూగాం విక్వేంతం తం మూర్గసం
భిక్షే మాగా ఉపతిష్ఠతె॥౧౬॥ భూమ్యై పేర్థన పర్గా వూలభతె। అగ్నయె ర్గసలం। వాయవె చాండాలం।
అంతరిక్షాయ వర్గశేనర్తిస్తం। దివె ఖలతిం। సూర్యాయ వాయర్కక్షం। చంద్రమసె మిమిర్కరం। నక్షత్రెభ్యః కి
లాసం। అహ్నె శుక్లం పింగలం। రాత్ర్యై కృష్ణం పింగాక్షం॥౧౭॥ వాచె పురుషమాలభతె ప్రాణమపానం
వ్యానముదానర్గసమానం తాన్ వాయవె। సూర్యాయ చక్షురాలభతె। మనశ్చంద్రమసె। దిగ్భ్యః శ్రోత్రం ప్ర
జాపతయె పురుషం॥౧౮॥ అథైతాన రూపెభ్య ఆలభతె। అతిహ్రస్వమతిదీర్ఘం। అతికృశమత్యర్గసలం। అ
తిశుక్లమతికృష్ణం। అతిశ్లక్ష్ణమతిలొమశం। అతికిరిటమతిదంతురం। అతిమిమిర్కమతిమెమి
షం। ఆశాయై జామిం। ప్రతిష్ఠాయై కుమారీం॥౧౯॥ బ్రంహ్మణె గీతాయ శ్రమాయ సంథయాన దీ
ఘ్రృత్వతానదెభ్య ఖలుతైవ్యోయా అక్షె భ్యోమన్వె వె యవెభ్య దశదశ సరూపాభ్యొ ద్వాదశ ప్రతిశ్రుత్వాయై
భిర్భవతాన్యాభ్యొ దశదశ వాసాయ సప్తాక్షరా జాయత్ర యొదశ భూమ్యై దశ వాచె షడధ్న వైతాం నవిగ్రశతిః॥౨౦॥
బ్రంహ్మణెయమ్మైవ నవదశ॥౧౮। పారిక్షింతధుత శాండిల్యౌ రాపర్గామసు

బ్రా॥ తృ॥ ణాలం। స్వనేభ్యః పర్ణకం। గుహాభ్యః కిరాతం। సానుభ్యో జంభకం। పర్వతేభ్యః కింపూరుషం॥ ౧౨॥
ప్రతిశ్రుత్కాయా ఋతులం। ఘోషాయ భషం। అన్తాయ బహువాదినం। అనన్తాయ మూకం। మ
41 హసే వీణావాదం। క్రోశాయ తూణవధ్మం। ఆక్రన్దాయ దున్దుభ్యాఘాతం। అవరస్పరాయ శంఖ
ధ్మం। ఋభుభ్యో ఽజినసన్ధాయం। సాధ్యేభ్యశ్చర్మమ్ణం॥ ౧౩॥ బీభత్సాయై పౌల్కసం। భూత్యై జాగరణం।
౪౧ అభూత్యై స్వపనం। తులాయై వాణిజం। వర్ణాయ హిరణ్యకారం। విశ్వేభ్యో దేవేభ్యః సిధ్మలం। ప
శ్చాదోషాయ గ్లావం। ఋత్యై జనవాదినం। వ్యృద్ధ్యా అపగల్భం। సంశరాయ ప్రచ్ఛిదం॥ ౧౪॥ హాసాయ
పుంశ్చలూమాలభతే। వీణావాదం గాణం గీతాయ। యాదసే శాబుల్యాం। నర్మాయ భద్రవతీం। తూ
ణవధ్మం గ్రామణ్యం పాణిసంఘాతం నృత్తాయ। మోదాయానుక్రోశకం। ఆనన్దాయ తలవం॥ ౧౫॥
జా అక్షరాజాయ కితవం। కృతాయ సభావినం। త్రేతాయా ఆదినవదర్శం। ద్వాపరాయ బహిఃసదం। కలయే
సభాస్థాణుం। దుష్కృతాయ చరకాచార్యం। అధ్వనే బ్రహ్మచారిణం। పిశాచేభ్యః సైలగం। పిపాసాయై

ప్రయుత్యద్వేశోవృణీధ్వగహావ్యవాహనం।త్వంవరుణఉతమిత్రోఅగ్నే।త్వాంవర్ధంతిమతిభిర్వసి-
ష్ఠాః।త్వేవసుసుషణానిసంతు।యూయంపాతస్వస్తిభిఃసదానః॥౨॥శ్రవాయ్యమిధిమవశ్వ
సిసప్రథః॥౩॥అగ్నేమహాꣳఅసిబ్రాహ్మణభారత।అసావసౌ।దేవేద్ధోమన్విద్ధః।ఋషిష్టుతోవిప్రా
నుమదితః।కవిశస్తోబ్రహ్మసꣳశితోఘృతాహవనః।ప్రణీర్యజ్ఞానాం।రథీరధ్వరాణాం।అ
తూర్తోహోతాతూర్ణిర్హవ్యవాట్।ఆస్పాత్రంజుహూర్దేవానాం॥౧॥చమసోదేవపానః।అ
రాꣳఇవాగ్నేనేమిర్దేవాꣳస్త్వంపరిభూరసి।ఆవహదేవాన్యజమానాయ।అగ్నిమగ్నఆవహ।
సోమమావహ।అగ్నిమావహ।ప్రజాపతిమావహ।అగ్నీషోమావావహ।ఇంద్రాగ్నీఅవహ।ఇంద్రమా
వహ।మహేంద్రమావహ।దేవాꣳఆజ్యపాꣳఆవహ।అగ్నిꣳహోత్రాయావహ।స్వంమహిమానమావహ।
ఆచాగ్నేదేవాన్వహ।సుయజాచయజజాతవేదః॥౨॥దేవానామింద్రమావహాష్టౌ॥౩॥అగ్నిర్హోతావేత్వగ్నిర్
హోత్రంవేతు।ప్రావిత్రం।స్మోవయం।సాధుతేయజమానదేవతా।ఘృతవతీమధ్వర్యోస్రుచమాస్యస్వ।దేవా

(బ్రా)॥ త్వ - గురుభ్యో నమః వాశింబం। సత్యం ప్రపద్యే ఋతం ప్రపద్యే। అమృతం ప్రపద్యే। ప్రజాపతేః ప్రియాం
తనువమనార్తాం ప్రపద్యే। ఇదమహం పంచదశేన వజ్రేణ। ద్విషంతం భ్రాతృవ్యమవక్రామామి। యో
42 స్మాన్ ద్వేష్టి। యంచ వయం ద్విష్మః। భూర్భువస్సువః। హిం॥ ౧॥ సత్యం దశ॥ ౧॥ ప్రయో వాజా అభిద్య
వః। హవిష్మంతో ఘృతాచ్యా। దేవాంజిగాతి సుమ్నయుః॥ అగ్న ఆయాహి వీతయే గృణానో హ
వ్యదాతయే। నిహోతా సత్సి బర్హిషి। తంత్వా సమిద్భిరంగిరః। ఘృతేన వర్ధయామసి। బృహచ్ఛోచా
ళ్ర యవిష్ఠ్య। సనః పృథుశ్రవాయ్యం। ౧॥ అచ్ఛాదేవ వివాస। బృహ[illegible]దగ్నే సువీర్యం। ఈడేన్యో నమస్యస్తిరః త
మాంసి దర్శతః। సమగ్నిరిధ్యతే వృషా। వృషో అగ్నిస్సమిధ్యతే। అశ్వో న దేవవాహనః। తగ్ం హవిష్మంత ఈడతే। వృ
షణం త్వా వయం వృషన్। వృషణస్సమిధీమహి॥ ౧॥ అగ్నిం దూతం బృహత్। అగ్నిం దూతం వృణీమహే। హోతారం విశ్వ
వేదసం। అస్య యజ్ఞస్య సుక్రతుం। సమిధ్యమానో అధ్వరే। అగ్నిః పావక ఈడ్యః। శోచిష్కేశస్తమీమ
హే। సమిద్ధో అగ్న ఆహుత। దేవాన్ యక్షి స్వధ్వర। త్వం హి హవ్యవాడసి। ఆజుహోత దువస్యత। అగ్నిం

సక్ష్వైనవాన్। యత్రానియుద్ధిం సచసె శివాభిః। దివిమూర్ద్ధానందధిషెసువర్షాం। జిహ్వామగ్నెచకృషెహవ్య
వాహం। ప్రజాపతెనత్వదెతాన్యన్యః। విశ్వాజాతానిపరితాబభూవ। యత్కామాస్తెజుహుమస్త
వ న్నొఅస్తు। ౧౧॥ వయగ్గ్ స్యామపతయొరయీణాం। సవెదపుత్రః పితరగ్ంసమాతరం। ససూనుర్భువత్సభువ
త్పునర్మఘః। సద్యామౌర్ణోదంతరిక్షగ్ంసస్సువః। సవిశ్వాభువొఅభవత్సఆభవత్। అగ్నీషోమాసవెదసా।
సహూతీవనతంగిరః। సందెవత్రాబభూవథుః। యువమెతానిదివిరొచనాని। అగ్నిశ్చసోమసక్రతూఅధ
త్తం। ౧౨॥ యువగ్ంసింధూగ్ంరభిశస్తెరవద్యాత్। అగ్నీషోమావముంచతంగృభీతాన్। ఇంద్రాగ్నీరో
చనాదివః। పరివాజెషుభూషథః। తద్వాంచెతిప్రవీర్యం। శ్నథద్వృత్రముతసనోతివాజం। ఇంద్రాయో
అగ్నీసహురీసపర్యాత్। ఇరజ్యంతావసవ్యస్యభూరెః। సహస్తమాసహసావాజయంతా। ఎంద్రసానసిగ్ం
రయిం। సజిత్వానగ్ంసదాసహం। వర్షిష్ఠమూతయెభర। ప్రససాహిషెపురుహూతశత్రూన్॥ జ్యెష్ఠస్తెశు
ష్మఇహరాతిరస్తు। ఇంద్రాభరదక్షిణెనావసూని। పతిఃసింధూనామసిరెవతీనాం। మహాగ్ంఇంద్రోయ

ఆబ్రా॥ త్రై॥ యుక్తం విశ్వవారాం। శర్ధో మహో దైవాగ్ం శంసే నాచే। న మస్యా వమనమస్యాన్। యజా తు యజ్ఞియాన్। ౧॥
అగ్నిర్నో హవ్యా దానవ॥ ౪॥ సమిధో అగ్న ఆజ్యస్య వియంతు। తనూనపాదగ్న ఆజ్యస్య వేతు। ఇడో అగ్న ఆ
43 జ్యస్య వియంతు। బర్హిరగ్న ఆజ్యస్య వేతు। స్వాహాఽగ్నిం। స్వాహా సోమం। స్వాహాఽగ్నిం। స్వాహా ప్రజాపతిం। స్వాహాఽగ్నీ
షోమౌ వేతా। స్వాహేంద్రాగ్నీ। స్వాహేంద్రం। స్వాహా మహేంద్రం। స్వాహా దేవాగ్ం ఆజ్యపాన్। స్వాహాఽగ్నిగ్ం హోత్రా
జ్జుషాణాః। అగ్న ఆజ్యస్య వియంతు। ౧॥ ఇంద్రాగ్నీ పంచమ॥ ౫॥ అగ్నిర్వృత్రాణి జంఘనత్। ద్రవిణస్యుర్విప
౪౩ న్యయా। సమిద్ధశ్శుక్ర ఆహుతః। జుషాణో అగ్నిరాజ్యస్య వేతు। త్వగ్ం సోమాసి సత్పతిః। త్వగ్ం రాజో
త వృత్రహా। త్వం భద్రో అసి క్రతుః। జుషాణస్సోమ ఆజ్యస్య హవిషో వేతు। అగ్నిః ప్రత్నేన జన్మనా। శుం
భానస్తనువగ్ం స్వాం। కవిర్విప్రేణ వావృధే। జుషాణో అగ్నిరాజ్యస్య వేతు। సోమ గీర్భిష్ట్వా వయం। వ
ర్ధయామో వచోవిదః। సుమృడీకో న ఆవిశ। జుషాణస్సోమ ఆజ్యస్య హవిషో వేతు॥ ౧॥ స్వాగ షష్ఠ్య॥
౬॥ అగ్నిర్మూర్ధా దివః కకుత్। పతిః పృథివ్యా అయం। అపాగ్ం రేతాగ్ంసి జిన్వతి। భువో యజ్ఞస్య రజ

మస్య ప్రియా ధామాని షట్ షష్ఠ్యై ॥ ౨ ॥ ఉపహూతగ్ం రథంతరగ్ం సహ పృథివ్యా । ఉప మాగ్ం రథంతరగ్ం సహ పృ-
థివ్యా హ్వయతాం । ఉపహూతం వామదేవ్యగ్ం సహాంతరిక్షేణ । ఉప మాం వామదేవ్యగ్ం సహాంతరిక్షేణ హ్వ-
యతాం । ఉపహూతం బృహథ్సహ దివా । ఉప మాం బృహథ్సహ దివా హ్వయతాం । ఉపహూతాః సప్త హో-
త్రాః । ఉప మా సప్త హోత్రా హ్వయంతాం । ఉపహూతా ధేనుస్సహర్షభా । ఉప మాం ధేనుస్సహర్షభా హ్వ-
యతాం ॥ ౩ ॥ ఉపహూతో భక్షస్సఖా । ఉప మాం భక్షస్సఖా హ్వయతాం । ఉపహూతాం౩ హో । ఇడో-
పహూతా । ఉపహూతేడా । ఉపో అస్మాగ్ం ఇడా హ్వయతాం । ఇడోపహూతా । ఉపహూతేడా ।
మానవీ ఘృతపదీ మైత్రావరుణీ । బ్రహ్మ దేవకృతముపహూతం ॥ ౪ ॥ దైవ్యా అధ్వర్యవ ఉపహూతాః ।
ఉపహూతా మనుష్యాః । య ఇమం యజ్ఞమవాన్ । యే యజ్ఞపతిం వర్ధాన్ । ఉపహూతే ద్యావా
పృథివీ । పూర్వజే ఋతావరీ । దేవీ దేవపుత్రే । ఉపహూతోఽయం యజమానః । ఉత్తరస్యాం దేవయజ్యా
యాముపహూతః । భూయసి హవిష్కరణ ఉపహూతః । దివ్యే ధామన్నుపహూతః । ఇదం మ్మే దేవా హవిర్జు వా

బ్రా॥ తృ॥ భిర్జుసాం ప్రజనైనావృష్టిమాంగ్ ఇవస్తోమైర్వృధుస్వావృధే। మహాంగ్ం ఇంద్రోనృవదా చర్షణిప్రాః। ౭॥ ఉత ద్విబర్హా
అమినస్సహోభిః। అస్మద్రియగ్వావృధే వీర్యాయ। ఉరుః పృథుస్సుకృతః కర్తృభిర్భూత్। పిప్రీహి దేవాగ్ం ఉ
44 శతో యవిష్ఠ। విద్వాగ్ం ఋతూగ్ం ఋతుపతే యజేహ। యే దైవ్యా ఋత్విజస్తేభిరగ్నే। త్వగ్ం హోతౄణా
మస్యాయజిష్ఠః। అగ్నిగ్ం స్విష్టకృతం। అయాడగ్నిరగ్నేః ప్రియా ధామాని। అయాట్సోమస్య ప్రియా
౪౪ ధామాని। ౮॥ అయాడగ్నేః ప్రియా ధామాని। అయాట్ప్రజాపతేః ప్రియా ధామాని। అయాడగ్నీషో
మయోః ప్రియా ధామాని। అయాడింద్రాగ్నియోః ప్రియా ధామాని। అయాడింద్రస్య ప్రియా ధామా
ని। అయాణ్మహేంద్రస్య ప్రియా ధామాని। అయాడ్దేవానామాజ్యపానాం ప్రియా ధామాని। యక్షదగ్నే
ర్హోతుః ప్రియా ధామాని। యక్షత్స్వం మహిమానం। ఆ యజతామేజ్యా ఇషః। కృణోతు సో అధ్వరా జా
తవేదాః। జుషతాగ్ం హవిః। అగ్నే యదద్య విశో అధ్వరస్య హోతః। పావక శోచే వేష్ట్వగ్ం హి యజ్వా। ఋ
తా యజాసి మహినా వి యద్భూః। హవ్యా వహ యవిష్ఠ యా తే అద్య॥ ౯॥ అస్త్వఘత్రగ్ంశయిం చర్షణిప్రాసో

విధి। అగ్నిరిదగ్ం హవిరజుషత। అవీవృధత మహో జ్యాయోఽకృత। సోమ ఇదగ్ం హవిరజుషత। అవీవృధత=
మహో జ్యాయోఽకృత। అగ్నిరిదగ్ం హవిరజుషత॥ ౧॥ అవీవృధత మహో జ్యాయోఽకృత। ప్రజాపతిరిదగ్ం హవి
రజుషత। అవీవృధత మహో జ్యాయోఽకృత। అగ్నీషోమావిదగ్ం హవిరజుషేతాం। అవీవృధేతాం మహో
జ్యాయోఽక్రాతాం। ఇన్ద్రాగ్నీ ఇదగ్ం హవిరజుషేతాం। అవీవృధేతాం మహో జ్యాయోఽక్రాతాం। ఇన్ద్ర
ఇదగ్ం హవిరజుషత। అవీవృధత మహో జ్యాయోఽకృత। మహేన్ద్ర ఇదగ్ం హవిరజుషత॥ ౩॥ అవీవృధ
త మహో జ్యాయోఽకృత। దేవా ఆజ్యపా ఆజ్యమజుషన్త। అవీవృధన్త మహో మహో జ్యాయోఽక్రత॥=
అగ్నిర్హోత్రేణేదగ్ం హవిరజుషత। అవీవృధత మహో జ్యాయోఽకృత। అస్యామృధ్యేద్ధోత్రాయాం దేవంగ
మాయాం। ఆశాస్తేఽయం యజమానోఽసౌ। ఆయురాశాస్తే। సుప్రజాస్త్వమాశాస్తే। సజాతవన
స్యామాశాస్తే॥ ౪॥ ఉత్తరాం దేవయజ్యామాశాస్తే। భూయో హవిష్కరణమాశాస్తే। దివ్యం ధామాశా
స్తే। విశ్వం ప్రియమాశాస్తే। యదనేన హవిషాశాస్తే। తదశ్యాత్ తదృధ్యాత్। తదస్మై దేవా రాసన్తాం। త

బ్రా॥ తృ॥ షంతామితి తస్మిన్నుపహూతః। విశ్వేమస్యప్రియాఉపహూతం। విశ్వస్యప్రియస్యోపహూతస్యో

పహూతః॥౩॥ సవారోషభవర్హ్యయతా ఉపహూతా తగ్వావిష్టర గా ఉపహూతాశ్చైత్యాభిచ॥౪॥ దేవంబర్హిః।

వసువనేవసుధేయస్యవేతు। దేవోనరాశంసః। వసువనేవసుధేయస్యవేతు। దేవోఅగ్నిస్స్విష్టకృత్। సు

ద్రవిణామంద్రః కవిః। సత్యమన్మాయజీహోతా। హోతుర్హోతురాయజీయాన్। అగ్నేయాందేవానయా

౪౫ ట్। యాంఅపిప్రైః। యేతేహోత్రే అమత్సత। తాగ్ంససనుషీగ్ంహోత్రాం దేవంగమాం। దివిదేవేషు

యజ్ఞమేరయేమం। స్విష్టకృచ్చాగ్నే హోతాభూః। వసువనేవసుధేయస్యనమోవాకేవీహి॥౧॥ అపిప్రైఃషం

చచ॥౭॥ ఇదంద్యావాపృథివీ భద్రమభూత్। ఆర్ధ్మసూక్తవాకం। ఉతనమోవాకం। ఋధ్యాస్మసూక్తో

చ్యమగ్నే। త్వగ్ంసూక్తవాగసి। ఉపశ్రితోదివఃపృథివ్యోః। ఓమన్వతీతేస్మిన్యజ్ఞేయజమానద్యావా

పృథివీస్తాం। శంగయేజీరదానూ। అత్రస్నూఅప్రవేదే। ఉరుగవ్యూతీఅభయంకృతౌ॥౧॥ వృష్టిద్యావా

రీత్యాపా। శంభువౌమయోభువౌ। ఊర్జస్వతీచపయస్వతీచ। సూపచరణాచస్వధిచరణాచ॥ తయోరా

జసౌసగం శిశాధి॥ ౧ ॥ జనే నాము ష్టైచ॥ ౧౧ ॥ ఉపహూతగం రథంతరగం సహపృథివ్యా। ఉపమా రథంతరగం సహ
పృథివ్యా హ్వయతాం। ఉపహూతం వామదేవ్యగం సహాంతరిక్షేణ। ఉపమా వామదేవ్యగం సహాంతరి
క్షేణ హ్వయతాం। ఉపహూతం బృహత్సహ దివా। ఉపమా బృహత్సహ దివా హ్వయతాం। ఉపహూ
తాః సప్తహోత్రాః। ఉపమా సప్తహోత్రా హ్వయంతాం। ఉపహూతా ధేనుగ్ం సహర్షభా। ఉపమా ధేనుస్సహ
ర్షభా హ్వయతాం॥ ౧ ॥ ఉపహూతో భక్షస్సఖా। ఉపమా భక్షస్సఖా హ్వయతాం। ఉపహూతా౩
హో। ఇడోపహూతా। ఉపహూతేడా। ఉపో అస్మాగ్ం ఇడా హ్వయతాం। ఇడోపహూతా। ఉపహూ
తేడా। మానవీ ఘృతపదీ మైత్రావరుణీ॥ బ్రహ్మ దేవకృతముపహూతం॥ ౨ ॥ దైవ్యా అధ్వర్యవ ఉపహూ
తాః। ఉపహూతా మనుష్యాః। య ఇమం యజ్ఞమవాన్। యే యజ్ఞపతిం వర్ధాన్। ఉపహూతే ద్యా
వాపృథివీ। పూర్వజే ఋతావరీ। దేవీ దేవపుత్రే॥ ఉపహూతోయం యజమానః। ఇంద్రాణీవావిధవా। అది
తిరివ సుపుత్రా। ఉత్తరస్యాం దేవయజ్యాయా ముపహూతః। భూయసి హవిష్కరణ ఉపహూతః। దివ్యే

(బ్రా)॥త్రీ॥ దక్షిణైర్హోదేవేభ్యోవచనత్వే(వ)యమగ్నేర్వానుహా॥ ఇష్టంచవీతంచ।అభిచనోద్యావాపృథివీ అగగ్ంహాసస్వా।
తాం।ఇహగతిర్వామస్యేదంచ।నమోదేవేభ్యః॥౧॥అభయంకృతావశ్కృతాగ్నిరిదగ్ంహవిరజుషతమహేం
46 ద్ర ఇదగ్ంహవిరజుషతసజాతవనస్యామాశాస్తేవీతంచత్రిణిచ॥౧౦॥తచ్ఛంయోరావృణీమహే।గాతుంయ
జ్ఞాయ।గాతుంయజ్ఞపతయే।దైవీస్వస్తిరస్తునః।స్వస్తిర్మానుషేభ్యః।ఊర్ధ్వంజిగాతుభేషజం।శంనో
౪౬ అస్తుద్విపదే।శంచతుష్పదే॥౧౧॥తచ్ఛంయోరష్టౌ॥౧౧॥ఆప్యాయస్వసమేతు।ఇహత్వష్టారమగ్రియం।తంనః
తురీపం।దేవానాంపత్నీరుశతీరవంతునః।ప్రావంతునస్తుజయేవాజసాతయే।యాఃపార్థివాసోయా
అపామపివ్రతే।తానోదేవీస్సుహవాశ్శర్మయచ్ఛత।ఉతగ్నావియంతుదేవపత్నీః।ఇంద్రాణ్యగ్నాయ్యశ్వి
నీరాట్।ఆరోదసీవరుణానీశృణోతు।వియంతుదేవీర్యఋతుర్జనీనాం।అగ్నిర్హోతాగృహపతిస్సరాజా।
విశ్వావేదజనిమాజాతవేదాః।దేవానాముతయోమర్త్యానాం।యజిష్ఠస్సప్రయజతామృతావా।వయ
ముత్వాగృహపతేజనానాం।అగ్నేఅకర్మసమిధాబృహంతం।అస్థూరినోగార్హపత్యానిసంతు।తిగ్మేననస్తే

ణాందేవా। కృష్ణేనట్వోక్షాపంచరథాయుజీవేస్వివిదాందేవేషు నౌదువశ్న ౧॥ జాతొజాయతె సుదినత్వే అహ్నాం।
సమర్య ఆ విదథె వర్ధమానః। పునంతి ధీరా అపసొ మనీషా దేవయా విప్ర ఉదియర్తి వాచం। యువా=
సువాసాః పరివీత ఆగాత్। స ఉ శ్రేయాన్భవతి జాయమానః। తంధీరాసః కవయ ఉన్నయంతి।
స్వాధ్యో మనసా దేవయంతః। పృథుపాజా అమర్త్యః। ఘృతనిర్ణిక్స్వాహుతః। అగ్నిర్యజ్ఞస్యహవ్య
వాట్। తంసబాధో యతస్రుచః। ఇత్థా ధియా యజ్ఞవంతః। ఆ చక్రురగ్నిమూతయె। త్వంవ
రుణ ఉత మిత్రో అగ్నె త్వాంవర్ధంతిమతిభిర్వసిష్ఠాః। త్వే వసు సుషణనాని సంతు। యూయంపా
త స్వస్తిభిస్సదా నః। ౩॥ సువీరం దువస్యామోఽష్టాచత్వారింశతాయుక్షే దగ్నెస్సమిధా సమిద్ధం। నాభాపృ
థివ్యాస్సంగథివామస్య। వర్ష్మం దివస్పద ఇడస్పదె వెత్వాజస్వెతర్యజ। హోతా యక్షే తనూనపాం తమదితె ర్గర్భం
భువనస్య గోపాం। మధ్వా దేవో దేవేభ్యో దేవయానాన్పథో అనక్తు వెత్వాజస్వెతర్యజ॥ ౧॥ హో
తా యక్షే నరాశంసం నృశస్త్రం నృప్రణేత్రం గోభిః వపావాం త్స్వధ్వైరైః శక్రైర్వాజైః। ప్రథమయా వా

బ్రా॥ తృ॥= ధామన్నుపహూతాః। ఇదంమేదేవాహవిర్జుషంతామితి తస్మిన్నుపహూతాః। విశ్వేమఆసన్ప్రియముపహూ
తం। విశ్వస్యప్రియస్యోపహూతస్యోపహూతాః॥ ౩॥ సహోర్షభావ్యయతాముపహూతగ్ం పుత్రాః షట్॥
57 సత్వంప్రహ్వోగ్నేమహానగ్నిశ్శ్రోతాసమిద్ధోగ్నిర్వృత్రాణ్యగ్నిర్హూత్వాఘోరోపహూతం దేవంబర్హిషాదదం ద్యా
వాపృథివీతబ్ధ్వంయోరాపాస్యయస్యోపహూతం। త్రయోదశచ॥ ౧౩॥ సత్వంవయగ్గ్ సాస్యమవృష్టివ్యావా
౮౨ శతాశ్వపానవవిగ్ంశతి ౩ ౨౮॥ హారిః ఓం తత్సతు శ్రీశాంతేశ్వరార్పణమస్తు॥ అంజంతిత్వామధ్వరే
దేవయంతః। వనస్పతేమధునాదైవ్యేన। యదూర్ధ్వస్తిష్ఠాద్రవిణేహధత్తాత్। యద్వాక్షయోమాతు
రస్యాఉపస్థే। ఉచ్ఛ్రయస్వవనస్పతే॥ వర్ష్మన్పృథివ్యాఅధి। సుమితీమీయమానః। వర్చోధాయజ్ఞవాహసే।
సమిద్ధస్యశ్రయమాణఃపురస్తాత్। బ్రహ్మవన్వానోఅజరగ్ంసువీరం। ఆరేఅస్మదమతింబాధమానః। ఉ
చ్ఛ్రయస్వమహతేసౌభగాయ। ఊర్ధ్వఊషుణఊతయే। తిష్ఠాదేవోనసవితా। ఊర్ధ్వోవాజస్య
సనితాయదంజిభిః। వాఘద్భిర్విహ్వయామహే। ఊర్ధ్వోనఃపాహ్యగ్ంహసోనికేతునా। విశ్వగ్ంసమత్రి

వియంత్వాజుషస్వహోతర్యజ। హోతాయక్షత్త్వష్టారమచ్ఛిద్రమపాకగ్ంరేతోధాంవిశ్రవసంయశో
ధాంపురురూపమకామకర్శనగ్ంసుపోషంపోషైస్స్యోత్సువీరో వీర్యైర్వ్యేత్వాజుషస్వహోతర్యజ ॥౮॥
హోతాయక్షద్వనస్పతిమభిహోవంప్రశస్తిభిర్యోజాస్పృష్టాశగ్శశవన్త్సరః। స్వధాస్వధితిరక్తమధుధాదవ్య
దేవో దేవేభ్యో హవ్యావాడ్వేత్వాజు[illegible]స్వహోతర్యజ। హోతాయక్షదగ్నిగ్గ్ స్వాహాజ్యస్య స్వాహామేద
సస్స్వాహాస్తోకానాగ్ం స్వాహాస్వాహాకృతీనాగ్ం స్వాహాహవ్యసూక్తీనాగ్ం స్వాహాదేవాగ్ం ఆజ్యపాగ్ంస్వా
హాగ్నిగ్ంహోత్రాజ్జుషాణాఅగ్నఆజ్యస్యవియంతుహోతర్యజ ॥౯॥ ప్రియమింద్రస్యసఖ్యంవేత్వాజుషస్వ
హోతర్యజ। సువీరోవీర్యైర్వ్యేత్వాజుషస్వహోతర్యజ చత్వారిచ ॥౧౦॥ అగ్నింతనూనపాతస్వరాశగ్ంసమగ్ని
మిద్ధరోచితోబర్హిపార్ద్వారఉషాసానక్తాదైవ్యాహోతిస్రస్త్వష్టారంవనస్పతిమగ్నింపంచవేత్వోకోవి
యంతుప్రీతిర్వేతామేకోవియంతుద్వివ్రేత్యోవోవియంతుహోతర్యజ। సమిద్ధోఅద్యమనుషో
దురోణే దేవోదేవాన్యజసిజాతవేదః। ఆచవహమిత్రమహశ్చికిత్వాన్। త్వందూతఃకవిరసిప్రచేతాః।

(బ్రా॥ ౪ తృ॥ పారస్మై న క్ష్మ్రుత్రు వెత్వాజ్యస్య హోతర్యజ। హోతా యక్షదగ్నిమిడ ఈడితో దేవోదేవాన్ ఆవక్షద్దూతో హవ్య
వాడమూరః। ఉపేమం యజ్ఞమవతూపేమాం దేవో దేవహూతిమవతు వేత్వాజ్యస్య హోతర్యజ॥ ౧॥ హో
తా యక్షద్బర్హిరూర్ణమ్రదసం సుష్టరీమోర్ణమ్రదా అస్మిన్ యజ్ఞే వి చ ప్ర చ ప్రథతాం స్వాసస్థం దేవేభ్యః। ఏమేనదద్య
48 వసవో రుద్రా ఆదిత్యాస్సదంతు ప్రియమింద్రస్యాస్తు వేత్వాజ్యస్య హోతర్యజ। హోతా యక్షద్దుర ఋష్వాః యు
క వష్యో కోశధావనీరుదాతాభిర్జిహతాం విపక్షోభిశ్శ్రయంతాం। సుప్రాయణా అస్మిన్ యజ్ఞే
౮౫ విశ్రయంతామృతావృధో వియంత్వాజ్యస్య హోతర్యజ। ౩॥ హోతా యక్షదుషాసానక్తా బృహ
తీ సుపేశసా నౄన్పతిభ్యో యోనిం కృణ్వానే। సంస్మయమానే ఇంద్రేణ దేవైరేదం బర్హిస్సీదతాం వీ
తామాజ్యస్య హోతర్యజ। హోతా యక్షద్దైవ్యా హోతారా మంద్రా పోతారా కవీ ప్రచేతసా। స్విష్టమద్యా
న్యః కరదిషా స్వభిగూర్తమన్య ఊర్జా సేతవా ఇమం యజ్ఞం దివి దేవేషు ధత్తాం వీతామాజ్యస్య హోతర్య
జ। ౪॥ హోతా యక్షత్తిస్రో దేవీరపసామపస్తమా అచ్ఛిద్రమద్యేదమపస్తన్వతాం। దేవేభ్యో దేవీర్దేవమపః

దివాచైతయంతీ| తిస్రోదేవీర్బర్హిరేదగ్గ్స్యోనం|సరస్వతీస్స్వపసస్సదంతు|య ఇమేద్యావాపృథివీ జని
త్రీ|రూపైరపిగ్ంశద్భువనానివిశ్వా|తమద్యహోతరిషితోయజీయాన్|దేవంత్వష్టారమిహయక్షివిద్వాన్|
౮||ఉపావసృజత్మన్యాసమంజన్|దేవానాంపాథఋతుథాహవీగ్ంషి|వనస్పతిశ్శమితాదేవోఅగ్నిః|
స్వదంతుహవ్యంమధునాఘృతేన|సద్యోజాతోవ్యమిమీతయజ్ఞం|అగ్నిర్దేవానామభవత్పు
రోగాః|అస్యహోతుఃప్రదిశ్యృతస్యవాచి|స్వాహాకృతగ్ంహవిరదంతుదేవాః|౯||యజ్ఞస్యానంయ
జథ్యైవిద్వానష్టౌచ|౩||అగ్నిర్హోతానైఅధ్వరే|వాజీసన్పరిణీయతే|దేవోదేవేషుయజ్ఞియః|పరి
త్రివిష్ట్యధ్వరం|యాత్యగ్నిరథీరివ|ఆదేవేషుప్రయోదధత్|పరివాజపతిఃకవిః|అగ్నిర్హవ్యాన్యక్రమీ
త్|దధద్రత్నానిదాశుషే|౧||అగ్నిర్హోతాతాసోనవ||౪||అజైదగ్నిః|అసనద్వాజన్ని|దేవోదేవేభ్యోహవ
వ్యవాట్|ప్రాంజోభిర్హిన్వానస్సః|ధేనాభిఃకల్పమానః|యజ్ఞస్యాయుఃప్రతిరన్|ఉపప్రేష్యహోతః|హ
వ్యాదేవేభ్యః|అజైదపాం||౫||దైవ్యాశ్శమితారఉతమనుష్యాఆరభధ్వం|ఉపనయతమేధ్యాదురః|ఆ

(బ్రా॥ తృ॥ = తనూనపాత్పథ ఋతస్య యానాన్ । మధ్వా సమంజంత్స్వదయా సుజిహ్వ । మన్మాని ధీభిరుత యజ్ఞమృంధన్ ।
దేవత్రా చ కృణుహ్యధ్వరం నః । నరాశగ్ంసస్య మహిమానమేషాం । ఉపస్తోషామ యజతస్య యజ్ఞైః ॥ ౧ ॥
49 తే సుక్రతవః శుచయో ధియంధాః । స్వదంతు దేవా ఉభయాని హవ్యా । ఆజుహ్వాన ఈడ్యో వంద్య
శ్చ । ఆయాహ్యగ్నే వసుభిః సజోషాః । త్వం దేవానామసి యహ్వ హోతా । స ఏనాన్ యక్షీషితో యజీ-
యాన్ । ప్రాచీనం బర్హిః ప్రదిశా పృథివ్యాః । వస్తోరస్యా వృజ్యతే అగ్రే అహ్నాం । వ్యు ప్రథతే వితరం వరీయః ।
౮౭ దేవేభ్యో అదితయే స్యోనం ॥ వ్యచస్వతీరుర్వియా విశ్రయంతాం । పతిభ్యో న జనయః శుంభమానాః ।
దేవీర్ద్వారో బృహతీర్విశ్వమిన్వాః । దేవేభ్యో భవత సుప్రాయణాః । ఆ సుష్వయంతీ యజతే ఉపా-
కే । ఉషాసానక్తా సదతాం నియోనౌ । దివ్యే యోషణే బృహతీ సురుక్మే । అధి శ్రియగ్ం శుక్రపిశం దధానే ।
దైవ్యా హోతారా ప్రథమా సువాచా । మిమానా యజ్ఞం మనుషో యజధ్యై ॥ ౨ ॥ ప్రచోదయంతా విద-
థేషు కారూ । ప్రాచీనం జ్యోతిః ప్రదిశా దిశంతా । ఆ నో యజ్ఞం భారతీ తూయమేతు । ఇడా మనుష్వ

ధత్తాద్భ్యాహూమాశావిష్ణుత థాతథా॥ ౬॥ జుష్టస్య సప్రథస్తమం। వచోదేవప్సరస్తమం। హవ్యాజు
హ్వానఆసని। ఇమం నో యజ్ఞమమృతేషుధేహి। ఇమాహవ్యా జాతవేదోజుషస్వ। స్తోకానామ
గ్నేమేదసోఘృతస్య। హోతః ప్రాశానప్రథమోనిషద్య। ఘృతవన్తః పావకతే। స్తోకాశ్చ్యోతంతిమేద
సః। స్వధర్మం దేవవీతయే॥ ౧౦॥ శ్రేష్ఠం నో ధేహి వార్యం। తుభ్యం స్తోకాఘృతశ్చుతః। అగ్నే విప్రాయ
సంత్య। ఋషిః శ్రేష్ఠః సమిధ్యసే। యజ్ఞస్య ప్రావితా భవ। తుభ్యగ్గ్ శ్చోతంత్యధ్రిగో శచీవః। స్తోకా
సో అగ్నే మేదసో ఘృతస్య। కవిశస్తో బృహతా భానునాగాః। హవ్యా జుషస్వ మేధిర। ఓజిష్ఠం తేమ
ధ్యతో మేద ఉద్భృతం। ప్రతేవయం దదామహే। శ్చోతంతి తే వసో స్తోకా అధిత్వచి। ప్రతితాం దే
వశో విహి॥ ౧౧॥ దేవవీతయే ఉద్భృతం త్రీణిచ। ౧౨॥ ఆవృత్రహణా వృత్రహభిః శుష్మైః। ఇంద్రయా
తం నమోభిరగ్నే అర్వాక్। యువగీర్భిర్ధీభిరతేవేభిరింద్ర। అగ్నే అస్మే భవతముత్తమేభిః। హో
తా యక్షదింద్రాగ్నీ। ఛాగస్య వపాయా మేదసః। జుషేతాం హవిః। హోతర్యజ। విహ్వ్యాఖ్యన్మనసా

బ్రా॥ ప్రై॥ ఆ శాసా నా మేధపతిభ్యాం మేధం। ప్రాస్మా అగ్నిం భరత। స్తృణీత బర్హిః। అన్వేనం మాతా మన్యతాం। అ
నుపితా। అను భ్రాతా సగర్భ్యః। అను సఖా సయూథ్యః। ఉదీచీనాం అస్య పదో నిధత్తాత్। ౧॥ సూ
50 ర్యం చక్షుర్గమయతాత్। వాతం ప్రాణమన్వవసృజతాత్। దిశః శ్రోత్రం। అంతరిక్షమసుం। పృథివీ
గ్ం శరీరం। ఏకధాస్య త్వచమాచ్ఛ్యతాత్। పురా నాభ్యా అపిశసో వపాముత్ఖిదతాత్। అంతరేవోష్మా
ణం వారయధ్వాత్। శ్యేనమస్య వక్షః కృణుతాత్। ప్రశసా బాహూ॥ ౨॥ శలా దోషణీ। కశ్యపేవా
౫౦ గ్ంసా। అచ్ఛిద్రే శ్రోణీ। కవషోరూ స్రేకపర్ణాష్ఠీవంతా। షడ్విగ్ంశతిరస్య వంక్రయః। తా అను
ష్ఠ్యోచ్చ్యావయతాత్। గాత్రంగాత్రమస్యానూనం కృణుతాత్। ఊవధ్యగోహం పార్థివం
ఖనతాత్। అస్నా రక్షః సగ్ంసృజతాత్। వనిష్ఠుమస్య మా రావిష్ట। ౩॥ ఉరూకం మన్యమానాః। నేద్వస్తోకే త
నయే। రవితా రవచ్ఛమితారః। అధ్రిగో శమీధ్వం। శమీధ్వమధ్రిగో। అధ్రిగుశ్చాపాపశ్చ। ఉభౌ దేవా
నాగ్ం శమితారా। తావిమం పశుగ్ం శ్రపయతాం ప్రవిద్వాగ్ంసా। యథాయథాస్య శ్రపణం తథాతథా। ౪॥

ష యన్నిధ్రువస్ సన్। తంత్వా నరః ప్రథమం దేవయంతో మహో రాయె చితయంతో అనుగ్మన్। వ్రతేవ యంతం బ
హుభిర్వసవ్యైః స్త్వే రయిం జాగృవాంసో అనుగ్మన్॥౧॥ రుశంతమగ్నిం దర్శతం బృహంతం। వపావంతం
విశ్వహా దీదివాంసం॥ పదం దేవస్య నమసా వియంతః శ్రవస్యవః శ్రవ ఆపన్నమృక్తం। నామాని చిద్దధిరే యజ్ఞియా
ని భద్రాయాం తే రణయంత సందృష్టౌ। త్వాం వర్ధంతి క్షితయః పృథివ్యాం। త్వాం రాయ ఉభయాసో జనానాం
త్వం త్రాతా తరణే చేత్యో భూః। పితా మాతా సదమిన్మానుషాణాం॥౨॥ స పర్యేణ్యః స ప్రియో విక్ష్వగ్నిర్హో
తా మంద్రో నిషసాదా యజీయాన్। తంత్వా వయం దమ ఆదిదివాంసం। ఉప జ్ఞుబాధో నమసా సదేమ। తం
త్వా వయం సుధ్యో నవ్యమగ్నే। సుమ్నాయవ ఈమహే దేవయంతః। త్వం విశో అనయో దీద్యానః। దివో
అగ్నే బృహతా రోచనేన। విశాం కవిం విశ్పతిం శశ్వతీనాం। నితోశనం వృషభం చర్షణీనాం॥౩॥ ప్రేతీషణిమిష
యంతం పావకం। రాజంతమగ్నిం యజతం రయీణాం। సో అగ్న ఈజే శశమే చ మర్తః। యస్త ఆనట్సమి చ
దా హవ్యదాతిం। య ఆహుతిం పరివేదా నమోభిః। విశ్వేత్స వామా దధతే త్వోతః। అస్మా ఉ తే మహి మహే

బ్రా॥ తృ॥= వస్యన్నిచ్ఛన్। ఇంద్రాగ్నీ జ్ఞాసఉతవాస జాతాన్॥౧॥ నాన్యాంతయువ త్ప్రమతిరస్తి మహ్యం। సవాం ధియం
వాజయంతీమతక్షం। పేతాయుక్త్వాదింద్రాగ్నీ పు[illegible]డాశస్య జుషేతాగ్ం హవిః। పేతర్యజ। త్వావహా
ద జతే అజ్జిరందూత్యాయ। హవిష్మంతస్సుమినాన్నా నుప్షాస ౨యుస్వదేవై ఠాసదో బర్హిరగ్నే। అవాంసన్యస్మై సుదినా
భవంతు। ప్రేతాయుక్తోదగ్నిం। పురోడాశస్య జుషతాగ్ం హవిః। వేతర్యజ॥౨॥ సజ్జాతానగ్నిందర్వైచ। వ॥ విశ్వ
51 ఖ్యంత్వా మీడతే ద్వి॥ గ భూర్ణి ప్రప్రుం ప్రమతి మిచ్ఛమానః। కాం రరయి యమళసం హార్య్ఖాజ౪॥ ఇంద్రా
గ్నే వృత్రహణాసువజ్రా। ప్రసెలాన వ్యభిసిత్ర రతం దెష్ణైః। మాంచ్ఛైర్భర శ్లైగ రితి నాధమానాః। పిత్యసాగ్ళ
౯౧ త్రీరను యచ్ఛమానాః। ఇంద్రాగ్నీ భ్యాం కంవృష సెలామదంత్రీ। తావశ్నాప్రధిష నా యాత్ప్రపేస్ధ। అగ్నిగ్ం సుదీ
తిగ్ం సుదృశంగృణంతః। నమసోవమస్త్వేడ్యంజాతవేదః। తాహ్లండూతమరతిగ్ం హవ్యవాహం। దేవాఅకృణ్వన్నమృ
తస్యనాభిం॥౧॥ జాతవేదోరుర్యైచ। త్వగ్ం హ్యగ్నే ప్రథమోమనోతా। అస్యాధియో అభవోదస్మహోతా। త్వగ్ం సీం
వృషంనకృణో దుష్టరీతు। సహోవిశ్వస్మైసహసే సహధ్యై। అధాహోతాన్యసీదో యజీయాన్। ఇడస్పద ఇ=

వృత్రాణాం। కరత ఏవైంద్రాగ్న్యా జుషేతాంగ్ హవిః। హోతర్యజ। దేవే ఆజ్యపా వనస్పతే హవిర్గషి। ఆరంభా ఉపనర్ష్
త్పృథివ్యాస్త్రి అర్థం॥౭॥ ప్రథక్షైణైత్ర్ రశనయాని యజూంయ। ఋతస్య వత్మ పథిభిరజిష్ఠైః। హోతాయ
క్షద్వనస్పతిమభిహి। విష్టతమయా రభిష్టయా రశనయాధిత। యత్రేంద్రాగ్న్యోరాశ్ఛాగస్య హ
విషః। ప్రియాధామాని। యత్ర వనస్పతేః ప్రియాపాథాగ్ంసి। యత్ర దేవానామాజ్యపానాం ప్రి
యాధామాని। యత్రాగ్నేర్హోతుః ప్రియాధామాని। తత్రైతం ప్రస్తుత్యేవోపస్తుత్యేవోపావస్ర
క్షత్। రభీయాగ్ంసమివ కృత్వీ॥౩॥ కరదేవం దేవో వనస్పతిః। జుషతాంగ్ హవిః। హోతర్యజ। పిప్రీహా
దేవాగ్ం ఉశతో యవిష్ఠ। విద్వాగ్ం ఋతూగ్ం ఋతుపతే యజేహ। యే దైవ్యా ఋత్విజస్తేభిరగ్నే।
త్వగ్ం హోతౄణామస్యాయజిష్ఠః। హోతాయక్షదగ్నిగ్ం స్విష్టకృతం। అయాడగ్నిరింద్రాగ్న్యోరాశ్ఛాగ
స్య హవిషః ప్రియాధామాని। అయాడ్వనస్పతేః ప్రియాపాథాగ్ంసి। అయాడ్దేవానామాజ్యపానాం
ప్రియాధామాని। యక్షదగ్నేర్హోతుః ప్రియాధామాని। యక్షత్స్వం మహిమానం। ఆయజతామేజ్యా ఇషః।

బ్రా॥ త్వే॥ విధేమ। నవా̃భిరగ్నే సమిధోత హవ్యైః। వేద సూనో సహసో గీర్భిరుక్థైః। ఆతే భద్రాయాగ్ం సుమతౌ యతే
మ।౪॥ ఆ యస్తతంథ రోదసీ విభాసా శ్రవోభిశ్చ శ్రవస్యస్తరుత్రః। బృహద్భిర్వాజైః స్థవిరేభిరస్మే
రేవద్భిరగ్నే వితరం విభాహి। నృవద్వసో సదమిద్ధేహ్యస్మే। భూరి తోకాయ తనయాయ పశ్వః। పూర్వీరిషో
బృహతీరారే అఘాః। అస్మే భద్రా సౌశ్రవసాని సంతు। పురూణ్యగ్నే పురుధా త్వాయా। వసూని రాజన్వసు
తా తే అశ్యాం। పురూణి హి త్వే పురువార సంతి। అగ్నే వసు విధతే రాజని త్వే చ॥౫॥ జాగృవాగ్ంసో అనుగ్మ
న్నృషు షాహసాం చర్షణీనాం యతేమా శర్మ యంధ్వే చ।౧౦॥ ఆ భరతం శిక్షతం వజ్రబాహూ। అస్మాగ్ం ఇంద్రాగ్నీ
అవతగ్ం శచీభిః। ఇమే ను తే రశ్మయః సూర్యస్య। యేభిస్సపిత్వం పితరో న ఆయన్। ప్రేంతా యజ్ఞే
దింద్రాగ్నీ। బాంగస్వహా విషుఆ త్రామేత్వే। మధ్యతో మేద ఉద్భృతం। పురా ద్వేషోభ్యః। పురా పౌరుషే
య్యా వృక్షభః। ఘసత్రిన్నానం।౧॥ ఘూనే ఉద్రాణాం యవసప్రథమానాం। సుమత్క్షరాణాగ్ం శతరుద్రియా
ణాం। అగ్నిష్వాత్తానాం పేపీవదనానాం। పార్శ్వతః శ్రోణితః శితామత ఉత్పార్శ్వతః। అంగాదంగాద

ష్మతెమోవడేమ వసువనే వసుధేయస్యవేతు యజ| దేవీర్ద్వారస్సంఘాతే విడ్వీర్యామంఛ్ఛిథిరాధ్వ వా
దేవహూతావత్సుర్జ్మెనాస్త్రరుగాల్ల ఆమిషిూయత్సుమారో వానవ జాతే హ్యైనా అర్వారోముక
కాంతః పృగాగ్వసువనేవసుధేయస్య వియంతుయజ|౧|| దేవీ ఉషాసానక్తాద్యస్మిన్యజ్ఞే ప్ర
యత్యహ్వాతామపినూనం దైవీర్విశః ప్రాయాసిష్టాం సుప్రీతే సుధితే వసువనే వసుధేయస్య వీతాం
యజ| దేవీ జోష్ట్రీ వసుధితీ యయో రన్యాఘా ద్వేషాంసి యూయవదాన్యావక్షద్వసువార్యా
ణి యజమానాయ వసువనే వసుధేయస్య వీతాం యజ|౨|| దేవీ ఊర్జాహుతీ ఇషమూర్జమ
న్యావక్షత్సగ్ధిం సపీతిమన్యానవేన పూర్వం దయమానా స్యామపురాణేన నవం తాం ఊర్జమూ
ఊసు ర్జాహుతీ ఊర్జమానే అధాతాం వసువనే వసుధేయస్య వీతాం యజ| దేవా దైవ్యా హోతారా నేష్టా
రా పోతారా హతాఘశగ్సావా భరద్వసూ వసువనే వసుధేయస్య వీతాం యజ|౩|| దేవీస్తిస్రస్తిస్రో
దేవీరిడా సరస్వతీ భారతీ ద్యాం భారత్యాదిత్యైరస్పృక్షత్సరస్వతీమగ్ రుద్రైర్యజ్ఞమావీదిహైవేడయా

బ్రా॥ త్వ॥= కృణ్వానో అధ్వరా జాతవేదాః। జుషతాగ్ంహవిః। హోతర్యజ॥౪॥ నూనమర్థం కృత్వే పాథాగ్ంసిస
ప్రచ॥౧౧॥ త్వేహోవా యద్విదథం వాజినేలాగ్నూ్నః గేచ్ఛవిః ప్రాః ప్రమతిమిచ్ఛమానాః। అశ్వంతో
53 నకానాప్త్వాం నక్షేమాణాః। ఇంద్రాగ్నీ జుష్టావలతతోనరస్త్రై। వనస్పతే రశనయాభిధాయ। పిష్టతమ
యావయునాని విద్వాన్। వహదేవత్రాదిధిషోహవీగ్ంషి। ప్రచదాతారమమృతేషువోచః। అగ్ని
౭౩ గ్గ్స్విష్టకృతం। అయాడగ్నిరింద్రాగ్నియోశ్ఛాగస్య హవిషః ప్రియాధామాని॥౧॥ అయాడ్వనస్ప
తేః ప్రియాపాథాగ్ంసి। అయాడ్దేవానామాజ్యపానాం ప్రియాధామాని। యక్షదగ్నేర్హోతుః ప్రి
యాధామాని। యక్షత్స్వం మహిమానం। ఆయజతామేజ్యా ఇషః। కృణ్వానో అధ్వరా జాతవేదాః।
జుషతాగ్ంహవిః। అగ్నే యదద్య విశో అధ్వరస్య హోతః। పావకశోచే వేష్ట్వగ్ంహి యజ్వా। ఋతా
యజాసి మహినా వియద్భూః। హవ్యావహ యవిష్ఠ యాతే అద్య॥౨॥ ధామాని ఘూరా కేతం చ।౨౨॥ దే
వం బర్హిస్సుదేవం దేవైస్స్యాత్సువీరం వృక్తైర్వస్తోర్వృక్తం జైవతాకేభ్యః ప్రభృతే మేతాత్వస్నాస్త్రాయా బర్హి

తారా దెవీస్తిస్రస్తిస్రోదెవీర్దెవో నరాశఁసో దెవో వనస్పతిర్దెవం బర్హిర్వారితీనాం దెవో అగ్నిః స్విష్ట
కృత్సుద్రవిణా ఆవహా యజ్ఞ | వెతు వియంతు చతుశ్శ్రుతా మెకెరా వియంతు చతుశ్శ్రుతు నమో వాకే
వివాహా యజ | దెవం బర్హిః | వసువనె వసుధెయస్య వెతు యజ | దెవీర్ద్వారః | వసువనె వసుధెయస్య
వియంతు | దెవీ ఉషాసానక్తా | వసువనె వసుధెయస్య వీతాం | దెవీ జోష్ట్రీ | వసువనె వసుధెయస్య వీ
తాం | దెవీ ఊర్జాహుతీ | వసువనె వసుధెయస్య వీతాం | ౧ || దెవా దైవ్యా హోతారా | వసువనె వసుధె
యస్య వీతాం | దెవీస్తిస్రస్తిస్రో దెవీః | వసువనె వసుధెయస్య వియంతు | దెవో నరాశఁసః | వసువనె
వసుధెయస్య వెతు | దెవో వనస్పతిః | వసువనె వసుధెయస్య వెతు | దెవం బర్హిర్వారితీనాం | వసువనె
వసుధెయస్య వెతు | ౨ || దెవో అగ్నిస్స్విష్టకృత్ | సుద్రవిణా మంద్రః కవిః | సత్యమన్మాయజీ హోతా హోతు
ర్హోతురాయజీయాన్ | అగ్నె యాన్దెవానయాట్ | యాఁ అపిప్రెః | యెతె హోత్రె అమత్సత | తాఁ
సస్నుషీం హోత్రాం దెవంగమాం | దివి దెవెషు యజ్ఞమెరయెమం | స్విష్టకృచ్చాగ్నె హోతా భూః | వ

ప్రా॥వ్యే॥ వసుమత్వాసథమాదంచమదేవమవసువనేవసుధేయస్యవియంతుయజ॥దేవోనరాశగ్ంసస్త్రిశీ
ర్షోషడక్షశ్శతమిదేనగ్ంశితిపృష్టా ఆదధతిసహస్రమీంప్రవహంతిమిత్రావరుణేదస్యహోత్రమర్హతోబృ
54 హస్పతిస్తోత్రమశ్వినాధ్వర్యవంవసువనేవసుధేయస్యవేతుయజ॥౪॥దేవోవనస్పతిర్వర్షప్రావా
ఘృతనిర్ణిగ్ద్యామగ్రేణాస్పృక్షదాంతరిక్షంమధ్యేనాప్రాః పృథివీముపరేణాదృగ్ంహీద్వసువనేవసుధే
యస్యవేతుయజ॥దేవంబర్హిర్వారితీనాంనిధేధాసిప్రచ్యుతేనామప్రచ్యుతంనికామధరణం
౯౪ పురుస్పార్హంయశస్వదేనాబర్హిషాన్యాబర్హీగ్ంష్యభిష్యామవసువనేవసుధేయస్యవేతుయజ॥దేవో
అగ్నిస్స్విష్టకృత్సుద్రవిణామంద్రః కవిస్సత్యమన్మాయజీహోతాహోతుర్హోతురాయజీయాన
గ్నేయాందేవానయాద్యానపిప్రేర్యేతేహోత్రే అమత్సతవాగ్ససనుషాగ్హోత్రాందేవంగమాందివిదే
వేషుయజ్ఞమేరయేమగ్ంస్విష్టకృచ్చాగ్నిర్హోతాభూర్వసువనేవసుధేయస్యనమోవా[illegible]కేవీహి యజ॥౫॥
యజైకంచ॥౧౩॥దేవంబర్హిర్వారితీనాందేవీర్ద్వారోదేవీఉషాసానక్తాదేవీజోష్ట్రీదేవీఊర్జాహుతీదేవాదైవ్యాహో

అతెజా అవీర్య స్స్యాత్। స జుహుయాత్। తుభ్యంతా అంగిరస్తమ। విశ్వాస్సుక్షితయః పృథక్। అగ్నికామాయ
యెమిరన్నితి। కామమేవాస్మిందధాతి।౧॥ కామమేప్రుతా ఎనం కామా నుప్రయాంతి। తెజస్వ్యెవ వీర్యావాన్భవతి। సం
వతిరావ్ర ఎషాయజ్ఞస్య। యెదాగ్న్యనస్యాప్తా యత్రముప్తై తి। స యదుదద్రావయతి। విచ్ఛిత్తిరేవాస్యసా। తంప్రాంచ
ముద్ధృత్య। మనసోపతిష్ఠేత। మనో వై ప్రజాపతిః। ప్రాజాపత్యో యజ్ఞః।౨॥ మనసైవ యజ్ఞగ్ంసంతనో
తి। భూరిత్యాహ। భూతో వై ప్రజాపతిః। భూతిమేవోపైతి। దివా ఎష ఇంద్రియె గావశ్యగార్హ్యతె। య
స్యాహితాగ్నేరగ్నిరపక్షాయతి। యావచ్ఛమ్యయా ప్రవిధ్యేత్। యదితావదపక్షాయేత్। తగ్ంసంభరేత్।
ఇదం త్వకంపర ఉత్త్వకం।౩॥ తృతీయెన జ్యోతిషా సంవిశస్వ। సంవేశనస్తనువై చారురేధి। ప్రియొదేవానాం
సై పరమెజనిత్ర ఇతి। బ్రహ్మణైవైనగ్ం సంభరతి। [illegible]వ తతః ప్రాయశ్చిత్తిః। యదివరస్తరామపక్షాయేత్। అను
ప్రయాయావస్యేత్। సైవ తతః ప్రాయశ్చిత్తిః। ఓషధీర్వా ఎతస్య పశూన్పయః ప్రవిశతి। యస్యహావిష
వత్సా అపాకృతా ధయంతి।౪॥ తాన్యదుద్దుహ్యాత్। యాతయామ్నా హవిషా యజెత। యన్నదుహ్యాత్। య

బ్రా॥ తృ॥= సువనేవసుధే యస్య నమోవాకే విధా ।౩॥ వితాంవెత్వభూశాకేం చ॥౧౮॥ అగ్నిమద్యహెం తారమవ్యక్షేతాయం
యజమానః పచన్త్పక్త్రేః పచన్నృహోదాశం బధ్నంనిదాగ్ని భ్యాంభ్యాగగసూపస్థా అద్యదేవోవనస్పర భవది
ద్రాగ్నిభ్యాం ఛాగనాఘసాం తమెదస్తః ప్రతిపచతాగ్రభీష్టా మవీవృధేతాం పురోడాశేనత్వామ
ద్యకషిఅకేషె యురక్షే ణాం నపాదవృణితా యం యజమానో బహలుభ్య ఆసంగతెభ్యం ఎషమెదమ
వసుతాద్వాయుక్షేవ తన్ఇలితా యహెవాదేవదానాన్యదుస్సాన్యస్మా అచశాస్వాచగురుస్మెషితశ్చావోతర
సిభద్రవాచ్యాయ ప్రేషితోమానుషః సూక్తవాకాయ సూక్తా బ్రూహి ॥౧॥ అగ్నిముఖ్యైవేం । అంజంతిపో
తాయక్షేః ఘమిదెక్షా అద్యాగ్నిర జైద్దేవా జుషసావవృత్రవాసాగశ్లిస్త్ర స్రగ్వవ్యభరతే ముఖెహావా యద్దేవ
బర్హిషాస్యదెవం దేవం బర్హిషాగ్నిమద్యపంచదశ।౧॥౧౫॥ అంజంతితేస్యక్తే తపో జుషస్వ భరతం దేవో
వనస్పతిః పంచ చత్వారిగశత్ ॥వేంతత్పుత్॥=॥= వాశింజేంసర్వాన్ వా ఏషోగ్నౌ కామాన్ప్రవేశయతి। యోగ్ని
నన్వాధాయ వ్రతమపైతి। సయదనిష్టాప్రయాయాత్। అకామప్రీతా ఏనం కామానానుప్రాయాయుః

అగ్నింవా అన్వన్యా దేవతాః। ఇంద్రమన్వన్యాః। తా ఏవోభయీః ప్రీణాతి। పయో వా ఓషధయః। పయః
పయః। పయ ఏవాస్మై పయో వరుంధే। అథోత్తరస్మై వా ఏషా వత్సాన పాకేఽర్యాత్ర। స్త్రైవ తత్ప్రాయ
శ్చిత్తిః। అథో ఖల్వాహుః ఏతస్య వా యజ్ఞస్య విహాయుతే। యస్య ప్రత్యేవ హన్వత్త్యే నాలం భుక్త్వా భవతి। తామ
రుధ్య యజేత। సర్వస్యైవ యజ్ఞేన యజతే। తామిష్ట్వా పప్వాయితే। అమూం వా మస్యై। సా త్వం। ద్వా
రవాం పృథివీ త్వం। సామాహం। ఋక్త్వం। తావేహ సంభవావ। సహ రేతో దధావ। పుంసే పుత్రాయ వే
త్తవై। రాయస్పోషాయ సుప్రజాస్త్వాయ సువీర్యాయేతి। అర్ధ ఏవైనాముపహ్వయతే। స్త్రైవ తత్ప్రాయ
శ్చిత్తిః। ౭॥ దధాతి యజ్ఞాలు పృష్కత్థ యంతి రుంధే ముర్యాదా ఋక్త్వ పాకుర్యా పృథివీ త్వమష్టౌ చ॥ ౧॥
సర్వాం త్వా యదనిష్ట్వా సం యతి దుద్వాయ తి వా అగ్నిర్దక్షాయతి యదిప్రస్రరాం వా ఓషధీర న్య
తరాన్వయ ఏవారభ్య ఉభయీరవరుంధే। ఋతుభిష్టం దేనజ్జువాయుయాత్। అప్రజా అపశురయజ
మానస్స్యాత్। యదనాయతనే నినయేత్। అనాయతనస్స్యాత్। ప్రాజాపత్యం ఋర్చా వల్మీకవపాయా

బ్రా॥ త్రై॥= జ్ణపరురంతరియాత్। వాయవ్యం యవాగూం నిర్వపేత్। వాయుర్వై పయసః ప్రదాపయితా।
స ఏవాస్మై పయః ప్రదాపయతి। పయో వా ఓషధయః। పయః పయః। పయ ఏవాస్మై పయోఽవ
రుంధే॥ ౧॥ అథోత్తరస్మై వావిషువత్తాసనపా కుర్యాత్। స్వైవతతం ప్రాయశ్చిత్తిః। అన్యతరాన్వానవ్య
56 ర్ధయతి। యే యజమానస్య సాయం గృహానాగచ్ఛంతి। యస్య సాయం దుగ్ధం గవాం విరాత్రమా
ర్ఛతి। ఇంద్రాయ వ్రీహీనస్మై రుహ్యోప వసేత్। పయో వా ఓషధయః। పయ ఏవారభ్య గృహే త్వోపవ
౯౬ సతి। యత్ప్రాతస్స్యాత్। తచ్ఛృతం కుర్యాత్॥ ౬॥ అథేతర ఐంద్రః పురోడాశస్స్యాత్। ఇంద్రియ ఏవాస్మై సమీ
చీ దధాతి। పయో వా ఓషధయః। పయః పయః। పయస్యేవాస్మై పయోఽవరుంధే। అథోత్తరస్మై వా
విషువత్తాసనపా కుర్యాత్। స్వైవతతం ప్రాయశ్చిత్తిః। ఉభయాన్వా ఏష దేవాన్స్వభాగధేయేనవ్యర్ధయతి।
యే యజమానస్య సాయం చ ప్రాతశ్చ గృహానాగచ్ఛంతి। యస్యోభగవా విరాతిమార్ఛతి॥ ౭॥ ఇంద్రం
పంచశరావమోదనం నిర్వపేత్। అగ్నిం దేవతానాం ప్రథమం యజేత్। అగ్నిముఖా ఏవ దేవతాః ప్రీణాతి।

రావాలతిస్కందేత్। త్రిష్టుభ్భిః పశుభిర్యజమానో వ్యృధ్యేత। యదుత్తరయాఽభిజుహుయాత్॥
౪॥ చతుష్పాద్భిః పశుభిర్యజమానో వ్యృధ్యేత। యత్రవేత్థ వనస్పతే దేవానాం గుహ్యా నామాని। తత్ర
హవ్యాని గామయేతి వానస్పత్యయర్చా సమిధమాధాయ। ఉత్తరాషిష్టమేవ పునర్జుహుయాత్।
వనస్పతినైవ యజ్ఞస్యార్త్తాం చానార్త్తాం చావయతి విదాధారః। తత్స్వృతావ్యో। అనాహుత్యో ద్వావుపునరిష్టా
తవ్యం। నైవతత్ప్రాయశ్చిత్తం। యత్పూర్వాహుత్యాం జైభ్యఃప్రాజ్ఞాంగారస్కందేత్। అధ్వర్యవే చ యజ
మానాయ చావేగ్నస్యాత్॥ ౫॥ యద్దక్షిణా। ప్రాంచం వ్యాస్తైచ యజమానాయ చావేగ్నస్యాత్। యత్ప్రత్య
క్। వైరం త్రిచపత్త్రిమస్యైచ యజమానాయ చావేగ్నస్యాత్। యదుదఙ్। అగ్నీధే చ పశుభ్యశ్చ యజ
మానాయ చావేగ్నస్యాత్। యదభిజుహుయాత్। రుద్రోఽస్య పశూన్ఘాతుకస్స్యాత్। యన్నాభిజుహు
యాత్। అశాంతం ప్రహాయేత॥ ౬॥ స్రువస్య బుధ్నేనాభినిదధ్యాత్। మాతామో మాయజ్ఞస్తమ స్మాయ
జమానస్తమత్। నమస్తే అస్త్వాయతే। నమో రుద్రపరాయతే। నమో యత్ర నిషీదసి। అముం మా

బ్రా॥ తృ॥ మవనయేత్ । ప్రజాపతేర్వై వక్షో వేశః । యజ్ఞః ప్రజాపతిః । ప్రజాపతావేవ యజ్ఞం ప్రతిష్ఠాపయ
తి । భూరితి త్వావా । భూతేర్వై ప్రజాపతిః ॥ ౧ ॥ భూతిమేవోపైతి । తత్త్వతా । అన్యాం దుగ్ధ్వా పునర్హో
57 తవ్యం । సైవ తత్ర ప్రాయశ్చిత్తిః । యత్ప్రాగ్వషట్కారాన్న జుహుయాత్ । అప్రజా అపశుర్యజమానస్స్యా
త్ । యదనాయతనే నినయేత్ । అనాయతనస్స్యాత్ । మధ్యమే నపర్ణేన ద్యావాపృథివ్యయర్చాం త్వ
౬౨ పరిధిం నినయేత్ । ద్యావాపృథివ్యోరేవైనత్ప్రతిష్ఠాపయతి ॥ ౨ ॥ తత్త్వతాపే । అన్యాం దుగ్ధ్వా పునర్హో
తవ్యం । సైవ తతః ప్రాయశ్చిత్తిః । యదవృష్టే న జుహుయాత్ । అపరూపమస్యాం త్మం జాయేత
కిలాసో వా స్యాదర్శసో వా । యత్ప్రత్యేయాత్ । యజ్ఞం విచ్ఛింద్యాత్ । స జుహుయాత్ ।
మిత్రో జనాన్కల్పయతి ప్రజానన్ ॥ ౩ ॥ మిత్రో దాధార పృథివీముత ద్యాం । మిత్రః కృష్టీరనిమిషా
భిచష్టే । సత్యాయ హవ్యం ఘృతవజ్జుహోతేతి । మిత్రేణైవైనత్కల్పయతి । తత్త్వతా । అన్యాం దు-
గ్ధ్వా పునర్హోతవ్యం । సైవ తతః ప్రాయశ్చిత్తిః । యత్పూర్వస్యామాహుత్యాం గృహీతాయాముత్త

శ్వైశ్వానరః। యద్వాభ్యాం వర్షాభ్యాం। అగ్నావేవాస్యాగ్నిహోత్రం హుతం భవతి ।౧।। ద్వాభ్యాం వర్షాభ్యాం తు వసుత్యైనాపరుం
ధ్యాత్। యద్వాభ్యాం వర్షాభ్యాం వసత్యాప్రపరుంధ్యాత్। యస్మిన్నేవాగ్నావాహుతయః। తం భాగధేయేన వ్యర్ధయే
త్। తస్మాద్వాభ్యాం వర్షాభ్యాం వసత్యైనాపరుంధ్యాత్। యది బ్రాహ్మణాం న విందేత్। దర్భస్తంబే హోతవ్యం। అగ్నిర్వావా
వైదర్భస్తంబః। అగ్నావేవాస్యాగ్నిహోత్రం హుతం భవతి। దర్భాన్ స్తృణాధ్యాసీత ।౩।। యది దర్భాన్నధ్యా
సీత। యావంతో వాగ్నావాహుతయః తిం జుహుయాత్। తావదధ్యాసీత। తస్మాద్దర్భానధ్యాసితవ్యః।
యది దర్భాన్న విందేత్। అప్సు హోతవ్యం। ఆపో వై సర్వా దేవతాః। దేవతాస్వేవాస్యాగ్నిహోత్రం హుతం భ
వతి। ఆపస్తు న పరిచక్షీత। యదాపః పరిచక్షీత।౪।। యావంత్యేవాప్సు హుతిం జుహుయాత్। తాం
పరిచక్షీత। తస్మాదాపో న పరిచక్ష్యాః। మేధ్యాశ్చ వా ఏతస్యామేధ్యాశ్చ తనువః సంసృజ్యంతే। యస్యా-
హితాగ్నేరగ్నిరగ్నిభిరగ్నిః సంసృజ్యంతే। అగ్నయే వివిచయే పురోడాశమష్టాకపాలం నిర్వపే-
త్। మేధ్యాం చైవాస్యామేధ్యాం చ తనువౌ వ్యావర్తయతి। అగ్నయే వ్రతపతయే పురోడాశమష్టాకపా

బ్రా॥ తృ॥ హాఁగస్సోఽరమేణుం హాఁహాఁగస్సారితియేన స్కందేత్। తం ప్రహారేత్। స వాఁ ప్రుక్ష్యం గౌఽవృకఘో జాతవేదాః। స్తో
మప్స్వేషా ఘృతవాంతున్నప్రతిరేత్॥ హాసోహా స్సైత్రితేహానే తాపుజహామ। గోహెహాషం సుప్వావేశపహాషంచ
58 యచ్చైతి। బ్రహ్మాస్త్రైనం ప్రహారతి। నైవ తతం ప్రాయశ్చిత్తిః॥౭॥ వై ప్రజాపతిః స్థాపయతి ప్రజానన్నభి
జుహుయాత్స్వాహా ద్రుమెత జహామత్త్రెనిచ్ఛ్ర॥ యద్విష్ణంశేన ప్రాజాపత్యయా యతైహావఠధ్యేమె
న యదవఛ్ఛైన యవహార్యస్యాం యత్వరాప్రయా జైభ్యః ప్రాజ్ఞం గారో యద్ధృష్టై సా యత్రాప్త్యగవ్
౧౮ దుదజ్వదభి జుహుయాత్॥ =॥ ఏవా ఏష ఇంద్రియేణా వీర్యేణాధ్యతే। యస్యాహితాగ్నేరగ్నిమథ్య-
మానో న జాయతే। యత్రాన్యం పశ్యేత్। తత ఆహృత్య హోతవ్యం। అగ్నావేవాస్యాగ్నిహోత్రం హుతం భవతి
యద్యన్యం న విందేత్। అజాయాం హోతవ్యం। ఆగ్నేయీ వా ఏషా। యదజా। అగ్నావేవాస్యాగ్నిహోత్రం హుతం
భవతి।౧॥ అజస్య తు నాశ్నీయాత్। యదజస్యాశ్నీయాత్। యామేవాగ్నావాహుతిం జుహుయాత్। తా
మద్యాత్। తస్మాదజస్య నాశ్యం। యద్యజాం న విందేత్। బ్రాహ్మణస్య దక్షిణే హస్తే హోతవ్యం। ఏష వా అగ్ని-

త్ప్రసవంతి।ఉపపరివ్యాప్తత్సుర్శ్వతశ్చయాః।తాభిశ్శ్నిపవిత్రాభిః।శుద్ధాంయజ్ఞమారభే।దేవాగాతువిదః=
గాతుంయజ్ఞాయవిందత।మనసస్పతినాదేవేన।వాతాద్యజ్ఞఃప్రయుజ్యతాం।తృప్తిర్యస్యైదివః।గాయ
త్రియాసోమఆభృతః॥౧॥సోమపీథాయసన్నయితుం।వకేలమంతరకూదదే।ఆపోదేవీశ్శుద్ధా
స్థ।ఇమాపాత్రాణిశుంధత।ఉపాతంశ్యాయదేవానాం।పర్ణవల్కముతశుంధత।పయోగృహ్ణేషుపయో
అఘ్న్యాయాసు।పయోవత్సేషుపయఇంద్రాయహవిషేధ్రియస్వ।గాయత్రీపర్ణవల్కేన।పయస్సో
మంశరీరాప్యమం॥౨॥అగ్నింగృహ్ణామిసురథంయోమయోభూః।యఉద్యంతమారోహంతిసూ
ర్యమహ్నా।ఆదిత్యంజ్యోతిషాంజ్యోతిరుత్తమం।శ్వోయజ్ఞాయరమతాందేవతాభ్యః।వసూ
న్రుద్రానాదిత్యాన్।ఇంద్రేణసహదేవతాః।తాఃపూర్వఃపరిగృహ్ణామి।స్వఆయతనేమనీషయా।ఇమామూ
ర్జంపంచదశీంయేప్రవిష్టాః।తాందేవాన్పరిగృహ్ణామిపూర్వః॥౩॥అగ్నిర్హవ్యవాడిహంతానావహంతు।
పౌర్ణమాసహవిరిదమేషాంమయి।అమావాస్యహవిరిదమేషాంమయి।అంతరాగ్నీపశవః=

బ్రా॥ తై॥ లంనిర్వపేత్ । అగ్నిమేవవ్రతపతిగ్ం స్వేన భాగధేయేనోపధావతి । స ఏవైనం వ్రతమాలంభయతి । ౫ ॥ గ
ర్భాన్స్రవంతమగదమకః । అగ్నిరింద్రస్త్వష్టా బృహస్పతిః । పృథివ్యామవచుశ్చోతైతత్ । నాభిప్రాప్నో
తి నిర్ఋతింపరాచైః । రేతో వా ఏతద్వాజినమాహితాగ్నేః । యదగ్నిహోత్రం తద్యత్స్రవేత్ । రేతో
59 స్య వాజినగ్గ్ స్రవేత్ । గర్భాన్స్రవంతమగదమకరిత్యాహ । రేత ఏవాస్మిన్వాజినందధాతి । ౬ ॥ అగ్నిరిత్యా
హ । అగ్నిర్వై రేతోధాః । రేత ఏవ తద్దధాతి । ఇంద్ర ఇత్యాహ । ఇంద్రియమేవాస్మిందధాతి । త్వష్టేత్యాహ
త్వష్టా వై పశూనాం మిథునానాగ్ం రూపకృత్ । రూపమేవపశుషు దధాతి । బృహస్పతిరిత్యాహ । బ్ర ॰
౧౬ హ్మ వై దేవానాం బృహస్పతిః । బ్రహ్మణైవాస్మై ప్రజాః ప్రజనయతి । పృథివ్యామవచుశ్చోతైతదిత్యా
హ । అస్యామేవైనత్ప్రతిష్ఠాపయతి । నాభిప్రాప్నోతి నిర్ఋతింపరాచైరిత్యాహ । రక్షసామపహత్యై
। ౭ ॥ అజాగ్నావేవాస్యాగ్నిహోత్రగ్ం హుతం భవతి । భవత్యాస్యాహుతపరిచక్షైతలంభయతి దధాతి దేవానాం బృహ
స్పతిః పంచ చ ॥ ౩ ॥ ఏవైయద్యనవమజాయాం బ్రాహ్మణస్య దర్భస్తంబే హోతవ్యం । యూపః పురస్తా

ఆదిత్యవ్రతపతే। ౨॥ వ్రతానాంవ్రతపతేవ్రతంచరిష్యామి। తచ్ఛకేయంతస్మైరాధ్యతాం। ఇమాంప్రాచీము
దీచీం। ఇషమూర్జమభిసంస్కృతాం। బహుపర్ణామశుష్కాగ్రాం। హరామిపశుపామహం। యత్కృ
ష్ణోరూపంకృత్వా। ప్రావిశస్త్వంవనస్పతీన్। తతస్త్వామేకవింశతిధా। సంభరామిసుసంభృతా। ౩॥ త్రీన్పరిధీ
న్ స్తిస్రస్సమిధః। యజ్ఞాయురనుసంచరాన్। ఉపవేషంమేక్షణంధృష్టిం। సంభరామిసుసంభృతా।
యాజాతాఓషధయోదేవేభ్యస్త్రియుగంపురా। తాసాంపర్వరాధ్యాసం। పరిస్తరమాహరన్। అ=
పాంమేధ్యంయజ్ఞియంసదేవంశివమస్తుమే। ౪॥ ఆచ్ఛేత్తావోమారిషం। జీవానిశరదశ్శతం। అప
రిమితానాంపరిమితాః। సన్నహ్యేసుకృతాయకం। ఏనోమానిగాంకతమచ్చనాహం। పునరుత్థా=
యబహులాభవంతు। సకృదాచ్ఛిన్నంబర్హిరూర్ణామృదు। స్యోనంపితృభ్యస్త్వాభరామ్యహం। అ=
స్మిన్త్సీదంతుమేపితరస్సోమ్యాః। పితామహాఃప్రపితామహాశ్చానుగైస్సహ॥ ౫॥ త్రివృత్పలాశేదర్భః
ఇయాన్ప్రాదేశసంమితః। యజ్ఞేపవిత్రంపోతృతమం। పయోహవ్యంకరోతుమే। ఇమౌప్రాణాపానౌ।

బ్రా॥తృ॥= దెవసగ్సదహాగమన్|తాన్పూర్వఃపరిగృహ్ణామి|స్వాహా|యతనెమనేషయాః|ఇహాప్రజావిశ్వరూపా=
రమంతాః|అగ్నింగృహపతిమభిసంవసానాః|తాఃపూర్వఃపరిగృహ్ణామి|౪॥స్వాహా|యతనేమనేషయా|
60 ఇహాపశవోవిశ్వరూపారమంతాం|అగ్నింగృహపతిమభిసంవసానాః|తాన్పూర్వఃపరిగృహ్ణామిస్వాహా
యతనెమనేషయా|అయంపితృణామగ్నిః|అవాడ్ఢవ్యాపితృభ్యఆ|తంపూర్వఃపరిగృహ్ణామి|అవి=
షంన్నఃపితుంకరత్|అజస్రత్వాగ్సభాపాలాః|౫॥విజయభాగగ్సమింద్ధతాం|అగ్నెదీయమెసభ్యా
౬౦ విజిత్యైశరదఃశతం|అన్నమావసథీయం|అభిహారాతిశరదఃశతం|ఆవసథేశ్రియంమంత్రం|అ
హిర్బుధ్నియోనియచ్ఛతు|ఇదమహామగ్నిజ్యైష్ఠేభ్యః|వసుభ్యోయజ్ఞంప్రబ్రవీమి|ఇదమహామిం
ద్రజ్యైష్ఠేభ్యః|౬॥రుద్రేభ్యోయజ్ఞంప్రబ్రవీమి|ఇదమహాంవరుణజ్యైష్ఠేభ్యః|ఆదిత్యేభ్యోయజ్ఞం
ప్రబ్రవీమి|పయస్వతీరోషధయః|పయస్వద్వీరుధాంపయః|అపాంపయసోయత్పయః|తేనమా=
మింద్రసగ్సృజ|అగ్నేవ్రతపతేవ్రతంచరిష్యామి|తచ్ఛకేయం|తన్మేరాధ్యతాం|వాయోవ్రతపత

సూరావిశ్వరూపాః॥ ౧౪॥ బహ్వీర్భూయిష్ఠవంతీరుప జాయమానాః। ఇహావ ఇంద్రో రమయతు గావః। ప్ర
షాష్ఠ। అయక్ష్మా వః ప్రజయా సఙ్సృజామి। రాయస్పోషేణ బహులా భవంతీః। ఘృ[illegible] యః జ్ఞంప్ర
పిన్వమానా ఘృతం చ। జీవా జీవంతీరుప వస్సదేయం। ద్యావ్యశ్చైమం యజ్ఞం పృథివీ చ సందుహా
తాం ధాతా సోమేన సహవాతేన వాయుః। యజమానాయ ద్రవిణం దధాతు। ౧౫॥ ఉత్సందు
హాంతిం కలశం చతుర్బిలం। ఇడాం దేవం మధుమతీగ్సువర్విదం। తదింద్రాగ్నీ జిన్వతగ్ సూనృతా
వత్। తదస్య జమానమమృతత్వే దధాతు। తామధుక్షేం ప్రశో బ్రాహో। ఇంద్రాయ హవిరింద్రియం।
అమూం యస్యాం దేవానాం। మనుష్యా గాయమోహితం। బహదుదుర్ఘంద్రాయ దేవేభ్యః। హవ్య
మాప్యాయతాం పునః॥ ౧౬॥ వత్సేభ్యో మనుష్యేభ్యః। పునరభ్దోహాయ కల్పతాం। యజ్ఞస్య సంత
తిరసి। యజ్ఞస్య త్వా సంతతిమనుసంత[illegible]ామి। అదస్తమసి విష్ణవే త్వా। యజ్ఞయా[illegible]పిద
ధామహ్యం। అధ్వరకృత్త్రైన పాత్రేగా। యాంః పూతాః పరిశేరతే। అయం పయసోమం కృత్వా॥ స్వాం యోని

బ్రా॥ తృ॥

61

౬౧

యజ్ఞస్యాంగానిసర్వశః। ఆప్యాయయంతాం సంచరతాం। పవిత్రౌ హవ్యశోధనే। పవిత్రేస్థో వైష్ణవ్యౌ। వా
యుర్వాం మనసా పునాతు।౧౧॥ అయం ప్రాణాశ్చాపానశ్చ। యజమానమపిగచ్ఛతాం। యజ్ఞేహ్య
భూతాం పూతారౌ। పవిత్రే హవ్యశోధనే। త్వయా వేదిం వివిదుః పృథివీం। త్వయా యజ్ఞో జాయ
తే విశ్వధానిః। అచ్ఛిద్రం యజ్ఞమన్వేషి విద్వాన్। త్వయా హోతా సంతనోత్యర్ధమాసాన్। త్వయ
స్త్రిగశోసితం తూనాం। పవిత్రగసవోగవా॥౧౨॥ శివేయుగ్రరజ్జురభిధానీ। అఘ్నియాముపసే=
వతాం। అప్రస్రగ్సాయ యజ్ఞస్య। ఉఖే ఉపదధామ్యహం। పశుభిస్సంన్నతం బిభృతాం। ఇం=
ద్రాయ శృతం దధి। ఉపవేషోసి యజ్ఞాయ। త్వాం పరివేషమధారయన్। ఇంద్రాయ హవిః కృణ్వం=
తః। శివశ్శగ్మో భవాసి నః॥౧౩॥ అమృన్మయం దేవపాత్రం। యజ్ఞస్యాయుషి ప్రయుజ్యతాం। తి
రః పవిత్రమతినీతాః। ఆపోధారయ మాతిగుః। దేవేన సవిత్రోత్పూతాః। వసోస్సూర్యస్య రశ్మిభిః। గాం
దోహపవిత్రే రజ్జుః। సర్వాపాత్రాణి శుంధత। ఏతా ఆచరంతి మధుమద్దుహానాః। ప్రజావతీర్యశ

రూపం త్వావసువిదం పశూనాంతెజసా। అగ్నయెజుష్టమభిఘారయామి। స్యొనంతెసదనంకరోమి॥
౫॥ఘృతస్యధారయాసుశెవంకల్పయామి। తస్మిన్త్సీదామృతెప్రతితిష్ఠ। వ్రీహీణాంమెధసుమనస్యమా
నః। ఆర్ద్రఃప్రథస్నుర్భువనస్యగోపాః। శృతఉత్స్నాతిజనితామతీనాం। యస్యఆత్మాపశుషుప్రవిష్టః॥
దెవానాంవిష్ఠామనుయోవితస్థె। ఆత్మన్వాంత్సొమఘృతవాన్హిభూత్వా। దెవాన్గచ్ఛసువర్విన్ద
యజమానాయమహ్యం। ఇరాభూతిఃపృథివ్యైరసొమొత్క్రమీత్॥౩॥ దెవాఃపితరఃపితరొదె
వాః। యొహమస్మిససన్యజె। యస్యాస్మినతమన్తరెమి। స్వంమఇష్టగ్ంస్వందత్తం। స్వంపూర్త
గ్ంస్వగ్ంశ్రాన్తం। స్వగ్ంహుతం। తస్యమెఽగ్నిరుపద్రష్టా। వాయురుపశ్రోతాఽఽదిత్యోఽనుఖ్యాతా। ద్యౌః
పితా॥౮॥ పృథివీమాతా। ప్రజాపతిర్బన్ధుః। యఎవాస్మిససన్యజె। మాభెర్మాసంవిక్థామాత్వా
హిగ్ంసిషం। మాతెతెజొఽపక్రమీత్। భరతముద్ధరెమనుషించ। అవదానానితెప్రత్యవదాస్యామి
నమస్తెఅస్తుమామాహిగ్ంసీః। యదవదానానితెఅవద్యన్। విలోమాకార్షమాత్మనః॥౯॥ ఆజ్యెన

బ్రాఋత్రి మహిగచ్ఛతు ॥౧౨॥ పంచాశల్యం పవిత్రం । సౌమ్యస్యమార్ద్రినిర్మితః । ఇమాంవగాంచదర్భం చ । దేవానాగ్
హవ్యశోధనా । ప్రాతర్వైషాం యుగోపాయ । విషస్థా హవ్యగ్ర్వారక్షేస్సి । యద్భావగ్నేరుపస్త్యగాతే । దేవతా
ప్రపవను తు మే । అపాంగ్రామస్యానుపవసామి । పవ్యాంగోపతయే పశూన్ ।౧౫॥ అభ్యుత్తిష్ఠమంగ్రీ॰
వర్ణాతిమిపూర్వస్యాం పూర్వం పరిగృహ్య స్వామి సభాపాలా ఇంద్రజ్యేష్ఠా భువ । ఆదిత్యస్తు తపతేను సం=
భృతా మే సహాం పునాతు గవాం సోమా విశ్వరూపా దధాతు పునర్గచ్ఛతు పశూన్ ॥౧౬॥ యథాంపుర స్తాది
౬౨ హామహార్జిమిహాప్రజాన్ మాపశవో యం పితృణాం వగ్ని ॥ దేవా దేవేషుపరాక్రమధ్వం । ప్రథ=
మాద్వితీయేషు । ద్వితీయాస్తృతీయేషు । త్రిరేకాదశా ఇహావతావత । ఇదగ్ం శకేయం యదిదం
62 కరోమి । ఆత్మాకేరోత్వాత్మనే । ఇదంకరిష్యే భేషజం । ఇదం మే విశ్వభేషజా । అశ్వినాప్రావతం=
యువం । ఇదమహగ్ం సేనాయా అభీత్వర్యై ॥౧౭॥ ముఖమపోహామి । సూర్యజ్యోతిర్విభాహి । మహా
త ఇంద్రియాయ । ఆప్యాయతాం ఘృతయోనిః । అగ్నిర్హవ్యానుమన్యతాం । ముఖమక్షేవత్వచమంక్త్వ । స

త్ర్యంబకహోమహావిషాఖ్యుతేన|సమాదిత్యైర్వసుభిస్సంమరుద్భిః|సమింద్రోగావిశ్వైభిర్దేవైభిరంగిరోభిః|ధిషుంన ఘో
గచ్ఛతుయతేనాపవా| ఇంద్రాగ్నేవావిధవాభూయాసం|అదితిరివసుపుత్రా॥అస్థూరిత్వాగారహపత్య॥
౧౦॥ఉపనిషదేసుప్రజాస్త్వాయ|సంపత్నిపత్యాసుకృతేనగచ్ఛతాం|యజ్ఞస్యయుక్తౌధుర్యావభూ
తాం|సంజానానౌవిజహతామరాతీః|దివిజ్యోతిరజరమారభేతాం|దశతేతనువోయజ్ఞయ
జ్ఞియాః|తాంప్రే సాతుంయజమానోహ్యుతేన|నారిష్టయోః ప్రశిషమీడమానః|దేవానాందైవ్యే
పియజమానోమృతోభూత్|యంవాందేవా అకల్పయన్|౧౧॥యాశ్శజ్జాభాగన్ఛతప్రథూ॥ఏత=
ద్వాంతేనప్రసానితేనత్యపస్వతమగ్హవేరా|అహందేవానాగ్ంసుకృతామస్మిలోకే|మమేదమిష్టంసమి
దుశ్చవాంతు|అహంనారిష్టావనుయజ్ఞామివిద్వాన్|యదాభ్యామింద్రో అదధాద్భాగధేయం|అదా
రస్యధ్నవతదేవసోమ|అస్మిన్యజ్ఞేమరుతోమృదతానః|మానోవిదదభిభామోఅశస్తిః|
౧౨॥మానోవిదద్వృజనాద్వేష్యాయా|ఋషభంవాజినంవయం|పూర్ణమాసంయజామహే|సనో

బ్రా॥ తృ॥ ప్రత్యవనజ్యైవనష్ఠ తత్రాలిపాప్యయతాంపునః। అజ్యావమోయవమాత్రాత్। అవాధాత్ర్వత్యతామిదం। మా

రురూపామంయజన్నస్య। శుద్ధగ్గస్పృష్టమిదగ్ంహవిః। మనునాదృష్టాంఘృతపదీం। మిత్రావరుణాసమీ

63 రితాం। దక్షిణార్ధాదసంభిందన్। అవద్యామ్యేకతోముఖాం।౯॥ ఇడే భాగం జుషస్వ నః। జిన్వ గా

జిన్వార్వతః। తస్యాస్తే భక్షివాణః స్యామ। సర్వాత్మానస్సర్వగణాః। బ్రధ్నపిన్వస్వ। దదతో మే మాక్షాయి।

౬౩ కుర్వతో మే మోపదసత్। దిశాం క్లుప్తిరసి। దిశో మే కల్పంతాం। కల్పంతాం మే దిశః।౧౧॥ దైవీశ్చ మాను

షీశ్చ। అహోరాత్రే మే కల్పేతాం। అర్ధమాసా మే కల్పంతాం। మాసా మే కల్పంతాం। ఋతవో మే కల్పం

తాం। సంవత్సరో మే కల్పతాం। క్లుప్తిరసి కల్పతాం మే। ఆశానాం త్వాశాపాలేభ్యః। చతుర్భ్యో అమృ

తేభ్యః। ఇదం భూతస్యాధ్యక్షేభ్యః।౧౨॥ విధేమ హవిషా వయం। భజతాం భాగీ భాగం। మా భాగో భక్త

నిరభాగం। భజామహః। అపస్పిన్వ। ఓషధీర్జిన్వ। ద్విపాత్పాహి। చతుష్పాదవ। దివో వృష్టిమేరయ। బ్రాహ్మ

ణానామిదగ్ంహవిః।౧౩॥ సోమ్యానాగ్ం సోమపీథినాం। నిర్భక్తో బ్రాహ్మణః। నేహ బ్రాహ్మణస్యాస్తి। సమ

వహ్నీనాం। తదహం వనే సప్రబ్రువే విం। మనో నాగా యత్రియా గాయత్రీ త్రిష్టుభా। త్రిష్టుబ్జగత్యా। జగత్య
నుష్టుభా। అనుష్టుప్పఙ్క్త్యా। పఙ్క్తిః ప్రజాపతయే। ౨॥ ప్రజాపతిర్విశ్వేభ్యో దేవేభ్యః। విశ్వేదేవా బృహ
స్పతయే। బృహస్పతిర్బ్రహ్మణే। బ్రహ్మ భూర్భువస్సువః। బృహస్పతిర్దేవానాం బ్రహ్మా। అహం మ
నుష్యాణాం। బృహస్పతే యజ్ఞం గోపాయ। ఇదం తస్మై హర్మ్యం కరోమి। యో వో దేవాశ్చరతి బ్ర
హ్మచర్యం। మేధావీ దిక్షు మనసా తపస్వీ। ౩॥ అంతర్దూతశ్చరతి మానుషీషు। చతుశ్శిఖండా యువ
తిః సుపేశాః। ఘృతప్రతీకా భువనస్య మధ్యే। మర్మృజ్యమానా మహతే సౌభగాయ। మహ్యం ధు
క్ష్వ యజమానాయ కామాన్। భూమిర్భూత్వా మహిమానం పుపోష। తతో దేవీ వర్ధయతే
పయాంసి। యజ్ఞియా యజ్ఞం విచయంతి శం చ। ఓషధీరాప ఇహ శక్వరీశ్చ। యో మా హృదా మ
నసా యశ్చ వాచా। ౪॥ యో బ్రహ్మణా కర్మణా ద్వేష్టి దేవాః। యశ్శ్రుతేన హృదయేనేష్టతా చ। తస్యేంద్ర
వజ్రేణ శిరశ్ఛినద్మి। ఊర్ణామ్రదుః ప్రథమానగ్గ్ స్యోనం। దేవేభ్యో జుష్టగ్ం సదనాయ బర్హిః। సువ=

బ్రా॥ తృ॥ దోహా తాగ్ం సువీర్యం। రాయస్పోషగ్ం సహస్రిణం॥ ప్రాణాయ సురాధసే। పూర్ణమాసాయ స్వాహా।
అమావాస్యా సుభగా సుశేవా। ధేను రివ భూయ ఆప్యాయమానా। సా నో దోహా తాగ్ం సువీర్యం। రా
64 యస్పోషగ్ం సహస్రిణం। అపానాయ సురాధసే। అమావాస్యాయై స్వాహా। అభి స్తృణీహి పరిధే
హి వేదిం। జామిం మా హిగ్ంసీ రముయా శయానా। హోతృషదనా హరితాస్సువర్ణాః। నిష్కా ఇమే
యజమానస్య బ్రధ్నే॥౧౩॥ అ జీతస్రైకేరూమిత్రమీ॥ల్త్వితా త్మనవకే తోవ సుఖాంమే దిశేలాధ్వక్తై
ఘోస్నా వా విశ్వార్క్షవ తాత్యైతల్పు యన్నశస్త్రి స్యా నో దో హా తాగ్ం సువీర్యగ్ం సప్రశు॥౧॥ పరిస్తృణీత పరిధ
౬౪ త్తాగ్నిం। పరిహితో౽గ్ని ర్యజమానం భునక్తు। అపాగ్ం రస ఓషధీనాగ్ం సువర్ణః। నిష్కా ఇమే యజమా
నస్య సంతు కామదుఘాః। అముత్రాముష్మిం ల్లోకే। భూపతే భువనపతే। మహతో భూతస్య పతే।
బ్రహ్మాణం త్వా వృణీమహే। అహం భూపతి రహం భువనపతిః। అహం మహతో భూతస్య పతిః।
౧॥ దేవేన సవిత్రా ప్రసూత ఆర్త్విజ్యం కరిష్యామి। దేవ సవితరేతం త్వా వృణతే। బృహస్పతిం దైవ్యం బ్రహ్మ

ప్రసరం భూమ్యస్స్వధితాం ప్రథతాం ప్రజానామయుతాసూ యాజ్ఞానాం। సదథారస్సమిధా విశ్వరూపాః।
తస్మింత్వా సోదధా వ్యసాదయామి। అశోపావ్యథా జుహువాదేవయానాన్॥౮॥ యత్రర్షయః=
ప్రథమజా యే పురాణాః। విహారగ్నౌ పక్షౌ జరాసంభృతాంగా। వవర్షేమా సుకృతాం యత్రలోకాః।
అపావాంబాధతూపతాసపత్నాన్। జ్ఞాతాన్ప్రాల్యత్వాన్ సోయమేవ జనిష్యమాణాః। ధ్రువాయ జ్ఞాగసు=
దుషామివ వెథేనం। అహముత్తరో భూయాసం। అధరే మత్సపత్నాః। యో మావాచా మనసాదు
ర్హార్దాయుః। ద్వేషాదరాతీయాదభిదాసదగ్నే॥౯॥ ఇదమస్య చిత్తమధరం ధ్రువాయాః। అహము
త్తరో భూయాసం। అధరే మత్సపత్నాః। బృహస్పతిస్సేశాక్వరః। ఘృతాచీనాగ్ సూనుః। ప్రియో నా
మ్నా ప్రియే సదసి సీదతు। స్యోనో మే సీద సుషదః పృథివ్యాం। ప్రథయి ప్రజయా పశుభిస్సువర్గే లో
కే। దివి సీద పృథివ్యామంతరిక్షే। అహముత్తరో భూయాసం॥౧౦॥ అధరే మత్సపత్నాః। ఇయగ్గ్
స్థాలీ ఘృతస్య పూర్ణా। అచ్ఛిన్నపయాః శతధార ఉత్సః। మారుతేన శర్మణా దైవ్యేన। యజ్ఞోహిస

ఆహ
బ్రాహ్మణ॥

65

౬౫

ఘ్నేహోత్రేయజమానగ్ఁస్వాహేవా। మానస్త్రాతస్యవృష్టిరమెమ్నోర్నమస్। చతుశ్శిఖండాయువతిస్సుపె
శాఘృతప్రతీకావయునానివస్తె। సాస్తీర్యమాణామహతేసౌభగాయ॥౫॥ సామెధుక్ష్వయజమా
నాయకామాన్। శివాచమెశగ్మాచైధి। స్యోనాచమెసుషదాచైధి। ఊర్జస్వతీచమెపయస్వతీచైధి।
ఇషమూర్జంమెపిన్వస్వ। బ్రహ్మతేజోమెపిన్వస్వ। క్షత్రమోజోమెపిన్వస్వ। విశంపుష్టింమెపిన్వస్వ।
ఆయుశ్శంన్నాద్యంమెపిన్వస్వ। ప్రజాంపశూన్మెపిన్వస్వ॥౬॥ అస్కన్నయజ్ఞఉపభూయజ్ఞస్సమే।
ధ్రువిస్తేఛాయపరిధీంధధామి। ధర్త్రాధరుణోధరియాన్। అగ్నె[illegible]ర్వైవాగ్సేనిరితోనుదాత్తై।
విఘ్నైనద్విషతీఘ్నస్సపత్నాన్। జాతాన్భ్రాతృవ్యాన్యెచజనిష్యమాణాః। విశోయన్త్రాభ్యాం
విధమామ్యేనాన్। అహమస్మిసేనాముత్రమోసానిదేవాః। విశోయన్త్రెసుదమానెఅరాతిం। విశ్వం
పాప్మానమమతిందుర్మరాయుః॥౭॥ స్వాహంతేదెవసుకృతస్యహోతా। ధ్రువోఽస్మావిధృతిస్సువధృతిః। ప్రా
ణాన్మయిధారయతం। ప్రజాంమయిధారయతం। పశూన్మయిధారయతం। అయం॥

అపతమింద్రాగ్నీ భువనాన్నుదేతాం। అహంప్రజాంవీరవతీంవిదేయ॥ అగ్నే వాజజిత్। వాజంత్వా
సరిష్యంతం। వాజంజేష్యంతం। వాజినంవాజజితం। ౧౪॥ వాజజిత్యాయై సంమార్జ్మి। అగ్నిమన్నాదమ
న్నాద్యాయ। ఉపహూతోద్యౌః పితా। ఉపమాంద్యౌః పితాహ్వయతాం। అగ్నిరాగ్నీధ్రాత్। ఆయు
షేవర్చసే। జీవాతవే పుణ్యాయ। ఉపహూతా పృథివీమాతా। ఉపమాం మాతా పృథివీ హ్వయతాం।
అగ్నిరాగ్నీధ్రాత్। ౧౫॥ ఆయుషేవర్చసే। జీవాతవే పుణ్యాయ। మనోజ్యోతిర్జుషతామాజ్యం।
విచ్ఛిన్నం యజ్ఞగ్ంసమిమందధాతు। బృహస్పతిస్తనుతామిమన్నః। విశ్వేదేవా ఇహమాదయం
తాం। యంతె [illegible] అగ్నే ఆవృశ్చామి। అహంవాక్షిపితశ్చరన్। ప్రజాంచ తస్యమూలంచ। నీచైర్దేవా
నివృతశ్చ। ౧౬॥ అగ్నే యోనో భిదాసతి। సమానో యశ్చ నిష్ట్యః। ఇధ్మస్యేవ ప్రక్షాయతః। మాతే
స్యోచ్ఛేషి కించన। యోమాంద్వేష్టి జాతవేదః। యంచాహంద్వేష్మి యశ్చమాం। సర్వాగ్ంస్తానగ్నే సం
దహ। యాగ్ంశ్చాహంద్వేష్మి యేచమాం। అగ్నే వాజజిత్। వాజి [illegible] త్వా సస్పృవాగ్ంసం॥ ౧౭॥

బ్రా॥ తృ॥=

66

౬౬

శృతశ్శ్రితః | సర్వతో మాం భూతం భవిష్యచ్ఛ్రయతాం | శతం మే సంత్వాశిషః | సహస్రం మే సంతు సూనృ
తాః | ఇరావతీః పశుమతీః | ప్రజాపతిరసి సర్వతశ్శ్రితః ౧౧ || సర్వతో మాం భూతం భవిష్యచ్ఛ్రయతాం
శతం మే సంత్వాశిషః | సహస్రం మే సంతు సూనృతాః | ఇరావతీః పశుమతీః | ఇదమింద్రియమమృతం వీ
ర్యం | అనేనేంద్రాయ పశవోఽచికిత్సన్ | తేన దేవా అవతేమాం పయః | ఇషమూర్జం యశస్సహ ఓ
జస్సనేయం | శృతమచ్ఛ్రియతాం | యత్పృథివ్యామచరత్తత్ప్రవిష్టం ౧౨ || యేనాసిచ్యత మంత్రె
ప్రజాపతిః | ఇదం తచ్ఛుక్రం మధువాజినీవత్ | యేనోపరిష్టాదధినోర్మహేంద్రం | దధి మాం ధినో
తు | అయం వేదః పృథివీమన్వవిందత్ | గుహా సతీం గహనే గహ్వరేషు | స విందతు యజమానాయ
లోకం | అచ్ఛిద్రం యజ్ఞం భూరికర్మా కరోతు | అయం యజ్ఞస్సమసదద్ధవిష్మాన్ | ఋచా సా
మ్నా యజుషా దేవతాభిః || ౧౩ || తేన లోకాంత్సూర్యవతో జయేమ | ఇంద్రస్య సఖ్యమమృత
త్వమశ్యాం | యో నః కనీయ ఇహ కామయాతై | అస్మిన్యజ్ఞే యజమానాయ మహ్యం |

ఉదద్యం నదద్య మి[illegible]త్రమహాః సపత్నాన్మే । అనేన శః । ధిషైనాన్ విధ్యజహాన్ హస్తా చన్నధరాన్ప్రధి ॥౨౧॥ ఉదస్థా
న్న దేవ విపసూభజ । పితాపుత్రే ఘోష్యం యథా । తేఘోంయుత్తస్య వో శైషుతస యసో దివా సూర్య । ఉదద్యం న
ద్య మిత్రమహాః । ఆరోహన్నుత్తరాం దివం । హృద్రోగం మమ సూర్య । హరిమాణం చ నాశయ । శుకేషు
మే హరిమాణం । రోపణాకా[illegible]సు దధ్మసి ౨౨ ॥ అథో హారిద్రవేషు మే । హరిమాణం నిదధ్మసి । ఉ
దగాదయమాదిత్యః । విశ్వేన సహసా సహ । ద్విషంతం మమ రంధయన్ । మో అహం ద్విషతే రధం ।
యో నః శపాదశపతః । శపతో యశ్చ నః శపాత్ । ఉషాశ్చ తస్మై నిముచ్చ । సర్వం పాపగ్ం సమూహతాం ॥
౨౩ ॥ యేన నస్సపత్నో యో రణః । వహిత్రాభిదాసతి దేవాః । ఇధ్మస్య వజ్రహస్తా యతః । మాతస్యా క్షోషితం
చన । అవసృష్టః పరాపత । శరో బ్రహ్మసంశితః । గచ్ఛామిత్రాన్ప్రవిశ । వైషాం కంచనోచ్ఛిషః ॥౨౪॥
పతిప్రజాపతయే తపస్వి వాచా సౌభగాయ పశూనాన్నైపిన స్వధుర్యరాయం దేవయానాన
గ్నిం వరిష్ఠేనా । ముత్రరో భూయాసం ప్రజాపతి శశిసర్వతః ప్రతిష్ఠం దేవతాభిర్వాజ జిత్యం

బ్రా॥ తై॥ 67 ౬౭ వాజంజిగివాగ్ంసం।వాజినంవాజజితం।వాజజిత్యాయైసంమార్జ్మి।అగ్నిమన్నాదమన్నాద్యాయ।వేది
శ్స్వరవఃశృతగ్ంహవిః॥ఇధ్మఃపరిధయఃస్రుచః॥ఆజ్యంయజ్ఞఋచోయజుః।యాజ్యాశ్చవష=
ట్కారాః॥సంమేసంనతయోనమంతాం।ఇధ్మసన్నహనేహుతే।౧౭॥దివఃఖిలోవతతః॥పృథివ్యాఅధ్యు
త్థితః॥తేనాసహస్రకాండేన।ద్విషంతగ్ంశోచయామసి।ద్విషన్మేబహుశోచతు।ఓషధేమోఅహ
గ్ంశుచం।యజ్ఞనమస్తే।యజ్ఞ।నమోనమశ్చతేయజ్ఞ।శివేనమేసంతిష్ఠస్వ।స్యోనేనమేసంతి
ష్ఠస్వ।౧౮॥సుభూతేనమేసంతిష్ఠస్వ।బ్రహ్మవర్చసేనమేసంతిష్ఠస్వ।యజ్ఞస్యర్ధిమనుసం
తిష్ఠస్వ।ఉపతేయజ్ఞనమః॥ఉపతేనమః॥ఉపతేనమః॥త్రిష్ఫలీక్రియమాణానాం।యోన్యం
గోఅవశిష్యతే।రక్షసాంభాగధేయం।ఆపస్తత్ప్రవహతాదితః॥౧౯॥ఉలూఖలేముసలేయ
చ్ఛూర్పే।ఆశిశ్లేషదృషదియత్కపాలే।అవప్రుషోవిప్రుషస్సంయజామి।విశ్వేదేవాహవిరిదం
జుషంతాం।యజ్ఞేయావిప్రుషస్సంతిబహ్వీః।అగ్నౌతాఃసర్వాస్స్విష్టాస్సుహుతాజుహోమి।

మరువామృతస్యపత్నీ । గాయత్రీ ఛందసాం బ్రహ్మణా చ ఋతగ్ం సత్యేనాయుః । సత్యమృతేనాయుః । ఋ
తం చ మే సత్యం చాభూతాం । జ్యోతిరభూవ సువరగమం । సువర్గం లోకం నాకస్య పృష్ఠం । బ్రధ్నస్య వి=
ష్టపమగమం । పృథివీ దీక్షా ॥౮॥ తయాగ్నిర్దీక్షయా దీక్షితః । యయాగ్నిర్దీక్షయా దీక్షితః । తయా త్వా
దీక్షయా దీక్షయామి । అంతరిక్షం దీక్షా । తయా వాయుర్దీక్షయా దీక్షితః । యయా వాయుర్దీక్ష
యా దీక్షితః । తయా త్వా దీక్షయా దీక్షయామి । ద్యౌర్దీక్షా । తయాదిత్యో దీక్షయా దీక్షి=
తః । యయాదిత్యో దీక్షయా దీక్షితః ॥౯॥ తయా త్వా దీక్షయా దీక్షయామి । దిశో దీక్షా । తయా
చంద్రమా దీక్షయా దీక్షితః । యయా చంద్రమా దీక్షయా దీక్షితః । తయా త్వా దీక్షయా దీక్షయా
మి । ఆపో దీక్షా । తయా వరుణో రాజా దీక్షయా దీక్షితః । యయా వరుణో రాజా దీక్షయా దీక్షితః । త
యా త్వా దీక్షయా దీక్షయామి । ఓషధయో దీక్షా ॥౧౦॥ తయా సోమో రాజా దీక్షయా దీక్షితః । య=
యా సోమో రాజా దీక్షయా దీక్షితః । తయా త్వా దీక్షయా దీక్షయామి । వాగ్దీక్షా । తయా ప్రాణో దీ

బ్రా॥ తృ॥ పృథివీవ్యాపంయంతామగ్నిరాగ్నీధ్రాత్పృశ్చేతసస్యవాగ్నసగవాలుతేనాసైనవెలసంతోష్ఠస్పృతంవృధిరథ్మగ్నూ
పాతామష్టాచ॥౬॥ పరిస్రుతశ్చభువనస్యమధ్యేమధ్యాంధుష్ఠ్వేభువనానివస్త్రసామెధుష్ఠ్వే॥ సమైదంపశ్య
౬౮ విధర్త్రరిదంపశ్యసినాకేదంపశ్యసిరమతింపనిష్ఠా।౧౧ తంవర్షిష్ఠం। అవస్మృతాయాన్యవహ్యం।సూర్య
వరిష్ఠా అక్షేభిర్విభాతి। అనుద్యావాపృథివీదేవపుత్రే। దీక్షాసితపసోయోనిః। తపోసిబ్రహ్మణోయో
నిః।౧॥ బ్రహ్మాసిక్షత్రస్యయోనిః। క్షత్రమస్యృతస్యయోనిః। ఋతమసిభూరారభే। శ్రద్ధాంమ
౬౮ నసా। దీక్షాంతపసా। విశ్వస్యభువనస్యాధిపత్నీం। సర్వేకామాయజమానస్యసంతు। వాతంప్రాణం
మనసాన్వారభామహే। ప్రజాపతింయోభువనస్యగోపాః। సనోమృత్యోస్త్రాయతాంపాత్వంహ
సః॥౧౨॥ జ్యోగ్జీవాఅజరామశీమహి। ఇంద్రశాక్వరగాయత్రీంప్రపద్యే। తాంతేయునజ్మి। ఇంద్రశాక్వరత్రి
ష్టుభంప్రపద్యే। తాంతేయునజ్మి। ఇంద్రశాక్వరజగతీంప్రపద్యే। తాంతేయునజ్మి। ఇంద్రశాక్వరాను
ష్టుభంప్రపద్యే। తాంతేయునజ్మి। ఇంద్రశాక్వరపంక్తింప్రపద్యే॥౧౩॥ తాంతేయునజ్మి। ఆపాందీక్షా

పురస్తాత్। అగ్నే స్త్వం యోనిమాసీద సాధ్యా। అస్మిన్ సధస్థే అధ్యుత్తరస్మిన్ ॥౧౦॥ విశ్వేదేవా యజమానశ్చ సీ
దత। ఏకమిషే విష్ణుస్త్వాన్వేతు। ద్వే ఊర్జే విష్ణుస్త్వాన్వేతు। త్రీణి వ్రతాయ విష్ణుస్త్వాన్వేతు। చత్వారి మాయో
భవాయ విష్ణుస్త్వాన్వేతు। పంచ పశుభ్యో విష్ణుస్త్వాన్వేతు। షడ్రాయస్పోషాయ విష్ణుస్త్వాన్వేతు। స
ప్త సప్తభ్యో హోత్రాభ్యో విష్ణుస్త్వాన్వేతు। సఖాయ స్సప్తపదా అభూమ। సఖ్యం తే గమేయం ॥౧౧॥ స
ఖ్యాత్తే మాయోషం। సఖ్యాన్మే మాయోష్ఠాః। సాసి సుబ్రహ్మణ్యే। తస్యాస్తే పృథివీ పాదః। సాసి సుబ్రహ్మణ్యే।
తస్యాస్తేఽన్తరిక్షం పాదః। సాసి సుబ్రహ్మణ్యే। తస్యాస్తే ద్యౌః పాదః। సాసి సుబ్రహ్మణ్యే। తస్యాస్తే దిశః పాదః
౧౨ ॥ పరోరజాస్తే పంచమః పాదః। సా న ఇషమూర్జం ధుక్ష్వ। తేజ ఇంద్రియం। బ్రహ్మవర్చసమన్నాద్యం।
విమిమే త్వా పయస్వతీం। దేవానాం ధేనుగ్ం సుదుఘామనపస్ఫురంతీం। ఇంద్రః సోమం పిబతు। క్షేమో
అస్తు నః। ఇమాం నరాః కృణుత వేదిమేత। వసుమతీగ్ం రుద్రవతీమాదిత్యవతీం ॥౧౩॥ వర్ష్మం దివః
నాభా పృథివ్యాః। యథాయం యజమానో న రిష్యేత్। దేవస్య సవితుః సవే। చతుశ్శిఖండా యు

బ్రా॥ త్రై॥ =

69

క్షే యా దీక్షే తత్ః। యయా ప్రాణో దీక్షే యా దీక్షే తత్ః। తయా త్వా దీక్షే యా దీక్షే యాయి। పృథివీ త్వా దీక్షే
మాగామను దీక్షేతాం। అంతరిక్షే త్వా దీక్షే మాగామను దీక్షేతాం। ద్యౌస్త్వా దీక్షే మాగామను దీక్షేతాం॥౭॥ ది
శస్త్వా దీక్షే మాగామను దీక్షేంతాం। ఆపస్త్వా దీక్షే మాగామను దీక్షేంతాం। ఓషధయస్త్వా దీక్షే మాగామను
దీక్షేంతాం। వాక్త్వా దీక్షే మాగామను దీక్షేతాం। ఋచస్త్వా దీక్షే మాగామను దీక్షేంతాం। సామాని త్వా దీ
క్షే మాగామను దీక్షేంతాం। యజూగ్ంషి త్వా దీక్షే మాగామను దీక్షేంతాం। అహాశ్చ రాత్రిశ్చ। కృషిశ్చ వృష్టి
శ్చ। త్విషిశ్చాపచితిశ్చ॥౮॥ ఆపశ్చౌషధయశ్చ। ఊర్క్చ సూనృతా చ। తాస్త్వా దీక్షే మాగామను దీక్షేంతాం।
౬౭ స్వేదక్షే దక్షపితే హాసీద। దేవానాగ్ం సుమ్నే మహతే రణాయ। స్వాసస్థస్తనువా సంవిశస్వ। పితేవై
ధి సూనవ ఆసుశేవః। శివో మా శివమావిశ। సత్యం మ ఆత్మా శ్రద్ధా మేఽక్షితిః॥౯॥ తపో మే ప్రతిష్ఠా। స
వితృప్రసూత మా దిశో దీక్షే యంతు। సత్యమస్మి। అహం త్వదస్మి మదసి త్వమేతత్। మమాసి యోని
స్తవ యోనిరస్మి। మమైవ సన్వహ హవ్యాన్యగ్నే। పుత్రః పిత్రే లోకకృజ్జాతవేదః। ఆజవ్యాసః సుప్రతీకం

మృడ । నమో రుద్రాయ మీఢుషే ॥ యన్నిదమశేషం తస్మై నమః । తస్మై స్వాహా । నవాంపదేతస్త్రియస్సే । ఆశా
నాం త్వా విశ్వే ఆశాః । యజ్ఞస్య హోర్ధ ఋత్వియౌ । ఇంద్రాగ్నీ చేతనస్య చ । హుతాహుతస్య తృప్యతం ।
అహుతస్య హుతస్య చ । హుతస్య చాహుతస్య చ । అహుతస్య హుతస్య చ । ఇంద్రాగ్నీ అస్య సోమస్య । వీతం
పిబతం జుషేథాం । మా యజమానం తమో విదత్ । మ ఋత్విజో మో ఇమాః ప్రజాః । మా యస్సో
మమిమం పిబాత్ । సంసృష్టముభయం కృతం ॥ ౩ ॥ ఋద్ధి మీఢుషే హాతస్య చ సప్రచ్ఛ వ ॥ అనాగసస్త్వా వయం ।
ఇంద్రప్రేషితా ఉప వాయుష్టే । అస్య్వర్గశభూమః । మిత్రస్తే । అస్య్వర్గశభూమః । వరుణాస్తే । అస్య్వర్గశభూమః । అ
పాం క్షేయాయ । తస్య గర్భాః । భువనస్య గోపాః । శ్యేనా అతిథయః । పర్వతానాం కకుభః ప్రయుతో
నపాతారః । వల్గున్నేంద్రుగ్నవాప్య యత । ఘోషేణామీవాం గశ్చాతయత । ౧ ॥ యుక్తాస్థ వహత । దేవా గ్రావాణాః
దురి ధురి న తు వాదిభుః । ఐంద్రమచు చ్యవుం పరమస్యాః పరావతః । ఆస్మాత్ సధస్థాత్ । ఓరోరంతరిక్షా
త్ । ఆ సుభూతమసుషవుః । బ్రహ్మవర్చసం మ ఆసుషువ్వుః । సమరేరక్షాగస్య వధీషుః । అపహతం బ్రహ్మజ్య
స్య । వాక్చ త్వా మనశ్చ శ్రీణీతాం ॥ ప్రాణశ్చ త్వాపానశ్చ శ్రీణీతాం । చక్షుశ్చ త్వా శ్రోత్రం చ శ్రీణీతాం ॥

బ్రా॥ త్రై॥ వతిసనసైపిశాఖ్యిష్యతప్రతిశా భువనస్యమధ్యే। తస్మిన్సుపర్ణోవధియాతానివిష్ణో ప్రతియోనారైవానా=
మధిభాగధేయం। అపజ్జనస్యంభయనుస్నద। అపచక్రాగివర్తయ। గృహా॰గ్సోమస్యగచ్ఛతం। నవాత్అవేత
స్మై యస్మైనరిష్యసి। దేవాగ్ ఇతెషేవధిభిః సుగేభిః। యత్రయంతిసుకృతోనాపిదుష్కృతః। తత్రత్వాదేవ
స్సవితాదధాతు। ౧౪॥ బ్రహ్మాసరోయోనిరగ్నవాసంఃపజ్జ్రం ప్రపదేవదీక్షాయయాతపోర్యదీక్షే యాదీక్షిత
70 స్రయాతాన్రదీక్షే యాద్రక్షే యామో్యషధయోదీక్షాదివ్యస్త్రావదీక్షేమాంమనుదీక్షేతామపచితిశాబ్దిక్షితి=
కుత్తరస్మిన్నమె యందిశ్యంః పాద ఆదిత్యవతీంవర్తయపంచమ। ౧॥ యదస్యపారేరజసః। శుక్రంజ్యోతి
రజాయత। తన్నః పర్షదతిద్విషః। అగ్నేవైశ్వానరస్వాహా। యస్మాద్భీషావాశిష్ఠాః। తతోనోఅభయంకృ
౨౦ ధి। ప్రజాభ్యస్సర్వాభ్యోమృడ। నమోరుద్రాయమీఢుషే। యస్మాద్భీషాన్యషదః। తతోనోఅభయం
కృధి। ౧॥ ప్రజాభ్యస్సర్వాభ్యోమృడ। నమోరుద్రాయమీఢుషే। ఉదుప్రతిష్ఠాప్రతితిష్ఠమారిషః।
మేవంయజ్ఞంయజమానంచరక్షిషః। సువర్గేలోకే యజమానగ్ హదేవాః। శన్నఏధిద్విపదేశంచతుష్ప
దే। యస్మాద్భీషావేపిష్ఠాః పలాయిష్ఠాస్సమజ్ఞాస్థాః। తతోనోఅభయంకృధి। ప్రజాభ్యస్సర్వాభ్యో

శంతం। పాతి వర్షసంగిరః। ఇన్ద్రాధిపతేఽధిపతిస్త్వం దేవానామసి। అధిపతిం మాం। ఆయుష్మంతం వర్చ
స్వంతం మనుష్యేషు కురు॥ ౬॥ ఇన్ద్రస్య సంప్రాడ్వరుణశ్చ రాజా। తౌ తే భక్షం చక్రతురగ్ర ఏతం। తయో
రనుభక్షం భక్షయామి। వాగ్జుష్టా సోమస్య తృప్యతు। ప్రజాపతిర్విశ్వకర్మా। తస్య మనోదేవం యు
జ్ఞేన రాధ్యాసం। అర్థేగా అస్య జహితః। అవసానపతేఽవసానం మే విన్ద। నమో రుద్రాయ వాస్తోష్పతయే।
ఆయనే విద్రవణే। ౭॥ ఉద్యానే యత్పరాయణే। ఆవర్తనే వివర్తనే। యో గోపాయతి వర్గం హువే।
య ఆన స్సపామిత్త్వా నస్యప్రతితత్రానస్యస్తే। ఉమస్య బలనా చరామి। ఇహైవ సంతః ప్రతి తద్వేతయా
మః। జీవా జీవేభ్యో నిహరామ ఏనత్। అనృణా అస్మిన్ననృణాః పరస్మిన్। తృతీయే లోకే అనృణా
స్యామ। యే దేవయానా ఉత పితృయాణాః॥ ౮॥ సర్వాన్పథో అనృణా ఆక్షీయేమ। ఇదమూ నుశ్రే
యో వసానమాగన్మ। శివే నో ద్యావాపృథివీ అఘ్నే ఇమే। గోమద్ధనవదశ్వవదూర్జస్వత్। సువీరా వీరైరనుసం
చరేమ। అర్కః పవిత్రం రజసో విమానః। పునాతి దేవానాం భువనాని విశ్వా। ద్యావాపృథివీ పయసా సం

బ్రా॥ తై॥ = దత్తేష్ట్వా బలంచ శ్రీణీతాం। జ్యైష్ఠ్యస్త్వా సవాఙ్ఛ్రీణీతాం। ఆయుష్ట్వా జరా చ శ్రీణీతాం। ఆత్మా చ
త్వా తనూశ్చ శ్రీణీతాం। శృతో౽సి శృతంకృతం। శృతాయ త్వా శృతేభ్యస్త్వా। యమిన్ద్రమాహుర్వరు
ణం యమాహుర్యం మిత్రమాహుః రుద్రముస త్వమాహుః। ౩॥ యో దేవానాం దేవతమస్తపోజా
తస్మై త్వా తేభ్యస్త్వా। మయ్యభ్యుదితం ప్రియం మహత్। మయి దక్షో మయి క్రతుః। మయి ధాయి సు
వీర్యం। త్రిశుగ్ఘర్మో విభాతు మే। ఆకూత్యా మనసా సహ। విరాజా జ్యోతిషా సహ। యజ్ఞేన పయ
సా సహ। తస్య దోహమశీమహి। ౪॥ తస్య సుమ్నమశీమహి। తస్య భక్షమశీమహి। వాగ్జుషాణా
సోమస్య తృప్యతు। మిత్రో జనాన్ప్రసమిత్రః। యస్మాన్న జాతః పరో అన్యో అస్తి। య ఆవివేశ భు
వనాని విశ్వా। ప్రజాపతిః ప్రజయా సంవిదానః। త్రీణి జ్యోతీంషి సచతే స షోడశీ। ఏష బ్రహ్మ య ఋత్వి
యః। ఇన్ద్రో నామ శ్రుతో గణే। ౫॥ ప్రతే మహో విదథే శంసిషం హరీ। య ఋత్వియః ప్రతే వన్వే
వనుషో హర్యతం మదం। ఇన్ద్రో నామ ఘృతం న యః। హరిభిశ్చారు సేచతే। శ్రుతో గణ ఆ త్వా వి

ద్రియెగ్న్యా ౧॥ దేవాసో యజ్ఞమవృజుర్ధానయంతు। ప్రతిక్షత్రే ప్రతితిష్ఠామి రాష్ట్రే। ప్రత్యశ్వేషు
ప్రతితిష్ఠామి గోషు। ప్రతిప్రజాయాం ప్రతితిష్ఠామి భవే। విశ్వమాన్యాభివావృధే। తదన్యస్యా
మధిశ్రితం। దివేచ విశ్వకర్మణే। పృథివ్యైచాకరన్నమః। అస్మాద్ద్యావః పృథివీం। అస్మాన్నృషభోయు
వాగాః ౩॥ సత్వైన్నమా విశ్వా భువనా। స్వం న్నో యజ్ఞః ప్రజనయతు। అస్మాన్ జనిప్రాజని। అస్య
స్యా జజ్ఞే యదెవస్యా। సన్నాత్పృషీంవపా। యెదేవా యెషామిదం భాగధేయం భూవ। యెషాం
ప్రయాజా ఉతానూయాజాః। ఇంద్రజ్యేష్ఠేభ్యో వరుణరాజభ్యః। అగ్నిహోతృభ్యో
దేవేభ్యః స్వాహా। ఉత త్యా సో దివా మతిః ౪॥ అదితిరూత్యాగమత్। సా శంతాతి మయస్కరత్।
అపస్రిధః। [illegible]త త్వాదైవ్యా భిషజా। శన్నస్కరతోఽశ్వినా। యూయుతామస్మద్రపః। అపస్రిధః।
[illegible]. వగ్నిరగ్నిభిస్సత్। శన్నస్తపతు సూర్యః। శంవాతో వాత్వరపాః ౫॥ అపస్రిధః। తదిత్పదం నవి
చికేత విద్వాన్। యన్మృతః పునరప్యేతి జీవాన్। త్రివృద్యద్భువనస్య రథవృత్। జీవోగర్భో న మృతః।

బ్రా॥ తృ॥= విదానె| ఘృతం దుహాతె అమృతం ప్రపీనె| ప్రపవిత్రవతీ రజసో విమానః॥ పునాతి దేవానాం భువనా
నివిశ్వా| సువర్జ్యోతిర్యశోమహత్| అశీమహి గాధముత ప్రతిష్ఠాం॥౮॥ చాతయుతంశ్రీ ణ్గతాగ్స-
త్యమాహారశీవమహాగనేముకువిత్రవతే పిత్వందూణా అసోరజసో వివమానస్తా నిచ॥౯॥ ప్రదస్తాంప్రి
72 ష్ణు విశ్వామిత్రో అర్యమా| సరస్వాన మిత్రా నవధేద్యుగెన| బృహంతం మహామకే రథ్య రవంత౧ రథం త్రా
త్రుంయస్యసాప్యహా పృథివ్యాం| వామదేవ్యత్రుంయస్య సాప్యహంతరిక్షే| బృహతి త్రుంయస్యసాప్యహాదివి|
బృహంతాత్వా ప్రపస్త్రభ్యామి| ఆతాపృ దధీయశీ సేవర్యాంయచ| అస్మాస్వృగ్రిష్ఠిన్యాం యూంయం
౩౭ తథాధేంద్రియంపయశ్చ యస్సేదుప్పేన యస్త్ర అదకర్షః|౧౧|దైవ్యంకేతుర్విశ్వం భువనమావి
వేశ| ససస్తేహం వ్యోరశ్మిన్సాప్యహా| అనుమానసమాయజ్ఞాయమేతు| విశ్వేదేవామరుతఃసామా
నేకః| అపిశ్చేందాగ్నిస్సేనివిధో యజాగ్నిః| అస్సైపృథివ్యై యదయజ్ఞియం| ప్రజాపతెక్రుతగ్నావ
సువర్తస్వ| అనువీశైరనురాధ్యామగోభిః| అనువశ్వైరనుసర్వైరుపుష్టైః| అనుప్రజయాన్వి

సోఽగ్నే। త్వమగ్నే అయాసి ప్రజాపతే। ఇమం జీవేభ్యః పరిధిం దధామి। మైషాం ను గాదపరో అర్థమేతం।
శతం జీవం శరదః పురూచీః। తిరో మృత్యుం దధతాం పర్వతేన। ఇష్టేభ్యస్స్వాహా వషడనిష్టేభ్యస్స్వాహా। భే=
షజం దుశ్ష్యై స్వాహా నిష్కృత్యై స్వాహా। దౌరార్ధ్యై స్వాహా దైవీభ్యస్తనూభ్యస్స్వాహా। ౩॥ ఋద్ధ్యై స్వా
హా సమృద్ధ్యై స్వాహా। యత ఇంద్ర భయామహే। తతో నో అభయం కృధి। మఘవంచ్ఛగ్ధి తవ తన్న
ఊతయే। విద్విషో విమృధో జహి। స్వస్తిదా విశస్పతిః। వృత్రహా విమృధో వశీ। వృషేంద్రః పుర ఏతు
నః। స్వస్తిదా అభయంకరః। ఆభిర్గీర్భిర్యదతో న ఊనం। ౪। ఆప్యాయయ హరివో వర్ధమానః॥
యదా స్తోతృభ్యో మహి గోత్రా రుజాసి। భూయిష్ఠభాజో అధ తే స్యామ। అనాజ్ఞాతం య
దాజ్ఞాతం। యజ్ఞస్య క్రియతే మిథు। అగ్నే తదస్య కల్పయ। త్వగ్ం హి వేత్థ యథాతథం। పురుష
సమ్మితో యజ్ఞః। యజ్ఞః పురుషసమ్మితః। అగ్నే తదస్య కల్పయ। త్వగ్ం హి వేత్థ యథాతథం।=

బ్రా॥ తృ॥ స్య జీవాతుః। ప్రత్యస్మై పిపీషతే। విశ్వాని విదుషే భర। అరంగమాయ జగ్మయే। అపశ్చాద్దఘ్వనే నరే।
73 ఇందురింద్రో వృషా గాత్। ఇందో రింద్రోపాత్। తస్య త ఇందవింద్రపీతస్య మధుమతః। ఉపహూతస్యో
పహూతో భక్షయామి॥ ౬॥ ఉదరేష్విందో ఇంద్రియం యమిగాగామతిరరపాల అగాత్రే సిప। ౧౦॥ బ్రహ్మ ప్రతిష్ఠా
మనసో బ్రహ్మ వాచః। బ్రహ్మ యజ్ఞానాꣳ హవిషామాజ్యస్య। అతిరిక్తం కర్మణో యచ్చ హీనం। యజ్ఞః
23 యజ్ఞః పర్వాణి ప్రతిరన్నేతి కల్పయన్। స్వాహాకృతా ఆహుతిరేతు దేవాన్। ఆక్రాంతిమవ్యాకృతాపితం। వషట్కృత
మత్యనూక్తం చ యజ్ఞే। అతిరిక్తం కర్మణో యచ్చ హీనం। యజ్ఞః పర్వాణి ప్రతిరన్నేతి కల్పయన్।
స్వాహాకృతా ఆహుతిరేతు దేవాన్। ౧౧॥ యద్దేవా దేవా అతిపాదయాని। వాచా చిత్ప్రయతం దేవహేడనం।
త్రా అరాయో అస్మాꣳ అభిదుచ్ఛునాయతే। అన్యత్రాస్మన్మరుతస్తన్నిధేతన। తతమ్మ ఆపస్తదు తాయతే పునః।
స్వాదిష్ఠా ధీతిరుచథాయ శస్యతే। అయꣳ సముద్ర ఉత విశ్వభేషజః। స్వాహాకృతస్య సముతృప్ణుత
ఋభువః। ఉద్వయం తమసస్పరి। ఉదుత్యం చిత్రం॥ ౧౨॥ ఇమం మే వరుణ। తత్త్వాయామి। త్వన్నో అగ్నే। స త్వం

సో। అత్త్వేనాంవగ్నే ముంపజిఘృక్షమాణః। దూరేపశ్చాదరాష్ట్రభృత్యుతానవప్సరసావనుదత్తామృణాని। ఋణ్వ్యం
నృణాంయదవాంచకార। యద్వాదాస్యంత్సంజగారా జనేభ్యః। అగ్నిర్మా తస్మాదెనసః। యన్మంయు మా
తా గర్భేసతి। ౧। ఎనశ్చకార యత్పితా। అగ్నిర్మా తస్మాదెనసః। యదాపిపేష మాతరం పితరం। పుత్రః
ప్రముదితో ధయన్। అహింసితౌ పితరౌ మయా తత్। తదగ్నే అనృణో భవామి। యదంతరి
క్షం పృథివీముత ద్యాం। యన్మాతరంపితరం వా జిహింసిమ। అగ్నిర్మా తస్మాదెనసః। యదాశసానిశసా
యత్పరాశసా॥ ౪॥ యదెనశ్చకృమా నూతనం। యత్పురాణం। అగ్నిర్మా తస్మాదెనసః। అతిక్రామావి
దురితం। యదెనః। జహామి రిప్రం పరమేసధస్థే। యత్రయంతి సుకృతో నాపి దుష్కృతః। తమా
రోహామి సుకృతాం నులోకం। త్రితేదేవా అమృజతైతదెనః। త్రితఎతన్మనుష్యేషు మామృజే। తతో
మా యది కించిదానశే। అగ్నిర్మా తస్మాదెనసః। ౫। గార్హపత్యం ప్రముంచతు। దురితాయాని
చకృమ। కరోతు మామనేనసం। దివి జాతా అప్సుజాతా। యా జాతా ఓషధిభ్యః। అథో యా అగ్నిజా

బ్రా॥ తృ॥ పురుషసంమ్మితో యజ్ఞః। యజ్ఞః పురుషసంమ్మితః। అగ్నౌ తదస్య కల్పయ। యత్పృథగ్వా వేష్టయే దథాతః
ధం। యత్పాపం క్షత్రా మనసా దీనదక్షా న। యజ్ఞస్య మన్వతే మర్త్యాసః। అగ్నిష్టద్ధోతా క్రతువిద్విజానన్
74 యజిష్ఠో దేవాగ్ం ఋతుశో యజాతి॥ ౫॥ దేవాగ్ంశ్చిత్రం తనూభ్యస్సావేశం పురుషగ్ంసంమితో
గ్నౌ తదస్య కల్పయ యుఞ్చ చ॥ ౧౧॥ యద్దేవా దేవహేడనం। దేవాసశ్చకృమా వయం। ఆదిత్యాస్తస్మాన్మా
౨౮ ముంచత। ఋతస్యర్తేన మాముత। దేవా జీవనకామ్యా యత్। వాచానృతమూదిమ। అగ్నిర్మా
తస్మాదేనసః। గార్హపత్యః ప్రముంచతు। దురితాయాని చకృమ। కరోతు మామనేనసం॥ ౧॥ ఋ
తద్యావాపృథివీ। ఋతేన త్వగ్ం సరస్వతి। ఋతాన్మా ముంచతాగ్ంహసః। యదన్యకృతమారిమ। సజా
తశగ్ంసాదుత వా జామిశగ్ంసాత్। జ్యాయసశ్శగ్ంసాదుత వా కనీయసః। అనాజ్ఞాతం దేవకృతం। య
దేనః। తస్మాత్వమస్మాన్ జాతవేదో ముముగ్ధి। యద్వాచా యన్మనసా। బాహుభ్యామూరుభ్యా
మష్ఠీవద్భ్యాం॥ ౨॥ శిశ్నైర్యదనృతం చకృమా వయం। అగ్నిర్మా తస్మాదేనసః। యద్ధస్తాభ్యాం చకర కిల్బిషా

అన్యోన్యాభవతివసోమోఽస్య | అస్మిన్నయముపవాహూతాస్రవస్తః | ఆనోభజసదసి విశ్వరూపే | న్వే
చక్షూంషి సోమ ఉత తేశ్వస్తుగస్తు | మానో వివాహోనోఽధిర ఆవ్యసానః | అనాగాస్తనుపోవావృధానః | ఆ నో రూ
ఝం వహతు జాయమానః ||౩|| ఉపక్షైరంతిర్జేవేశ్యఘ్యుతేన | ప్రియాగ్యంగాని తవవర్ధయంతీః | తస్మై తే
సోమ నమ ఇత్యుష్టుష్ట్వ | ఉపమారాజత్సుకృతే హ్వయస్వ | సంప్రాణాపానాభ్యాం నాగసముచక్షుషా
త్వంసగ్గ్శ్రోత్రేణ గచ్ఛస్వ సోమ రాజన్ | యత్ర ఆస్థితగ్ శముతత్తె అస్తు | జానతాన్నసంగమనే పథ
స్సెత్కి ఇష్టాపూర్తే స్యగుత్తాందావిరస్త్సై | అరిష్టా రాజన్నగదః పరేహి | నమస్తే అస్తు చక్షసే రఘూయతే | నా
కమారోహ వరణ హాయజమానేన | సూర్యంగచ్ఛతాం త్వరమె పెప్య్వమన్ | అభూద్దేవస్సవితా వంద్యోనునః
ఇదానీమహ్న ఉపవాచ్యో నృభిః | వయోరత్నా భజతి మానవేభ్యః | శ్రేష్ఠం నో అత్ర ద్రవిణం యథా
దధత్ | ఉపనో మిత్రావరుణావిహావతం | అన్వాదిధ్యాథామిహాన స్సఖాయా | ఆదిత్యానాం

ప్రా॥ర్త్య ౧ ఆపశ్శాన్తాశ్శుంధంతు శంధనాః। యదాపో నక్తం దురితం చరామ। యద్వా దివా నూతనం యః
త్పురాణం। హిరణ్యవర్ణాస్తత ఉత్పునీతనః। ఇమం మే వరుణ తత్త్వా యామి। త్వం నో అగ్నే। స త్వం
75 నో అగ్నే। త్వమగ్నే అయాసి। ౯॥ అనేన సమప్స్వా వహ్న్యగ్నిస తిపరాశసా నశ్శిర్ణాత స్స్వాదిన స్సంపునీత నస్త్వం
గార్హపత్యబలితేన యద్ధస్తాభ్యాం యన్మయి మాతా యదాపిపేష యదంతరిక్షం
నిచ॥ ౨౭॥ గార్హపత్య సావిత్ర్యా త్రివేదివాదివిజాతా యదాప ఇమం మే వరుణ తత్త్వా యామి త్వం నో
యదాశసా తిక్రామామి త్రివేదివాదివిజాతా యదాప ఇమం మే వరుణ తత్త్వా యామి త్వం నో
౨౭ యదాశసా తిక్రామామి। యత్త్రిగ్రావ గ్నావిభ్విదు సైను మరాజన్ ప్రియాం గార్హ్యం గాని స్వధి
అగ్నే స త్వం నో అగ్నే త్వమగ్నే అయాసి। యత్త్రిగ్రావ గ్నావిభ్విదు నైను మరాజన్ ప్రియాం గార్హ్యం గాని స్వధి
అగ్నే స త్వం నో అగ్నే త్వమగ్నే అయాసి। యత్త్రిగ్రావ
వాపరూగక్షి వతసం థత్స్వ జైవనో తవ వర్ధయస్వ। అనాగసో అథమిత్పుణ్యక్షి రామ్య। యత్త్రిగ్రావ
వాపరూగక్షి వతసం థత్స్వ జైవనోరూయత్త్రైదుదుపాదర్భక్షి సైన। తత్త్ర ఆపో యత్రాం తత్త్రే। నిష్ట్వా
బాహుచ్యుతో అనుచ్యవుష్మ నరో యత్త్రైదుదుపాదర్భక్షి సైన। తత్త్ర ఆపో యతాం తత్త్రే। నిష్ట్వా
బాహుచ్యుతో అచ్యుష్మపుష్పి బిభిదుర్వచ్య్యయోని। యదాస్థానాత్ప్రచ్యుతో వేనసిత్వనా। ౧౧॥
యతాండే వసోమ। యత్త్రిత్ప్రభం బిభిదుర్వచ్యయోనిః। యదాస్థానాత్ప్రచ్యుతో వేనసి త్వనా। ౧౧॥
యతాండే వసోమ। యత్త్రిత్ప్రభం। సానస్సుంధాస త్వరమె ప్యామనే అవ చ్ఛరరం పయసా సమేత్వ
త్వయా తతో నామ గుప్తమస్తు। సానస్సుంధాస త్వరమె ప్యామనే అవ చ్ఛరరం పయసా సమేత్వ
త్వయా తతో నామ గుప్తమస్తు।

పుష్టిపతౌసా పుష్ట్యౌపధీనాగ్రశస్తిస్సోమస్యప్రియం ధామ । విశ్వేషాం దేవానాం ప్రియతమం గవాంవి స్స్వాహా । వయ
గ్ సోమ వ్రతే తవ । మనస్తనూషు పిప్రతః । ప్రజావంతో అశీమహి ॥ ౩॥ దివేభ్యః పితృభ్య స్స్వాహా । సోమాఘృత్యః
పితృభస్స్వాహా । కవ్యేభ్యః పితృభ్యస్స్వాహా । దేవాస ఇహ మాదయధ్వం । సోమ్యాస ఇహ మాదయధ్వం ।
కవ్యాస ఇహ మాదయధ్వం । అనంతరితాః పితరస్సోమ్యాస్సోమపీథాత్ । అపైతు మృత్యురమృతన్న
ఆగన్ వైవస్వతో నో అభయం కృణోతు । అపర్ణం వనస్పతేరివ ॥ ౪॥ అభినశ్శీయతాగ్ం రయిః
సచతాన్నశ్శచీపతిః । పరం మృత్యో అనుపరేహి పంథాం । యస్తే స్వ ఇతరో దేవయానాత్ । చక్షు
ష్మతే శృణ్వతే తే బ్రవీమి । మా నః ప్రజాగ్ం రీరిషో మోత వీరాన్ । ఇదమూష్వః శ్రేయో వసానమాగ
న్మ । యద్గోజిద్ధనజిదశ్వజిద్యత్ । పర్ణం వనస్పతేరివ । అభినశ్శీయతాగ్ం రయిః । సచతాన్నశ్శచీప
తిః । ౫॥ వనస్పతావధి ష్పృతాం కాదధిరితేజ ఇంద్రియం । ధామాశీమహే వాభినశ్శీయతాగ్ం రయిః
కంచ । = యుక్తేదీక్షైంయుద్వృతాయినబ్రువర్ణపాంశుష్టం । సర్వాన్ యుజ్ఞిప్త్యైనవినైయాంపురస్తాద్ధ్వ

బ్రా॥ వ్ర॥ ప్రసిత్రిర్హావిత్రింః। అప్రాక్షతాపాప్యాత్రాషువిషాపరిజోవృగాక్తు। ఆప్యాయస్వసంతే॥౪॥ త్వనాజ్యాయుమా
నొంస్వదధత్వంచభ॥౧౩॥ యద్విద్రిక్తం మనసా యచ్చవాచా। యద్వాప్రాణైశ్చక్షుషా యచ్ఛ్రోత్రేణ। యః
76 ద్రుతస్సాంవిధునైనాప్యాత్మనా। అదిత్యావైతాకాదధిరితే జ ఇంద్రియం। శుక్రాదేక్షాయిత్వై తపసో విమోచ
నేః। ఆపోవిమోత్రీర్మయితే జ ఇంద్రియం। యద్వాచా సోమ్నా యజ్ఞపాప షూనాంచర్మన హావిషా
దిదక్తే। యచ్ఛందోభి రోషధీభిర్వనస్పతౌ। అదిత్యావైతాకాదధి[illegible]తే జ ఇంద్రియం॥౫॥ శుక్రాదే ౭
క్షాయిత్వై తపసో విమోచనేః। ఆపోవిమోత్రీర్మయితే జ ఇంద్రియం। యేన బ్రహ్మ యేన క్షత్రం యే
౨౬ నేంద్రాగ్నీ ప్రజాపతిస్సోమో వరుణో యేన రాజా। విశ్వేదేవా ఋషయో యేన ప్రాణాః। అదిత్యా
వైతాకాదధిరితే జ ఇంద్రియం। శుక్రాదే[illegible] యిత్వై తపసో విమోచనేః। ఆపోవిమోత్రీర్మయితే జ ఇంద్రియం
అపాం పుష్పమస్యోషధీనాగ్ం రసః। సోమస్య ప్రియం ధామ॥౬॥ అగ్నేః ప్రియతమగ్ం హవిస్స్వాహా। అ
పాం పుష్పమస్యోషధీనాగ్ం రసః। సోమస్య ప్రియం ధామ। ఇంద్రస్య ప్రియతమగ్ం హవిస్స్వాహా। అపాం

బ్రా||భ్రో||౯

వాదేవేషు పరిస్తృణీతసక్షైతం యదస్య పారే నాగసఉధస్తాం ష్షే ధృపృష్ఠప్రథివ్యా యద్దైవాయత్తె
గ్రావృణస్సాంయద్దీదేక్షైచ తుర్దశ||౧౦|| సర్వాన్ భూతానిమె వయం మెవాపస్సావహయ తిం శ్రుతానాం ప్రత
పతెమహాశ్వత్రసౌ సుం హూర్యనామస్మిన్ యజ్ఞె గ్నె యోనో జైశ్వగ్ని శ్రావాః పరెయారజాః ప్రతె మహా బ్రుహ్మ
పృథివ్యాగారేవాంపత్యస్త్రిగ్ంశదుత్తరశతం||౧౩౦|| ఓం శాం తెశ్వరార్పణమస్తు|| చిత్రావలగిరి విని
యుకాంచితునమః||=||

77

22

वृषप्रतिष्ठा

[illegible]